

จิตอาสา

...คือดอกไม้ที่ให้ผล

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

จิตอาสา

...คือดอกไม้ที่ให้ผล

ประไพ์พรรณ ภาณวະวัฒน์

จิตอาสา...คือดอกไม้ที่ให้ผล

ประพันธ์พรรณ ภาณุระวัฒน์

ISBN 978-616-543-215-3

สิ่งพิมพ์ลำดับที่ 2/2556

พิมพ์ครั้งที่ 1 2556

จำนวนพิมพ์ 1,500 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
69/16-17 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0 2644 9900 โทรสาร 0 2644 4901-3

Website: <http://www.moralcenter.or.th>

ผู้พิมพ์ พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
31/1-2 ถนนมหาไชย เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 0 2222 9394 • 0 2222 5371-2
FAX 0 2225 6556 • 0 2225 6557
Email: info@wpp.co.th

นับเป็นโชคดีของเราที่เกิดเป็นคนไทยหรือเป็นพลเมืองไทย เพราะประเทศของเรามีวัฒนธรรมที่ผู้คนมีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลต่อกันอย่างนับเนื่องยาวนานมาตั้งแต่ครั้งโบราณ จนกลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตที่เป็น “พื้นฐาน” และเป็น “เชื้อปะทุ” ของความมีจิตอาสา ซึ่งเป็นพลังอันสำคัญที่จะแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาให้สังคมของเราเป็น “สังคมคุณธรรม” ที่ประชากรทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นและ “มีความสุขความเจริญ”

การดำเนินงานด้านจิตอาสา นั้น ไม่เพียงแต่เป็นการช่วยเหลือสังคมช่วยเหลือบุคคลอื่นเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับและขัดเกลาจิตใจของตนเองโดยการลงแรง ลงความคิดช่วยให้ผู้อื่นได้ประโยชน์มากขึ้น เห็นถึงประโยชน์ส่วนรวม และความดี ความงามจากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การทำงานจิตอาสาก่อให้เกิดการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการฝึกการทำงาน การตัดสินใจ การแก้ปัญหาาร่วมกัน การพัฒนาภาวะผู้นำ การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การพัฒนาจิตใจให้มีความเอื้อเฟื้อ และรู้จักการให้ ฯลฯ กิจกรรมจิตอาสายังช่วยให้เกิดความเข้าใจภาพรวมของกันและกันมากขึ้น รู้จักการในมุมมองอื่น ๆ เพิ่มขึ้น กล่าวได้ว่า จิตอาสา คือ การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สรีระคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ศูนย์คุณธรรมเห็นความสำคัญของการส่งเสริมจิตอาสาในสังคมไทย จึงได้ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดจิตอาสาและอาสาสมัครผู้สังคมไทยมาอย่างต่อเนื่อง หนังสือ **“จิตอาสา...คือดอกไม้ที่ให้ผล”** เล่มนี้เกิดจากการสังเคราะห์กระบวนการ ประสบการณ์จริงด้านจิตอาสาที่หลากหลาย มานำเสนอด้วยรูปแบบเรื่องเล่าที่น่าอ่าน เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ สร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินงานด้านจิตอาสาผ่านการตั้งคำถามแฝงไว้ในเรื่องและหุดคุยเพิ่มเติมเสริมประเด็นได้อย่างน่าสนใจ นอกจากนี้ยังแนะนำตัวอย่างหน่วยงาน สถานที่ในการดำเนินงานด้านจิตอาสาที่ตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคล โดยมุ่งหวังให้ช่วยต่อการเข้าถึงทุกระดับทั้งระดับบุคคล องค์กร ชุมชน สังคม และระดับประเทศ รวมทั้งนำเสนอเพลง **“จิตอาสา”** และเพลง **“คุณธรรม”** ที่มีเนื้อร้องหนุนเสริมให้เกิดการพัฒนาไปสู่ปรภรรคมของคุณธรรมความดี

ศูนย์คุณธรรมขอขอบคุณ **อาจารย์ประทีรพรรณ ภาณวะวัฒน์** ที่ได้สละเวลาและทุ่มเทความรู้ความสามารถในการรวบรวม เรียบเรียง กลั่นกรอง ประสบการณ์ แนวคิด และข้อมูลด้านจิตอาสา จนเกิดเป็นหนังสือ **“จิตอาสา...คือดอกไม้ที่ให้ผล”** เล่มนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นแนวทางในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความคิดและการกระทำความดี ประดุจต้นไม้ที่ผลิดอกออกผลทั่วสังคมไทยต่อไป

(ดร.ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร)

ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

- 1   บทนำ
- 3   ทศพิธราชธรรม สิงคาลกสูตร ธรรมากิบาล...
      และจิตอาสา
- 8   จิตอาสาที่ยิ่งใหญ่
- 14   นึกถึงหลวงพี่
- 21   เจ้าสาวอาสา
- 26   คนพิศมกตที่น่านรัก
- 32   เหนื่อยแต่ก็มีความสุข
- 38   สิงห์ที่ชายแดนใต้
- 45   ดนัย หมออาสา
- 51   หมอ 19 บาท
- 56   สมยศสมศักดิ์ศรี
- 62   อาสาสมัครใจ
- 69   สาวจนแก่แค่ไหนก็ไปปลูก
- 74   แฟนดินไหวแต่ใจอาสา
- 80   ครูข้างถนน
- 87   เรื่องดี ๆ ที่ตรอกข้าวเฒ่า
- 94   จิตอาสาในครอบครัว

- 100 Free hug
- 106 จิตอาสาต่อสรรพสัตว์
- 112 ซูเปอร์อาสา ซูเปอร์สตาร์
- 119 สำนักรักบ้านเกิดของอจกลับ
- 124 จิตอาสาทวดตากมองเห็น
- 131 พมจะอ่านต่อไป
- 136 คุณทวดกับสำนักสาธารณสุขหรือจิตอาสา
- 143 นื่อง ๆ จิตอาสาออกค่ายพัฒนาชนบท
- 148 คุณยายยิ้มที่ยิ้มตลอดชีวิต
- 154 หุ่นอาสาจริงหรือ
- 160 ตำรวจจิตอาสา
- 167 เมตตามาก่อน
- 173 ไม่ใช่กาฝาก
- 179 เขาคูริดกับหลวงพี่สมพร
- 185 เรื่องของดาราละนางงาม
- 191 กรณีการ...อาจารย์ใหญ่
- 196 คุณบุญพ่อง สิริเวชชะพันธ์
- 203 เรื่องจากในและหน้าโรงละคร
- 208 ละครเรื่องนี้ใครมีจิตอาสา
- 215 ภาคผนวก

เป็นที่น่ายินดีไม่น้อยว่าในปัจจุบันนี้ความมีจิตอาสาในบ้านเมืองเราได้ขยายตัวหรือเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ไม่ว่าบ้านเมืองจะมีปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่พอสมควรก็ตาม แต่คนไทยส่วนใหญ่ก็ไม่ขาดสำนึกในเรื่องของจิตอาสาและดูเหมือนว่าจะพัฒนาให้มีรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์มากขึ้น หลายท่านกล่าวว่าปัญหาของบ้านเมืองมากขึ้นเพียงไร ความมีจิตอาสา ก็จะเพิ่มขึ้นมากเพียงนั้น แต่บางท่านกล่าวว่าจิตอาสาเป็นความมั่งคั่งที่มีอยู่ในกันบั้งหัวใจของความ เป็นไทยอยู่แล้ว เพราะวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทยมีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลหรือให้ความอนุเคราะห์ต่อกันและกันจนเป็นอัตลักษณ์และสัญลักษณ์ที่แม้แต่คนต่างชาต ก็ทราบดี เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาในอดีต ปัจจุบัน หรือในอนาคต ความมีจิตอาสาของคนไทยก็จะมีอยู่ตลอดเวลา เพราะจิตอาสาไม่ได้เกิดขึ้นเพื่อแก้ ปัญหาเท่านั้น แต่จิตอาสาเกิดขึ้นเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้ว หรือดีอยู่แล้วให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก

มีนักวิชาการและผู้รู้หลายท่านพยายามให้คำจำกัดความและคุณลักษณะ หรือตัวชี้วัดของความมีจิตอาสาในหลายรูปแบบ เพราะความมีจิตอาสาไม่ได้มีอยู่ แต่ในสังคมไทย แต่มีอยู่ในสังคมมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาและทุกศาสนา ซึ่งเมื่อสรุปแล้วก็จะได้คำจำกัดความว่า

จิตอาสา คือ ความคิดและการกระทำที่อยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์และมีความสุข ด้วยการช่วยเหลือหรือให้ของเราเอง ไม่ว่าจะเป็นการให้เงินให้ทองหรือให้ข้าวของ

จิตอาสา...คือดอกไม้ที่ให้ผล

ไปจนถึงการให้แรงงาน แรงสติปัญญา ให้ความ ใจกำลังใจในรูปแบบหรือวิธีต่าง ๆ โดยไม่คิดถึงอัตราตัวตน และที่สำคัญคือ โดยไม่หวังผลประโยชน์หรือผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น

ที่กล่าวมาข้างต้นนี้คือคำจำกัดความของจิตอาสา ซึ่งผู้กระทำหรือ “ผู้ให้” ไม่มีความปรารถนาผลลัพธ์ใด ๆ แต่ในความเป็นจริงแล้วพลังของจิตอาสา จะมี “ผล” อันงดงามและยิ่งใหญ่ต่อบุคคลหรือสังคมที่เกี่ยวข้องเหมือนธรรมชาติของต้นไม้ที่มีดอกไม้อันงดงามซึ่งจะก่อให้เกิดผล (ตามธรรมชาติ) นั้นเอง

การที่ให้ชื่อหนังสือเล่มนี้ว่า **จิตอาสา...คือดอกไม้ที่ให้ผล** ก็เพราะความเชื่อดังกล่าวข้างต้นว่า จิตอาสาคือสภาวะอันงดงามของจิตใจที่ผู้รู้ ผู้เห็น ผู้ให้ และผู้รับย่อมมีความสุขจากผลซึ่งเป็นที่พึงปรารถนาของผู้คนและสังคม นอกจากนั้นทุกเรื่องที่น่าเสนอในหนังสือเล่มนี้ยังเป็นเรื่องจริงที่หนุนเสริมว่า จิตอาสาคือคุณธรรมความดี ซึ่งเมื่อได้กระทำแล้วผลของการกระทำก็คือความดีจะส่งผลกระทบต่อทั้ง “ผู้รับและผู้ให้” อย่างแน่นอน

ผู้เขียน

ทศพิธราชธรรม สิงคาลกสูตร ธรรมาภิบาล...

และจิตอาสา

เมื่อได้อ่านชื่อเรื่องนี้แล้ว อาจมีท่านผู้อ่านบางท่านมีความรู้สึกที่ว่า “ยืดยาว” เป็น “เรื่องหนัก” ที่ว่าหนักนั้นอาจจะเป็นเพราะคิดถึงเนื้อหาสาระหรือคิดในเชิงวิชาการอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคิดถึงคำว่า “ธรรมาภิบาล” ซึ่งกำลังเป็นที่สนใจของผู้คนจำนวนมาก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และบุคคลทั่วไปในปัจจุบันนี้

ขอเรียนว่า ความจริงแล้วคำทั้งสามคำที่เป็นชื่อของบทความนี้อยู่ไม่ไกลจากประชาชนพลเมืองในบ้านเมืองเราเลย เพราะเราต้องเกี่ยวข้องกับสัมผัสเรื่องดังกล่าวในวิถีชีวิตอยู่ตลอดเวลา トラบที่เรายังอยู่ใน “สังคม” ไม่ว่าจะเป็นสังคมเล็ก ๆ คือบ้านหรือครอบครัว หรือสังคมซึ่งมีขนาดใหญ่ขึ้นตามลำดับ นับตั้งแต่ชุมชน ตำบล หมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัดไปจนถึงประเทศชาติ

ขอกล่าวถึงคำว่า “ทศพิธราชธรรม” เป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาลซึ่งบ้านเมืองส่วนใหญ่มักจะมีพระมหากษัตริย์หรือ “พระราชชา” ที่ทรงเป็นผู้นำหรือผู้ปกครองแผ่นดิน และแน่นอนว่าพระราชชาต้องมี “ธรรม” หรือข้อวัตรอันพึงปฏิบัติในการครองแผ่นดิน คำว่า “พึงปฏิบัติ” ในที่นี้หมายถึง การที่พระราชชาควรใช้อำนาจอย่างพอเหมาะพอดีและเป็นธรรม รวมทั้งจะต้องทำนุบำรุงอาณาประชาราษฎร์ในแผ่นดินให้มีความสมัครสมานสามัคคีและมีความสุขความเจริญ

ธรรมอันพึงปฏิบัติดังกล่าวจึงถูกเรียกว่า “ธรรมราชา” และโดยที่ธรรมนั้นมีสาระสำคัญที่พึงปฏิบัติอยู่ 10 ประการด้วยกัน จึงเรียกว่า “ทศพิธราชธรรม”

หรือธรรมสิบประการของพระราชานั้นเอง ทศพิธราชธรรมนั้นประกอบด้วยทาน คือการให้หรือการช่วยเหลือ **ศีล** คือการรักษาความดี ความสุจริต **บริจาค** คือ การเสียสละประโยชน์ส่วนตน **อาชวะ** คือความซื่อสัตย์สุจริต ซื่อตรง **มัททวะ** คือ ความสุภาพอ่อนโยนทั้งกาย วาจา และใจ **ตบะ** คือความเพียรไม่ย่อท้อต่อปัญหา ต่าง ๆ **อักโกระ** คือความไม่แสดงความโกรธ การให้อภัยด้วยเหตุผลและจิตเมตตา **อวิหิงสา** คือความไม่เบียดเบียนให้ผู้อื่นเดือดร้อน **ขันติ** คือความอดทนอดกลั้น ต่อกิเลสต่าง ๆ และ**อวิโรนะ** คือความยุติธรรมและโปร่งใส

บ้านเมืองไทยของเราในสมัยที่ยังมีการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิ- ราชย์นั้น แม้จะยังมีได้กำหนดข้อธรรมหรือกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในเรื่องของราชธรรม แต่ “พระราชา” ของเราก็**ทรงมีราชธรรมมาโดยตลอดโดยพฤตินัย**ดังที่ปรากฏ หรือจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ นับตั้งแต่รัชสมัยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชใน ยุคสุโขทัยที่ทรงบริหารจัดการบ้านเมือง โดยทรงเปิดโอกาสให้ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน มีส่วนร่วมในการดังกล่าว ทรงให้ความเป็นธรรม ให้สิทธิ เสรีภาพในการ ประกอบอาชีพตามที่ตนต้องการ ครั้นมาถึงยุคอยุธยาที่จะเห็นได้ว่า ในบางครั้ง ระบบและรูปแบบของการปกครองบ้านเมืองส่งผลให้พระมหากษัตริย์ทรงมี หรือทรงใช้ราชธรรมอยู่น้อย เมื่อถึงยุครัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์ทุก พระองค์ทรงมีราชธรรมในการบริหารจัดการ ทรงให้สิทธิ เสรีภาพ และเปิดโอกาส ให้ประชาชนมี “ส่วนร่วม” ในบ้านเมืองเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามกระแสอารยธรรม ตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 หรือ**พระปิยมหาราช** ทรงประกาศให้มีการเลิกทาสอย่างเด็ดขาดในปี พ.ศ. 2448 และทรงเน้นย้ำถึง “ราชธรรม” ว่า **วัตรปฏิบัติของพระเจ้าแผ่นดินจะต้องเป็นไป ตามทางที่สมควรและยุติธรรม** ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ซึ่งทั้งสอง

พระองค์ทรงปรารถนาและทรงวางแผนที่จะให้บ้านเมืองมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ก็ทรงใช้ธรรมราชาในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์อยู่เป็นนิจคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 ก็ทรงใช้ธรรมราชาในรัชสมัยของพระองค์เช่นเดียวกัน ที่เห็นเด่นชัดคือ การที่ได้เสด็จไปเยี่ยมเยียนและพบปะประชาชนของพระองค์ในชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้ทรงทราบถึงวิถีชีวิตและสารทุกข์สุกดิบของเขาล่าช้า แม้ว่าจะเป็นช่วงเวลาที่ไม่นานนักก็ตาม

ในปัจจุบันนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 ทรงเป็น “ธรรมราชา” ที่ทรงมีและทรงใช้ทศพิธราชธรรมอย่างสมบูรณ์แบบหรือครบถ้วน นับตั้งแต่วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 ซึ่งทรงครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาจนถึงทุกวันนี้ ทรงปฏิบัติดังกระแสพระราชดำรัสอันเป็นเสมือน “สัญญาประชาคม” ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ซึ่งก็นับเป็นเวลา 67 ปีแล้ว พระราชกรณียกิจอันทรงคุณค่าต่อพลสกนิกรและบ้านเมืองอันมีจำนวนมากมายเหลือคณานับ ทำให้ประชาชนชาวไทยและชาวโลกต่างก็ซาบซึ้ง ประจักษ์ชัด และยอมรับว่าพระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีทศพิธราชธรรมครบถ้วน ทรงเปรียบประดุจ “บิดา” ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐต่อปวงชนชาวไทย และเป็นตัวอย่างอันดีของนานาประเทศ

อันดับสองที่จะกล่าวถึงคือ ธรรมาภิบาล ถ้าถามว่า “ธรรมาภิบาล” คืออะไร หากตอบให้กระชับที่สุดคงตอบว่า ธรรมาภิบาลคือการใช้หลักธรรมในการบริหารและจัดการสังคมหรือบ้านเมืองให้อยู่ดี มีความสุขความเจริญ หากจะถามต่อไปถึงที่มาของธรรมาภิบาลของบ้านเมืองเราซึ่งเป็นเมืองพุทธ ก็อาจจะตอบได้ว่า น่าจะมาจาก “สังคาลสูตร” พระสูตรหนึ่งในพระพุทธานุศาสน์ ซึ่งเรื่องขงเรื่องมีอยู่ว่า ในครั้งพุทธกาล ณ กรุงราชคฤห์ มีมหาเศรษฐีผู้หนึ่งซึ่งมีความศรัทธา

เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาจนถึงขั้นบรรลุนิเวศน์ ได้ชักชวนให้ “สิงคาลกะ” บุตรชายคนเดียวของตน “เข้าวัด” ด้วย แต่สิงคาลกะซึ่งยังหนุ่มแน่นและยังไม่สนใจในธรรมได้ปฏิเสธโดยอ้างเหตุผลนานาประการ จนกระทั่งต่อมาเศรษฐีผู้บิดาเกิดล้มป่วยหนักและรู้ตัวว่าใกล้จะเสียชีวิต ท่านจึงคิดว่าจะสั่งสอนอ้อนวอนลูกอีกก็ไม่ไหวแล้ว ด้วยความเป็นห่วงลูกจึงบอกแต่เพียงสั้น ๆ ว่า “เมื่อพ่อสิ้นชีวิตไปแล้ว ขอให้ลูกตื่นแต่เช้าทุกวัน จงล้างหน้าล้างตา และใช้น้ำพรหมที่ผมและเสื้อผ้าให้ชุ่มฉ่ำ แล้วเดินออกไปนอกพระนคร ไปยังอุทยานหลวงที่พระเจ้าพิมพิสารมักจะมาพระราชทานอาหารแก่กระแด่ ซึ่งอุทยานนั้นอยู่ใกล้วัดเวฬุวันที่อยู่ประทับของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วลูกจงไหว้ทิศทั้ง 6 ทิศ คือทิศเบื้องหน้า ทิศเบื้องขวา ทิศเบื้องหลัง ทิศเบื้องซ้าย ทิศเบื้องบน และทิศเบื้องต่ำ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ลูกนะ” โดยท่านเศรษฐีคาดหวังว่าสักวันหนึ่งพระพุทธองค์หรือพระสาวกคงมาพบเห็นสิงคาลกะกำลังไหว้ทิศทั้ง 6 อยู่ พระองค์ก็คงจะอธิบายให้เขาทราบความหมายที่แท้จริงของทิศทั้ง 6 เป็นแน่

เมื่อบิดาเสียชีวิตแล้ว สิงคาลกะก็ทำตามบิดาสั่งทุกประการ และก็เป็นดังที่ท่านเศรษฐีคาดไว้ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงพบสิงคาลกะและทรงถามไถ่ถึงที่มาของการไหว้ทิศหก สิงคาลกะได้กราบทูลให้ทรงทราบและขอให้ประทานอรรถาธิบายให้เขาเข้าใจ พระพุทธองค์ทรงอธิบายความหมายว่าทิศทั้ง 6 นั้น ทิศเบื้องหน้า คือบิดามารดา ทิศเบื้องขวา คือครูอาจารย์ ทิศเบื้องหลัง คือภริยาหรือสามี ทิศเบื้องซ้าย คือมิตรสหาย ทิศเบื้องบน คือพระสงฆ์ สมณพราหมณ์ และทิศเบื้องต่ำ คือลูกจ้างหรือบริวารทั้งหลาย

พระพุทธเจ้าทรงสอนธรรมอันเหมาะสมและดีงามที่คนเราพึงปฏิบัติต่อบุคคลที่อยู่ในทิศทั้ง 6 และทรงย้ำว่าหากปฏิบัติได้ก็จะเป็นสิริมงคลยิ่งแก่ตนเองและสังคม ซึ่งเมื่อพิจารณาดูแล้วจะเห็นว่าบุคคลในทิศทั้ง 6 ก็คือ “บุคคลในสังคม

ที่เราต้องเกี่ยวข้องกับสัมพัทธ์สัมพันธ์” นั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน ที่วัด ที่โรงเรียน ในที่ทำงานหรือในสังคมโดยทั่วไป พระพุทธเจ้าทรงสอน “ทศ 6 หรือสังคาลสูตร” ว่า มนุษย์ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นสุขพึงปฏิบัติต่อกันด้วยหลักสำคัญหลายประการ เช่น การมีส่วนร่วมหรือมีความภาคีในการพัฒนาสังคม ความมีน้ำใจจริง หรือความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ภายใต้กฎกติกาของการอยู่ร่วมกัน มีการเสียสละ มีความอดทน ความขยันหมั่นเพียร และการเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน

เรื่องที่ได้นำเสนอมาข้างต้นนี้เป็นเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมอันได้แก่ ทศพิธราชธรรม และธรรมาภิบาล แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกกลงไปจะเห็นว่าสิ่งที่เป็นบาทฐานให้เกิดคุณธรรมดังกล่าวก็คือ **คุณธรรมความมีจิตอาสา**

ถ้าสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าซึ่งได้ตรัสรู้บรรลุธรรมตามที่ทรงตั้งพระทัยไว้แล้ว ไม่ทรงปรารถนาหรือทรงอาสาที่จะสั่งสอนสั่งธรรมดังกล่าวแก่เพื่อนมนุษย์โลกนี้จะมีธรรมค้ำจุนโลกหรือ พระพุทธศาสนาจะมีขึ้นในโลกและจะมีธรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ค้ำจุนโลกมาจนถึงทุกวันนี้หรือ ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ทรงมีทศพิธราชธรรม หรือไม่ทรงมีจิตอาสาที่จะทรงงานหนักเป็นเวลาอันยาวนานเพื่อประโยชน์ของประชาชนจนเป็นที่ประจักษ์ชัดของชาวโลกแล้ว บ้านเมืองของเราจะมีความสุขและความเจริญก้าวหน้าเป็นอารยประเทศดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้หรือ

นี่คือความสำคัญของความมีจิตอาสา

การทำงานของมูลนิธิใด ๆ
ย่อมมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำประโยชน์ต่อผู้อื่น
มูลนิธิก็เช่นเดียวกันที่ “ให้”
จนเป็นที่ประจักษ์ชัด

อยากให้ผู้ถามมองถึงจิตอาสา
ของพระผู้ทรงสถิตอยู่ในหัวใจคนไทย
ท่านก็จะทราบถึง “ต้นแบบ” พร้อมทั้งความหมาย
และตัวชี้วัดของจิตอาสาอันบริสุทธิ์
และยิ่งใหญ่อันแท้จริง

จิตอาสาที่ยิ่งใหญ่

เมื่อครั้งที่ยังทำงานอยู่มีหลายครั้งที่ท่านปลัดกระทรวงฯ ผู้บังคับบัญชาของฉันท่านติดการประชุมซึ่งนัดหมายไว้ก่อนหรือมีภารกิจและเร่งด่วนหรือมีความจำเป็นต้องเดินทางไปประชุมที่ต่างประเทศท่านจะมาให้ฉันท่านไปร่วมการประชุมของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฉันท่านได้รับมอบหมายให้ไปครั้งแรก ฉันท่านรู้สึกตื่นเต้นพอสมควร เพราะกรรมการบริหารของมูลนิธิส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ทั้งวัยวุฒิและตำแหน่งหน้าที่ แต่ไม่ช้าไม่นานฉันท่านก็หายตื่นเต้นเพราะแต่ละท่านให้ความเมตตาฉันท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “คุณหญิง” ซึ่งเป็นประธานกรรมการ

ฉันท่านเคยมีโอกาสได้ร่วมเดินทางไปกับทางมูลนิธิเพื่อให้ความอนุเคราะห์ทั้งที่โรงเรียนและในสถานที่ต่าง ๆ ในต่างจังหวัด ฉันท่านเห็นกรรมการ “ผู้ใหญ่” และผู้น้อยรวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกคนทำงานด้วยใจ ไม่ว่าจะขึ้นเขาลงห้วยลำบากลำบากไกลแสนไกลเพียงไร ฉันท่านก็ได้แต่รอยยิ้มของทุกท่านที่แฝงไว้ด้วยความชื่นอกชื่นใจว่าตนเองได้ปฏิบัติภารกิจสนองพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นที่เคารพเทิดทูนอย่างสูงยิ่งในดวงใจ และสบายใจที่ได้ช่วยแก้ปัญหาหรือช่วยคลายทุกข์ให้แก่ผู้ที่กำลังเผชิญกับความทุกข์

ฉันท่านจำได้ว่ากรรมการท่านหนึ่งถามฉันท่านระหว่างที่นั่งรถตุ๊กตุ๊กที่หักตอนคำว่า “อาจารย์หิวหรือเปล่าครับ วันนี้ต้องไปหลายแห่ง ความจำเป็นที่ต้องเพิ่มเวลาแต่ละแห่งเลยทำให้มือเย็นนี้เป็นมือค้ำ แต่อีกสักครู่ก็ถึงแล้วครับ”

ฉันท่านตอบอ้อมแอ้มว่า “ยังไม่หิวเท่าไรค่ะ” ทั้ง ๆ ที่รู้สึกว่าจะท้องร้องจ๊อก ๆ มาสักชั่วโมงแล้ว แต่ก็ไม่น่าจะบอกว่าหิวเพราะทราบว่าคุณจะเคยเผชิญปัญหาที่ทำให้

ต้องเลื่อนเวลาอาหารเช่นนี้อยู่เสมอ หลายท่านพูดตรงกันว่า “เหนื่อยนะเหนื่อย หิวนะหิว แต่ความชื่นใจความสบายใจที่ได้ทำงานตามที่ตั้งใจไว้มีมากจนทำให้เหนื่อยและหิวน้อยลง”

มีหลายคนที่อาจจะยังไม่ทราบและเข้าใจมูลนิธิฯ พุด (ซึ่งไม่ทราบว่าพุดเล่นหรือพุดจริง) ว่าไปต่างจังหวัดบ่อย ๆ ก็ดีนะ ได้ไปเที่ยวแล้วก็ได้เบียดเบียนด้วย ฉันคิดว่าถ้าท่านเหล่านั้นทราบข้อเท็จจริงท่านคงไม่กล่าวเช่นนั้น เพราะมูลนิธิฯ ไม่มีเบียดเบียนใด ๆ ให้กรรมการ ค่าที่พักและค่าพาหนะทางมูลนิธิฯ ก็ดำเนินการให้ตามความเป็นจริงที่ต้องจ่าย ถ้าไม่ไปโดยรถของมูลนิธิฯ

เมื่อเป็นเช่นนี้อาจมีบางคนถามว่า “ถ้าอย่างนั้นก็แสดงว่าทำงานโดยไม่ได้อะไรตอบแทนเลยซี”

ฉันแก้งนำคำถามนี้ไปถามกรรมการท่านหนึ่ง ท่านตอบว่า “ได้ค่ะ ได้มากเกินคาดเลย อย่างแรกคือได้มีจิตสำนึกเพิ่มมากขึ้น อย่างที่สองคือได้รับความสุข เพราะได้ทำให้ผู้อื่นมีความสุข ไม่ว่าจะ เป็นใครก็ตามที่เขามีความทุกข์หรือต้องการความช่วยเหลือ และที่สำคัญสุดยอดก็คือมีความสุขที่ได้ทำให้ผู้ที่เราเคารพรักเป็นอย่างยิ่งมีความสุข”

ฉันฟังแล้วฉันคิดว่าฉันเข้าใจที่ท่านพุด และถ้ามีใครถามฉันว่า “แสดงว่าการทำงานของมูลนิธิฯ เป็นการงานแบบจิตอาสาใช่ไหม จิตอาสาจะต้องไม่ทำเพื่อตนเอง แต่ทำแล้วตนเองมีความสุขและยังมีเกียรติมีชื่อเสียงอีกด้วยใช่ไหม”

ถ้าถามอย่างนี้แล้วฉันจะตอบอย่างไร ฉันก็คงจะตอบว่า “ความสุขเป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม ไม่ใช่วัตถุหรือรูปธรรมที่เป็นประโยชน์ ซึ่งประเมินมูลค่าได้ เกียรติ และชื่อเสียงเป็นสิ่งสะท้อนกลับจากการทำความดี หรือจะเรียกว่าผลพลอยได้โดยไม่เคยเรียกร้องก็ได้ อยากให้ผู้ถามมองถึงจิตอาสาของพระเจ้าผู้ทรงสถิตอยู่ในหัวใจคนไทย ท่านก็จะทราบถึง “ต้นแบบ” พร้อมทั้งความหมายและตัวชี้วัดของจิตอาสาอันบริสุทธิ์และยิ่งใหญ่อันแท้จริง

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- กฤษมา** ฉันคิดว่าต้นแบบที่สูงส่งและมีคุณค่าในเรื่องของจิตอาสาที่แท้จริง คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา
- ดารณี** แน่นอน ฉันก็คิดอย่างนั้น เวลาที่มีปัญหาหรือความเดือดร้อนของประชาชนที่ไหน เราจะเห็นว่ามูลนิธิราชประชานุเคราะห์จะรีบไปให้ความอนุเคราะห์โดยเร็ว กรรมการมูลนิธิฯ หลายท่านได้ช่วยงานของมูลนิธิฯ มาอย่างยาวนาน แต่ท่านก็ไม่เคยย่อท้อ ท่านทำงานอย่างมีความสุขว่า ได้ช่วยเหลือผู้คนและอย่างมีความภาคภูมิใจว่าได้รับสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- กฤษมา** ฉันอยากให้คนทั่วไปรู้จักและเข้าใจในความเสียสละของท่านเหล่านั้นที่ทำงานทุกอย่างด้วยใจ

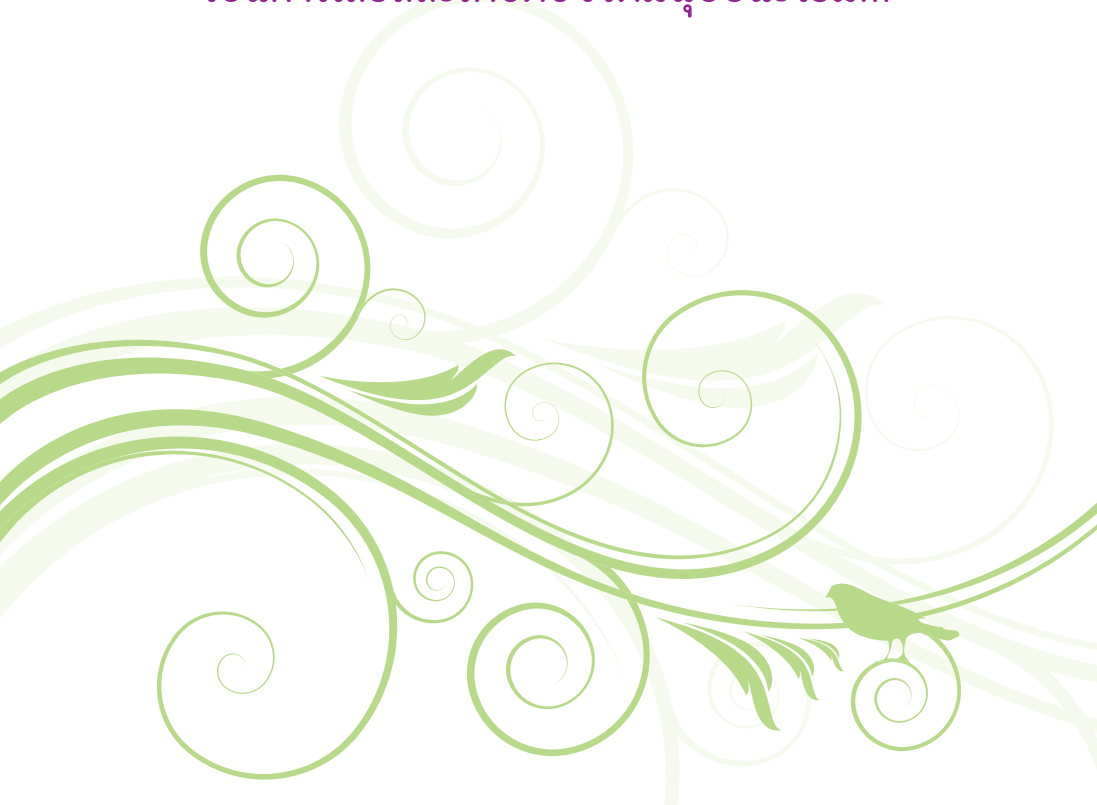
พระสงฆ์องค์เณรมักจะมีจิตอาสา
ดั่งที่สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสอนไว้

...ถ้าตนเองไปบริจาคไม่ได้ ก็ชวนเชิญคนอื่นชียอม

ให้เลือดหรือชวนคนไปให้เลือดนะ

เป็นการเสียสละเพื่อต่อชีวิตมนุษย์นะโยม...

เหิกถึงหลวงพี่

ถ้าท่านอ่านชื่อเรื่องคร่าว ๆ ท่านคงแปลกใจว่า ฉันเป็นผู้หญิงยิงเรือทำไมจึงไปคิดถึงพระสงฆ์องค์เจ้า แต่ถ้าอ่านอีกครั้ง ท่านจะเห็นว่า ฉันไม่ได้คิดถึงท่าน เพียงแค่นึกถึงหรือระลึกถึงท่านต่างหาก เพราะอะไรฉันจะเล่าให้ฟัง

หลวงพี่องค์นี้ท่านชื่อ “หลวงพี่สมนึก” คนส่วนใหญ่เรียกท่านว่า พระมหาสมนึก ท่านมีฉายาว่าอย่างไร ฉันก็ลืมเสียแล้วตามประสาของ สาว. หรือผู้สูงอายุ ท่านบวชมานานแล้ว ฉันพบท่านเมื่อท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดในอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี บ้านเกิดท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการผู้บังคับบัญชาของฉัน และเพื่อน ๆ ไปงานบวชท่านปลัดกระทรวงฯ ที่วัดนี้ ท่านบวชหนึ่งพรรษา และคุ้นเคยหลวงพี่สมนึก ในช่วงเวลาดังกล่าว หลวงพี่ชอบบริจาคโลหิตและได้ชวนคณะสงฆ์ของวัดไปร่วมกันบริจาคโลหิตด้วย หลังจากท่านปลัดกระทรวงฯ ลาสิกขาแล้ว หลวงพี่ก็ยังมาเยี่ยมเยียน เมื่อท่านเข้ามากรุงเทพฯ เพื่อบริจาคโลหิต ฉันจึงคุ้นเคยกับท่าน เพราะช่วงนั้นฉันเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป หรือ “หน้าห้อง”

จำได้ว่าวันนั้นท่านปลัดไม่อยู่ หลังจากฉันกราบนมัสการและถวายน้ำมะตูมท่านแล้ว ฉันก็เรียนถามท่านว่า

“วันนี้คนไปบริจาคเยอะไหมคะ หลวงพี่ต้องรอนานไหมคะ”

“ก็เยอะพอสมควรนะ แต่รอไม่นานหรอกโยม เขาจัดให้พระเจี๊วตัวก่อนฆราวาส” ท่านตอบและยิ้ม ฉันก็ยิ้มไปกับบารมณณ์ขันของท่าน

“ท่านปลัดไม่อยู่ก็ไม่เป็นไร อาตมาไม่มีธุระอะไรหรอก แวะมาเยี่ยมเฉย ๆ เอะ...โยมล่ะ โยมไปบริจาคโลหิตบ้างหรือยัง” ท่านถาม

“เคยค่ะ แต่ก็หลายปีมาแล้ว ช่วงนี้ไม่ค่อยแข็งแรง จึงยังไม่ได้ไปบริจาคอีกค่ะ” ฉันตอบ

“ถ้าตนเองไปบริจาคไม่ได้ ก็ชวนเจิญคุณอื่นซีโยม ให้เลือดหรือชวนคนไปให้เลือดนะ เป็นการเสียสละเพื่อต่อชีวิตมนุษย์นะโยม... เฮอะ อาตมาลากลับละนะ” ว่าแล้วท่านก็ลุกขึ้นยืน ฉันเรียนท่านว่า “รอประเดี๋ยวค่ะท่าน” แล้วรีบเดินเปิดลิ้นชักโต๊ะทำงานคิดจะหยิบปัจจัยถวายท่าน

หลวงพี่บอกว่า “เจริญพร อาตมาไม่มีปัญหาอะไร จะรีบไปละนะ” พุดจบท่านก็เดินลือออกไป ฉันยกมือไหว้และมองตามร่างเล็กแต่ใจเกินร้อยของท่าน

ท่านปลัดกระทรวงฯ กลับมาบ่ายแก่ ๆ ฉันเรียนให้ท่านทราบ ท่านบอกฉันว่า “หลวงพี่ท่านไม่รับปัจจัย ไม่พกปัจจัย”

“อ้าว...ทำไมล่ะคะ แล้วท่านมีค่ารถ ค่าภัตตาหารเหอคะ” ฉันถาม

“ท่านบอกว่า เห็นเขาไม่เก็บค่าโดยสารท่านสักที เขาคงทราบว่ามันไม่มีเงิน หรือเขาอาจจะคุ้นหน้ากับท่านก็ได้ ท่านบอกว่าเป็นพระเป็นสงฆ์แล้วเงินทองไม่ใช่ของสำคัญนักหรอก ถ้าไม่มีภารกิจไปสร้างไปทำอะไร” ท่านปลัดบอก

“แล้วภัตตาหารหรือน้ำท่าล่ะคะ” ฉันถามต่อ

“ท่านบอกว่า เมืองกาญจน์กับกรุงเทพฯ แค่นี้เอง ฉันเพลเสร็จก็เดินทางมาบริจาคโลหิตเสร็จ เขาก็ถวายน้ำปานะ มีน้ำเปล่าใส่ยามหนึ่งขวดก็กลับวัดได้สบาย” ท่านปลัดตอบและเล่าต่อว่า

“ท่านเคยบอกว่า เข็มที่ได้รับบริจาคโลหิตเป็นสิ่งที่จะชักชวนให้ผู้คนมาบริจาคบ้าง ท่านจึงนำไปตั้งแสดงให้ใครต่อใครดู ผมว่าท่านคงไม่ได้นำไปตั้ง

แสดงเพื่ออวดตัวท่าน แต่ท่านคงใช้เข็มเป็นสื่อจงใจ” ท่านปลัดแสดงความเห็น “ตอนหลังนี้ท่านสร้างเครือข่ายเรื่องบริจาคโลหิตในชุมชนนะ”

ฉันฟังแล้วรู้สึกซาบซึ้งและยกย่องน้ำใจหรือจิตใจของท่านว่า ท่านช่างมีจิตอาสาเสียจริง ๆ

ฉันว่ามีจุดหนึ่งในประโยคหนึ่งที่ท่านสนทนากับฉันที่ชี้ให้เห็นว่า ท่านมีจิตอาสาจริง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัดของผู้มีจิตอาสา

ท่านผู้อ่านลองทายซิคะว่าตรงจุดไหน

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

เนตรนิล ดิฉันว่าท่านมีจิตอาสา โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ

อนุกุล ใจครับ ท่านจะไปหวังสิ่งใด เพราะท่านได้ปลดความอยากได้ อยากมี
อยากเป็นออกไปแล้ว เงินทองปัจจัยท่านยังไม่สนใจนี้ครับ

เนตรนิล เรียกว่าท่านมีความเมตตากรุณาและทำงานด้วยโลหิตของท่านใจใหม่คะ

อนุกุล ใจครับ

ยกย่องว่าเธอซื่อสัตย์ต่อหน้าที่
เพราะในสถานการณ์เช่นนี้เป็นสภาวะการณ์
ที่คนทั่วไปจะต้องวิ่งหลบภัยเอาตัวรอดไว้ก่อน

เจ้าสาวอาสา

ชื่อ เรื่องนี้อาจจะแปลกและน่าสนใจว่าผู้หญิงที่กำลังเป็น “เจ้าสาว” จะมีเวลาไปอาสาทำอะไรที่ไหน

ขอเรียนท่านผู้อ่านว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริงเหมือนทุกเรื่องที่เคยเขียน เรื่องก็มีอยู่ว่า ในวันหนึ่งในเดือนเมษายน พ.ศ. 2556 นี้ เกิดแผ่นดินไหวอย่างรุนแรงมากกว่า 7 ริกเตอร์ ที่มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้คนบาดเจ็บและเสียชีวิตนับร้อย อาคารบ้านเรือนถล่มทลายเสียหายในลักษณะที่ราบเป็นหน้ากลองประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกแสดงความเสียใจและให้ความอนุเคราะห์เงินด้วยความเห็นใจและความเมตตา

แน่นอนว่าในขณะที่กำลังเกิดภัยธรรมชาติอันรุนแรงอยู่นั้น ผู้คนส่วนใหญ่ย่อมเกิดความกลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อตนเองและผู้ที่ยรักและห่วงใย แต่ปรากฏว่าในขณะที่เดียวกัน มีสาวสวยคนหนึ่งซึ่งอยู่ในชุด “เจ้าสาว” อันงดงามและกำลังทำพิธีแต่งงานอยู่ในโบสถ์ได้คว้าเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารวิ่งออกมานอกโบสถ์เพื่อรายงานข่าวตามหน้าที่ของเธอ รวมทั้งได้สอบถามและสัมภาษณ์ผู้ประสบภัยด้วย ดูจากทีวีเห็นว่าเธออยู่ในชุดเจ้าสาวสีขาวบริสุทธิ์มีผ้าคลุมศีรษะและ “หาง” ของชุดที่ลากยาวมาด้วย เธอถือไมโครโฟนปฏิบัติงานอย่างคล่องแคล่ว ใบหน้าแสนสวยของเธอไม่แสดงความหวาดกลัวหรือวิตกกังวล แต่สีหน้าที่เห็นได้ชัดคือความเอาใจจริงเอาใจในการทำงานของเธอ ภาพข่าวที่น่าเสนอเรื่องของเธอไม่ได้รายงานว่าเป็น “เจ้าสาว” วิ่งนำหรือวิ่งตามเธอออกจากโบสถ์หรือไม่

ฉันเชื่อว่าทุกคนที่ได้ทราบข่าวหรือเห็นภาพข่าวคงรู้สึกชื่นชมและยกย่องเธออย่างแน่นอน

ประการแรก คงยกย่องว่าเธอเป็นผู้หญิงซึ่งเป็นเพศที่อ่อนแอ แต่เธอเป็นผู้หญิงที่มีความกล้าหาญ เข้มแข็ง และมีสติ

ประการที่สอง คงยกย่องว่าเธอซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เพราะในสถานการณ์เช่นนี้เป็นสถานการณ์ที่คนทั่วไปจะต้องวิ่งหลบภัยเอาตัวรอดไว้ก่อน รอให้แผ่นดินหยุดไหวจึงค่อยมารายงานข่าวก็ได้

อาจจะมีคนคิดว่าเธอ “อวดดี” หรือหนักเข้าไปอีกคือ “อวดเด่น” อยากอวดความกล้าในชุดสวย ๆ ของเจ้าสาว หรือบางคนอาจจะคิดว่าเป็นความบังเอิญ หรือ “เผอิญ...ภัยพิบัติสร้างวีรสตรี”

ความคิดเห็นของแต่ละคนอาจแตกต่างกันได้ แต่สำหรับฉัน ฉันคิดว่าถ้าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริงที่ไม่ได้สร้างฉาก ในสถานการณ์หน้าลี้หน้าขวานเช่นนั้นเธอคงไม่คิดว่ามีอะไรที่ควรรอด เพราะเธอมีอยู่อย่างเดียวในเวลาดังกล่าวคือเธอมี
จิตอาสา

อยากให้ท่านผู้อ่านวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าจุดใดที่เป็น “ตัวชี้วัด” ว่าเธอมีจิตอาสาจริง ๆ

คุณเพิ่มเสริมประเด็น

- จินตนา** ฉันว่าบางครั้งการแสดงความมีจิตอาสาของคนบางคนอาจจะเป็นการ
สร้างฉากเพื่อผลประโยชน์หรือชื่อเสียงของตนเองก็ได้
- สมฤดี** ใช่ค่ะ เคยเห็นหลายรายแล้วเหมือนกัน แต่ก็ดีนะคะ เพราะไม่ว่าจะทำ
อย่างจริงใจหรือไม่ สังคมหรือผู้รับก็จะได้ประโยชน์จากการกระทำนั้น
แต่คนพวกนี้จะทำได้ไม่นานหรอก ถ้าไม่ได้รับประโยชน์เพื่อตนเองก็จะ
ค่อย ๆ หายหน้าไป
- จินตนา** จะมีลักษณะเหมือนการโฆษณาประชาสัมพันธ์
- สมฤดี** ใช่...ใช่ตัวเอง

สติปัญญาของมนุษย์นั้นมีหลายระดับ
แต่น่าแปลกที่แทบทุกระดับ
จะมีความห่วงใยผู้อื่นเป็นพื้นฐาน

ฉันคิดว่าทั้งสองคนเป็นคนดีในความรู้สึกของฉัน

แม้ว่าคนหนึ่งจะขาดและอีกคนหนึ่งจะเกิน

แต่ดูเหมือนทั้งคู่มีสำนึกที่จะให้สิ่งที่ดีแก่สังคม

มากกว่าคนที่ไม่ขาดไม่เกิน

คนผิดปกติที่น่ารัก

ความจริงแล้วฉันไม่อยากใช้คำว่า “คนผิดปกติ” เป็นชื่อเรื่องนี้ แต่เฉฉินุฉันไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ฉันจะเขียนถึง ฉันไม่ทราบว่าเขาชื่ออะไร พฤติกรรมของเขาในสายตาของคนทั่วไปเขาอาจจะถูกมองว่าบ้า ฉันไม่ได้อยากได้ยินใครเรียกเขาว่า “คนบ้า” เพราะตลอดเวลาที่ฉันเห็นเขา ฉันยังไม่เคยเห็นหรือทราบจากใครว่าเขาแสดงความผิดปกติโดยมีอาการของคนคลุ้มคลั่งไปทำร้ายหรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นเหมือนที่คนบ้าส่วนใหญ่ มักจะทำ

คนผิดปกติหรือคนไม่เต็มเต็งที่ฉันกล่าวถึงนี้มีอยู่สองคน ชายคนแรกเป็นประเภท “สปอ.” หรือ**สติปัญญาอ่อน** อายุคงประมาณสี่สิบกว่า บ้านช่องห้องหอของเขาอยู่แถวสวนอ้อยหรือซังฮีเชิงสะพานกรุงธน เขาแต่งตัวเรียบร้อยใส่เสื้อเชิ้ตสวมกางเกงขาสั้นแลดูสะอาด สวมรองเท้าและใส่นาฬิกาข้อมือตลอดเวลา (ฉันไม่ได้ดูว่านาฬิกาของเขาเดินหรือเปล่า) พฤติกรรมของเขาที่ฉันเห็นบ่อยครั้ง คือเขาชอบทำหน้าที่เหมือนเป็นตำรวจจราจร มีนกหวีดซึ่งมีสายคล้องคอคอยเป่าและโบกรถอย่างแข็งขันเหนือไหล่โคลย้อย ท่านไม่ต้องตกใจ เขาไม่ได้ลงไปยืนกลางถนนเหมือนตำรวจจราจรตัวจริง แต่เขาจะยืนอยู่บนฟุตพาทข้างถนนใหญ่หรือไม่ก็อยู่ในซอยเล็ก ๆ แถวนั้น เพราะคงไม่มีตำรวจคนใดจะอนุญาตให้เขาลงไปช่วยทำงานอย่างแน่นอน แต่ที่ให้เขายืนโบกไม้โบกมืออยู่บนฟุตพาท

กว้างซึ่งไม่รบกวนทางเดินเท้าสักเท่าไร ก็คงเพราะเข้าใจในความปรารถนาดีของเขาที่อยากจะทำประโยชน์ต่อส่วนรวม และอีกอย่างหนึ่งอาจจะเป็นประโยชน์เพราะทำให้คนที่อยู่บนรถซึ่งผ่านไปมามองเห็นเขาและเกิดอารมณ์ขันขณะรถติดได้

สำหรับคนที่สองนั้นไม่เป็น “สปอ.” แต่คงเป็น “สปก.” คือ “สติปัญญาเกิน” หรือเป็นคนคิดมากเกินไป ชายผู้นี้อายุคงประมาณห้าสิบเศษถึงหกสิบ รูปร่างหน้าตาดี แข็งแรงองอาจเหมือนทหาร เขามักจะสวมชุดสีทากี้ กางเกงขายาว และเสื้อแจ็คแขนยาวของเขาดูสะอาดดี สวมรองเท้ารัดข้อคล้ายๆ รองเท้าบูต บางครั้งก็เป็นบูตยางสีดำ สวมหมวกเบเรต์มีขนนกปัก ที่อกเสื้อมีแถบและเหรียญอะไรต่ออะไรที่เราไม่ค่อยเคยเห็นติดและแขวนเป็นระนาบ มองดูรวม ๆ แล้วดูเท่และเก๋ไปอีกแบบหนึ่ง มีนกหวีดคล้องคอเหมือนคนแรก ถ้าเขายืนเฉย ๆ คนที่เห็นเขาอาจจะไม่คิดว่าเขา สปก. แต่อาจจะคิดว่าเป็นนายแบบรุ่นอาวุโสที่กำลังจะไปเดินบนแค้ตวอล์ก ฉันมักจะพบเขาแถว ๆ ป้ายรถเมล์เชิงสะพานกรุงธนฝั่งบางพลัด พฤติกรรมของเขาที่ฉันเห็นคล้าย ๆ กับคนที่คอยดูแลหรือคอยตรวจตราความเรียบร้อยของผู้คนและสถานที่ทั่ว ๆ ไป บางทีก็คอยดูแลเด็กที่จะขึ้นรถเมล์เกรงว่าเด็กจะขึ้นรถเมล์ไม่ทัน แต่เขาไม่ออกอาการอะไรมากนัก บางทีจะเห็นเขาก็ยืนกอดอกดูรถที่ผ่านไปมาแถวนั้น แล้วพยักหน้าเสมือนว่าพอใจ

ฉันคิดว่าทั้งสองคนเป็นคนดีในความรู้สึกของฉัน แม้ว่าคนหนึ่งจะขาดและอีกคนหนึ่งจะเกิน แต่ดูเหมือนทั้งคู่มีสำนึกที่จะให้สิ่งที่ดีแก่สังคมมากกว่าคนที่ไม่ขาดไม่เกิน หลายต่อหลายคนที่เห็นสิ่งที่ตนเองน่าจะช่วยได้หรือให้ได้เป็นเรื่องที่ “ธุระไม่ใช่หรือไม่ใช่ธุระ”

คนสามประเภทนี้ที่มีพฤติกรรมดังกล่าวมานี้ เราจะให้คะแนนใครน้อยที่สุด

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- ธาดา** เรื่องนี้ น่าสนใจมาก เพราะเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าเขาเป็นคนผิดปกติที่น่ารักทั้งสองคนจริง ๆ
- ภมร** เขาทำให้คนปกติอย่างเรา ๆ ซึ่้นชมได้ว่า เขามุ่งที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคม และข้อสำคัญคือทั้งคู่ไม่ได้เรียกร้องสิ่งใด ๆ จากใคร เพราะเขาได้ความสุขจากการทำอย่างนั้นแล้ว
- ธาดา** เขาน่าจะเป็นตัวอย่างสอนคนบางคนได้ว่า ขนาดคนที่ขาดหรือเกินอย่างนี้ เขายังมีจิตอาสาต่อสังคม แล้วคนที่คิดว่าตนเองปกติละ มีจิตใจอย่างนี้หรือเปล่า

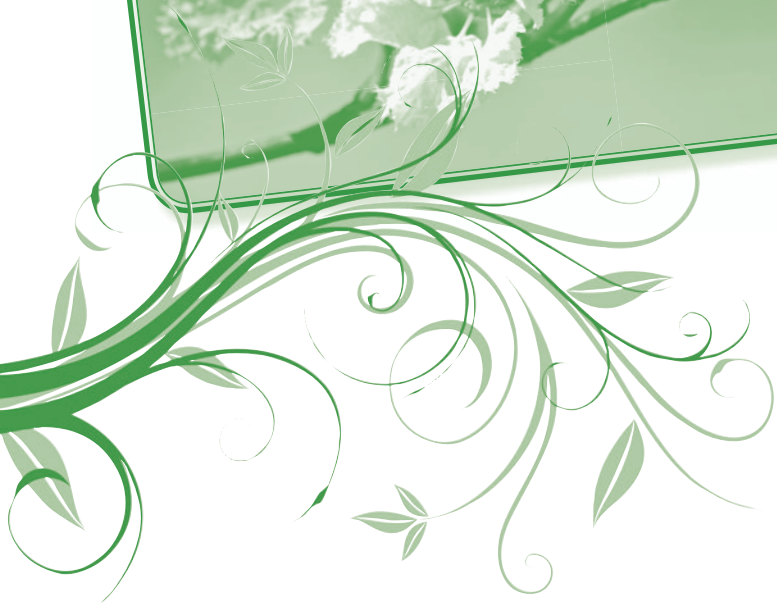
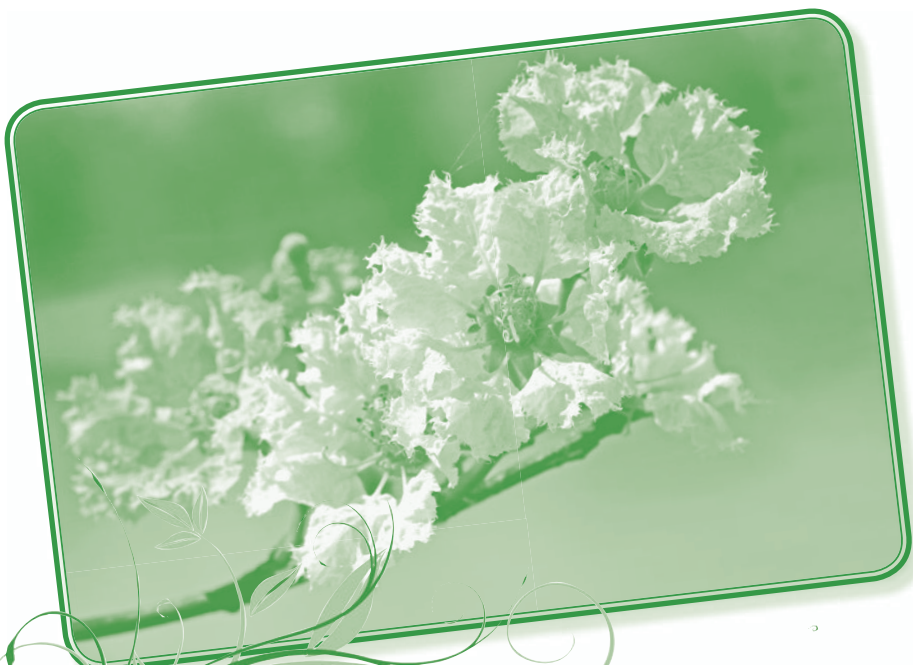
บุุณธรรมดามักจะชอบโ้วดผู้อื่น
แต่ก็มีบางครั้งที่เห็นว่ไม่จำเป็น

หนูรู้สึกมีความสุขที่หนังสือของหนู
ช่วยให้ผู้ขายคนนั้นหรือคนไข้นั้นเพลิดเพลิน
ไม่วิตกกังวลหรือเครียดเพราะต้องนั่งรอนาน ๆ

เหนื่อยแต่ก็มีความสุข

ดร.พรรณณี เป็นคนชอบเขียนหนังสือ และเป็นเพื่อนร่วมงานกับฉัน ฉันสังเกตเห็นว่า ระยะเวลาที่เธอไปโรงพยาบาลศิริราชบ่อย ๆ เพื่อตรวจรักษาโรคทั้งของตัวเองและสามีของเธอ เธอบอกว่าอาจเป็นเพราะช่วงนี้ใกล้จะเกษียณอายุราชการแล้ว หรือถ้าพูดตรง ๆ ก็คือ แก่แล้ว เพราะฉะนั้นก็คงเป็นเรื่องธรรมดาที่สุขภาพร่างกายไม่ค่อยแข็งแรงเหมือนเดิม เป็นโน่นเป็นนี่อยู่เสมอ แต่เธอและสามีก็ไปทุกครั้งที่ไม่สบาย หรือไปตามที่หมอนัด

เธอเล่าให้ฉันฟังว่า เมื่อวานนี้ก็ไปตรวจปกติ ไปคราวนี้เหนื่อยมาก ไปตั้งแต่เจ็ดโมงเช้า กว่าจะเสร็จเรื่องและกลับบ้านได้ก็เป็นช่วงบ่าย เธอเล่าว่า

“เรื่องไปนั่งรอคิวนั้นเหนื่อยจนแล้ว เพราะคนไข้เยอะจริง ๆ แล้วก็เยอะทุกครั้ง อาจจะเป็นเพราะไปช้าด้วย รอไปก็อ่านหนังสือไปหรือทำอะไรมาเวลาไปแต่คราวนี้เหนื่อยเหนื่อยมาก เหนื่อยเพราะไม่มีที่จอดรถ ไปได้ที่จอดรถด้านหน้าวัดระฆัง แล้วก็หอบถุงหนังสือถุงใหญ่เดินมาไกลด้วย”

“หนังสืออะไร” ฉันถามเธอ

“หนังสือที่หนูเขียนเองบ้าง หนังสืออื่น ๆ บ้าง รวมกันแล้วประมาณ 10 เล่ม หนักอึ้งเลยคะ แต่ก็กักตุนหอบไปจนถึงที่นั่งรอหมอตรวจ เพราะตั้งใจไว้แล้วอย่างแน่วแน่ ว่า จะเอาไปบริจาคให้โรงพยาบาลวางไว้ที่ชั้นหนังสือแถวนั้น นั่นแหละคะ คนที่เขามานั่งรอหมอจะได้มีหนังสืออ่าน” เธอบอก

“ทำไมถึงตั้งใจแน่วแนขนาดนั้นคะ” ฉันทถามถึงล้อเธอ

ดร.พรรณีตอบว่า “คืออย่างนี้ค่ะ คือเมื่อตอนที่หนูไปครวาก่อน หนูก็ต้องไปนั่งรอคิวเหมือนครวานี้ เฝอญูหนูเหลือบไปเห็นผู้ชายคนหนึ่งซึ่งมานั่งรอคิวอยู่เหมือนเดิม เขาหยิบหนังสือเล่มที่หนูเขียน แล้วเคยนำมาบริจาคไว้มานั่งอ่าน หนูเห็นเขาสนใจอ่านอยู่นานทีเดียวคะ หนูเข้าไปหาหมอก่อนเขา พอหนูออกมาจากห้องตรวจ หนูก็เห็นเขายังอ่านอยู่นะคะ หนูรู้สึก...”

ฉันท้าเธอว่า “รู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ หรือไม่ก็อยากไปบอกกับเขาว่า ฉันทเป็นคนเขียนหนังสือเล่มนี้ค่ะ”

ดร.พรรณียิ้มอย่างมีความสุขก่อนตอบฉันทว่า “หนูไม่รู้สึกลักษณะนั้น หรืออยากจะทำอย่างนั้นเลยคะ แต่หนูรู้สึกมีความสุขที่หนังสือของหนูช่วยให้ผู้ชายคนนั้นหรือคนไข้คนนั้นเพลิดเพลิน ไม่วิตกกังวลหรือเครียดเพราะต้องนั่งรอนาน ๆ”

“เป็นความรู้สึกที่ดีจังเลย” ฉันทบอกเธอ “แล้วที่อาจารย์ชอบอีกหลายเล่ม มาบริจาคเพิ่มอีกก็เพราะความรู้สึกนี้ใช่ไหม”

“โอ้โฮ...อาจารย์ทลายใจหนูตรงเป๊ะเลยคะ” ดร.พรรณีพูดด้วยความพอใจ “แต่สามีหนูบอกว่าอย่าเพิ่งเอาไปวางบนชั้นหนังสือ ให้ไปแจ้งความจำนงและลงทะเบียนบริจาคเสียก่อน ความจริงแล้วหนูอยากไปวางไว้เลย ไม่ต้องบอกว่าใครเอามาให้ แต่ก็ต้องทำตามระเบียบ”

“เพราะฉะนั้นเมื่อวานนี้ก็เลยเห็น้อยอย่างที่ว่า” ฉันทคาด

“คะ เห็น้อย แต่ก็มีความสุขคะ” ดร.พรรณีบอก

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

อรอำไพ การให้ของ ดร.พรรณีครั้งนี้ยิ่งใหญ่มากนะคะ

จิตพิทย์ ยิ่งใหญ่อย่างไรคะ ก็ให้หนังสือไปไม่กี่เล่ม

อรอำไพ เธออุตส่าห์หอบไปให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนไงคะ และที่สำคัญคือ
ไม่คิดจะบอกหรือคิดจะอวดขายคนนั้นว่า เธอเป็นคนเจียน

คนเราไม่ได้อยู่เพียงผู้เดียวในโลกนี้
ทุกคนทุกสิ่งต้องอิงอาศัยกัน
ตามที่แต่ละคนทำได้และตามรูปแบบของตนเอง

...ดิฉันไม่ประสงค์จะออกนาม

ขอบริจาค 1,000 บาทนะคะ

ดิฉันจะให้รายละเอียด

แต่ไม่ต้องทำเป็นตัววิ่งในจอก็ได้ค่ะ...

สิงห์ที่ชายแดนใต้

เจ้าเสือน้อย ลูกชายของสิบตำรวจโท สิงห์ วัย 9 ขวบเศษ ส่งเสียงเจื้อยแจ้วอ่านจดหมายที่สิงห์เขียนมาถึงทางบ้านที่จังหวัดสุรินทร์ให้ย่าและแม่ของเขาฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ

ย้อนกลับไปเมื่อ 9 ปีเศษที่ผ่านมา วันที่เจ้าเสือน้อยมาเกิดบนโลกใบนี้ช่างเป็นวันที่ดูบังเอิญเสียเหลือเกิน เพราะเป็นวันเดียวกันกับที่สิงห์ได้รับการบรรจุเป็นพลตำรวจสำรองที่จังหวัดยะลา ในอดีตจังหวัดนี้เป็นเมืองที่น่าอยู่ เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีแต่ความสงบสุข สิงห์ดีใจมากเพราะในวันนั้นเป็นวันที่เขาถือเสมือนว่า เขาได้รับรางวัลอันมีค่าถึง 2 รางวัลในวันเดียวกัน

สิงห์ต้องการทำตามความฝันที่จะเป็นตำรวจเหมือนพ่อของเขา เขาสอบแข่งขันเป็นนายร้อยตำรวจอยู่หลายปี แต่จำนวนผู้สมัครสอบกับจำนวนที่จะรับได้ดูไม่สัมพันธ์กันเลย เขาจึงตัดสินใจใช้วุฒิ ม. 6 ไปสมัครสอบในตำแหน่งพลตำรวจ ทั้งที่ตัวเองจบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยคิดว่าหากตั้งใจทำงานในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ให้สมเกียรติภูมิแล้ว ก็น่าจะไต่เต้าเอื้อมเอาดาวมาประดับบนบ่าของเขาได้สักวัน

สิงห์ตั้งใจทำงานด้วยความมุ่งมั่นและความอดทนอย่างยิ่งวด ด้วยอัตราเงินเดือนในตำแหน่งพลฯ สำรอง ชั้น 1 เมื่อแรกเข้าเพียงพันกว่าบาท เขาต้องเข้ารับการอบรมหลายอย่างเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน และนับว่าเป็น

โชคดีของข้าราชการตำรวจชั้นผู้น้อย เพราะในปี พ.ศ. 2548 ได้มีพระราชกฤษฎีกา
ปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการ ทำให้เขาได้รับเงินเดือนในอัตราใหม่ 6,220 บาท
สิ่งส่งเงินไปให้ที่บ้านทุกเดือนไม่เคยขาด ส่วนตัวเขานั้นก็พยายามใช้เงินอย่าง
ประหยัดมัธยัสถ์ เขาไม่เคยคิดจะไปเที่ยวเตร่หาความสุขสำราญใด ๆ แม้จะมีสิ่ง
ยั่วยุบ้างในบางครั้ง แต่เขาก็ยังสามารถควบคุมตัวเองให้เป็นตำรวจที่ดีได้ ดังนั้น
การทำงานในอาชีพการงานของเขาจึงเจริญก้าวหน้า สิ่งที่ได้รับการเสนอชื่อเลื่อนขั้น
ทุกปี ความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานด้วยความกล้าหาญของเขา ทำให้เขาใช้เวลาได้แต่
ขึ้นมาจากพลฯ สำรอง จนกระทั่งได้รับพระราชทานยศสิบตำรวจโทในปัจจุบัน

แต่ชีวิตคนเรานั้นก็ไม่ได้โรยด้วยดอกกุหลาบเสมอไป ในช่วง 3-4 ปี
หลัง ๆ มา นี้ ที่จังหวัดยะลา รวมทั้งจังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาส 3
จังหวัดชายแดนทางภาคใต้เกิดสถานการณ์ที่ดูจะรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ตำรวจ
ทุกคนได้รับคำสั่งไม่ให้ออกนอกพื้นที่ แม้จะไม่ได้เข้าเวร ตำรวจทุกคนจะต้อง
“STAND BY” ตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้ตั้งแต่ปีใหม่มานี้ สิบตำรวจโท สิ่งยังไม่
โอกาสกลับไปเยี่ยมครอบครัวของเขาที่จังหวัดสุรินทร์เลย

เมื่อสิ่งไม่สามารถไปเยี่ยมบ้านเกิดตัวเองได้ นางสาวของสิ่งซึ่งอยู่
กรุงเทพฯ และต้องไปอยู่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงรับอาสาเลยไปเยี่ยมเขาที่จังหวัด
ยะลาเสียเอง วันนี้สิ่งมารับน้ำตามที่นัดหมาย นำพุดกุยแสดงความห่วงใยและ
อวยพรหลานว่า

“น้าขออวยพรให้สิ่งแคล้วคลาดจากภัยอันตรายนะลูก ตำรวจ ทหารที่
ทำงานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ทุกคนนี้ นายกองและขอเป็นกำลังใจให้จริง ๆ น้า
ดูข่าวแล้วรู้สึกห่วงใย เพราะเขาเป็นคนที่เสียสละเพื่อบ้านเมือง”

สืบตำรวจโท สิงห์ ยกมือไหว้หน้าสาวแล้วพูดขึ้นว่า “การทำงานในหน้าที่ในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ คือความภาคภูมิใจที่สุดในชีวิตของตำรวจทุกคน สิ่งที่เราต้องการจากประชาชน คือ กำลังใจที่จะส่งให้พวกเรา มีพลังที่จะยืนหยัดต่อสู้ ผมคิดว่าพวกเราทุกคนมีจิตอาสาและรักผืนแผ่นดินไทยผืนนี้เท่าชีวิตครับ”

น้ำสาวกลับกรุงเทพฯ ด้วยความเป็นห่วงหลาน เมื่อคืนนี้เธอนั่งดูโทรทัศน์ เห็นข่าวการช่วยระดมทุนเข้ากองทุนน้ำใจไทยช่วยเหลือครอบครัวกำลังพลที่เสียชีวิตและทุพพลภาพจากการปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้จึงรีบโทรศัพท์ไปตามเบอร์ที่ปรากฏในโทรทัศน์ทันที

น้ำพูดโทรศัพท์ว่า “สวัสดีค่ะ ดิฉันมีความประสงค์จะร่วมบริจาคเงินเข้ากองทุนที่พิธีกรประกาศค่ะ อ้อ...ดิฉันไม่ประสงค์จะออกนาม ขอบริจาค 1,000 บาทนะคะ ดิฉันจะให้รายละเอียด แต่ไม่ต้องทำเป็นตัววิ่งในใจก็ได้ค่ะ”

เสียงน้ำพึมพำกับตัวเองว่า “เราเป็นแค่ชาวบ้านธรรมดา ตอนที่ยังอาสาช่วยอะไรเขาไม่ได้ ก็ส่งกำลังใจกับกำลังใจตามอัธยาศัยไปให้ ก็ยังดีกว่าไม่ได้ทำอะไรเลย”

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- ธงชัย** เรื่องนี้มีคนที่มีจิตอาสาหลายคนนะ ทั้งสิงห์ ทั้งเพื่อนตำรวจ ทหาร รวมทั้งคุณน้าของเขาด้วย
- ทะนง** ใช่ สำหรับสิงห์นั่น ตอนแรกไปทำงานที่ภาคใต้ เพราะได้รับการบรรจุ ไม่ได้อาสาไปเอง แต่พออยู่ไปไม่นาน ความมีจิตอาสาก็เกิดขึ้น เพราะมีสถานการณ์ที่ทำให้รักและห่วงแหนแผ่นดินมากขึ้น ความรู้สึกเช่นนั้น ทำให้เกิดความรักและเสียสละที่จะปกป้องแผ่นดิน
- ธงชัย** คุณน้าก็ไม่เลว อุตส่าห์อาสาไปให้กำลังใจหลานแล้ว ก็ยังมาบริจาคเงิน โดยไม่ประสงค์ออกนาม
- ทะนง** ก็ไม่หวังสิ่งใดตอบแทน นั่นแหละจิตอาสา

...หายเหนื่อย และคิดว่าตัวเราเองนั้น
ก็จะได้รับความสุขอย่างยิ่ง
ที่ช่วยเหลือผู้อื่นโดยที่ไม่หวังสิ่งตอบแทน
แค่เห็นเขาหายจากการเจ็บป่วยหรือทูลาถง
ก็ลืมความเหนื่อยแล้ว...

ต๋ัย หมออาสา

เข้าวันอาทิตย์สมาชิกทุกคนในบ้านต่างมาพร้อมหน้าพร้อมตากันที่โต๊ะอาหาร ซึ่งจะถือว่าเป็นธรรมเนียมของบ้านดารีการก็ว่าได้ และที่พิเศษไปกว่านั้นคือ ดารีกาตื่นแต่เข้าไปตลาด เพื่อเตรียมอาหารที่ทุกคนชอบมาเลี้ยงฉลองที่ด๋ัย ลูกชายคนโตเรียนจบแพทย์ ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้เธอและสามีอยู่ไม่น้อย

“อาหารถูกปากไหมด๋ัย แม่ทำของโปรดของลูกด้วย” ดารีกาพูดขึ้น

“แม่คะ มีแต่ของโปรดที่ด๋ัย แล้วของดาราละคะ” ดารา ลูกสาวคนเล็กพูดแทรกเข้าผู้เป็นแม่

“มีสิลูก แม่ก็เตรียมไว้ให้ลูกทั้งสองคนนั่นแหละ” แม่บอก

“ด๋ัย ลูกเรียนจบแล้ว จะต่อแพทย์เฉพาะทางอีกหรือเปล่าลูก” พ่อถาม

“ผมว่าจะยังไม่เรียนต่อแพทย์เฉพาะทางหรอกครับ ผมคิดกับเพื่อนร่วมรุ่นไว้ว่าจะไปเป็นแพทย์อาสาตามชนบทในพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญ” ด๋ัยบอกพ่อ

“ที่ด๋ัยจะไปให้ลำบากทำไม เลือกลงทำงานที่โรงพยาบาลเอกชนดี ๆ ในกรุงซึ่งให้ผลตอบแทนสูง ๆ ไม่ดีกว่าหรือ” ดาราบอกพี่ชาย

“จริงอย่างที่เธอว่า ด้วยอาชีพของพี่ พี่สามารถมีรายได้สูง ๆ ได้ แต่ตอนนี้พี่ยังไม่ต้องการอย่างนั้น” ด๋ัยบอก

“มีเหตุผลอะไรหรือลูก” พ่อถามบ้าง

“ผมอยากทำตามความตั้งใจเดิมของตัวเองครับพ่อ ผมอยากทำงานจิตอาสา อยากไปช่วยเหลือคนยากจนที่เขาไม่มีเงินมากพอที่จะเดินทางมาขอรับบริการโรงพยาบาลของรัฐในกรุงหรือในเมือง ผมอยากจะทำออกไปให้บริการเขาเมื่อหมอเข้าไปหาเขาถึงที่ เขาก็ไม่ต้องเดินทางไปหาหมอ เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางอีกด้วย” ดนัยบอกเหตุผล

“อย่างที่พี่เคยเคยไปช่วยงานแล้วก็ไปฝึกงานมาแล้วใช่ไหม” น้องสาวถาม

“ใช่ นั่นแหละ ก็อย่างที่พี่เคยไปทำงานกับหน่วยแพทย์เคลื่อนที่นั่นแหละ จะว่าลำบากทั้งหมด ทั้งคนไข้ก็ว่าได้ แต่พี่ก็ชอบ” ดนัยเล่า

“ลำบากอย่างไรหรือพี่ดนัย” ดารารถามด้วยความอยากรู้อยากเห็น

“ตอนที่พี่ไปจังหวัดทางเหนือไปรักษาพวกชาวเขา พี่คิดว่าคงเป็นจังหวัดที่สบายที่สุดแน่ๆ เลย แต่ที่ไหนได้แพทย์ที่ไปต้องแบกของเอง เพราะรถเข้าไปไม่ถึง ลงรถแล้วยังต้องเดินเท้าเข้าไปอีก พี่เลยหันมาถามอาจารย์หมอว่าทำไมทางถึงทุกรักันคารแบบนี้ มีใครเคยมาแถวนี้หรือเปล่า” ดนัยเล่าด้วยรอยยิ้ม

“แล้วมีใครเคยมาหรือเปล่านั้นพี่ หนทางลำบากขนาดนั้น” ดารารถามต่อ

“อาจารย์หมอบอกพี่ว่าแต่ก่อนทางลำบากมากกว่านี้อีก แพทย์รุ่นพี่ก็เคยมากันแล้ว ทุกคนเหนื่อยเหมือนกันหมด แต่ที่ทำก็ทำด้วยใจ ตั้งใจจะมารักษาคนไข้ให้เขาหายจากโรคและมีคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ ดีขึ้น คำพูดที่อาจารย์หมอบอก ทำให้พี่หายเหนื่อย และคิดว่าตัวเราเองนั้นก็จะได้มีความสุขอย่างยิ่งที่ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน แค่นี้เขาหายจากการเจ็บป่วยหรือทุเลาลง พี่ก็มีความสุขเหนื่อยแล้ว และทำให้พี่รู้ว่าการทำอะไรเพื่อช่วยต่อชีวิตคนอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจนในถิ่นทุรกันดาร มีความสำคัญเพียงใด” ดนัยพูดให้น้องสาวฟัง

“ถ้าดารามีเวลาร่าง ดาราขอไปช่วยพี่และเพื่อนพี่ด้วยนะ ดาราอยากใช้เวลาทำงานจิตอาสากับเขาบ้าง น่าจะดีกว่าปล่อยเวลาให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์” ดาราบอกหลังจากฟังพี่ชายเล่า

พ่อและแม่ไม่ได้พูดอะไรต่อได้แต่นั่งฟังลูกคุยกันแล้วต่างก็อมยิ้ม

คุณเพิ่มเสริมประเด็น

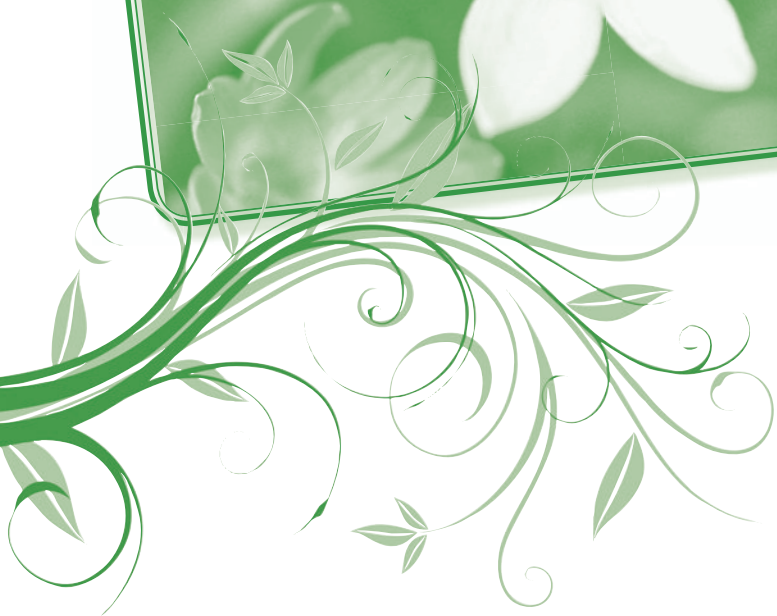
นฤมล ถ้าคุณเป็นพ่อแม่ของหมอดนัยคุณจะทำงตั้งเขาไหม

เจนจิรา คิดว่าไม่ทำงตั้งนะ เพราะเขาโตเป็นผู้ใหญ่ที่จะตัดสินใจเรื่องของตนเองได้แล้ว ในใจก็เป็นห่วงอยู่บ้าง แต่เมื่อคิดได้ว่าลูกเรามีคุณธรรม มีจิตอาสาของเขาเอง เราก็ตีใจนะ ในกรณีของเราเมื่อก่อนที่ลูกจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย เราเคยบอกว่าจะเรียนอะไร มีอาชีพอะไรพ่อแม่ก็ไม่ว่าขอแต่เพียงให้เป็นคนดีเท่านั้น คิดว่าพ่อแม่หมอดนัยก็คงคิดอย่างนี้และตีใจเสียอีกที่พบว่าลูกเป็นคนดี

...ท่านไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น ทำให้คนหลายคน
โดยเฉพาะชาวบ้านยากจน ไร้ที่พึ่ง ไม่มีเงินรักษาตัว
ได้ยกย่องให้หมอเปรียบเสมือน “หมอเทวดา”...

หมอ 19 บาท

เมื่อเดือนก่อน ฉันเข้าไปอ่านข่าวในหน้าเว็บเพจของ facebook ฉันอ่านข่าวแต่ละหน้า ที่เขาส่งมาให้หลังจากที่ฉันไปกดถูกใจเว็บเพจของเขาอย่างคร่าวๆ ก่อนจะไปสะดุดกับภาพข่าวหนึ่ง ที่มีคนในเฟสนำมาโพสต์ไว้ เพื่อชื่นชมวีรกรรมของบัณฑิตหนุ่มหล่อคนหนึ่ง ที่เพิ่งเรียนจบหมอจากคณะแพทยศาสตร์ได้ไม่นาน ซึ่งเหตุการณ์วันนั้นหมอหนุ่มท่านนี้ยอมเสียสละวิ่งกลับมาช่วยเหลือคนที่ถูกรถชนในมหาวิทยาลัยทั้งที่สวมชุดครุย เพราะเตรียมจะเข้ารับปริญญาบัตรแล้ว ทั้งๆ ที่เป็นช่วงเวลาสำคัญของหมอ แต่หมอกลับเลือกที่จะหันกลับมาช่วยชีวิตคนมากกว่า พร้อมกับทิ้งโอกาสที่น่าภาคภูมิใจในชีวิตของตนเองไป

ฉันอ่านข่าวของหมอหนุ่มท่านนี้อยู่สักครู่ พร้อมกับชื่นชมในความเป็นคนดี มีจรรยาแพทย์ ยอมเสียสละความสุขของตนเองมากมายขนาดนี้ หมอไม่หวังแม้แต่ว่าชุดครุยที่ตนเองสวมใส่จะเปื้อน ไม่หวังมาดหล่อเหลาที่หมอคงอุตส่าห์ตื่นแต่เช้าไปทำผมให้ดูหล่อดูเทในวันสำคัญของตัวเอง หรือไม่หวังว่าตัวเองจะเข้ารับปริญญาบัตรไม่ทัน แต่หมอกลับหวังว่าจะช่วยชีวิตคนไม่ทันเสียมากกว่า

วันนั้นฉันอ่านเรื่องของหมอ พร้อมกับปลื้มใจแทนครอบครัวของเขา ที่เลี้ยงดูลูกหลานมาดี ฉันอยากได้ภาพประทับใจนี้มาขยายติดข้างฝา เพื่อเตือนใจให้ลูกหลานหมั่นทำความดีเพื่อผู้อื่น

ความดีของหมอต่านนี้ทำให้ฉันรีบกดถูกใจ ซึ่งถึงจะถูกใจได้เพียงแค่คนละ 1 ครั้งเท่านั้น แต่ในใจฉัน หมอได้รับความถูกใจจากใจฉันไปแล้วหนึ่งพันครั้ง แถมท้ายด้วยการโพสต์ข้อความชื่นชมคุณหมอให้ลู่ต่อไป โปรดอย่าละทิ้งความดี

คิดว่าความจริงแล้ว ในสังคมเรายังมีคนดีแบบคุณหมอต่านนี้อยู่อีกมาก ที่เราไม่เห็น ฉันก็นึกถึงคุณหมออีกท่านหนึ่งที่ฉันชื่นชอบท่านมานานหลายปี ผู้คนมากมายเรียกท่านว่า “หมอ 19 บาท” ท่านเคยดำรงตำแหน่งเป็นถึงรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อปี 2551-2553

คุณหมอ 19 บาทท่านนี้ เป็นผู้ริเริ่มเปิดคลินิกเพื่อรักษาคนไข้ที่มีรายได้น้อย หรือผู้ยากจน จากแรงบันดาลใจของท่าน ที่เกิดขึ้นเมื่อครั้งที่ท่านเป็นนักเรียนแพทย์ และได้พบเห็นประชาชนยากจนจำนวนมาก ที่ยังรอคอยการช่วยเหลือทางด้านกรแพทย์ ก่อนที่ท่านจะไปขอความร่วมมือจากคณาจารย์และเพื่อนๆ ที่เรียนจบคณะเดียวกัน เพื่อก่อตั้ง “มูลนิธิทานตะวัน 19” ก่อนจะมาเปลี่ยนชื่อเป็น “หมอ 19 บาท” ในปัจจุบัน

คุณหมอต่านนี้ ไม่เพียงแต่รักษาคนจนด้วยใจของผู้ให้ที่แท้จริงเท่านั้น ท่านยังเป็นผู้นำในการจัดตั้งหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ เพื่อให้บริการตรวจสุขภาพประชาชนตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น ทำให้คนหลายคน โดยเฉพาะชาวบ้านยากจน ไร้ที่พึ่ง ไม่มีเงินรักษาตัว ได้ยกย่องให้หมอเปรียบเสมือน “หมอเทวดา” หรือหมอที่เทวดาส่งลงมาให้ช่วยคนยากจน

ยิ่งคิดฉันก็ยิ่งรู้สึกชื่นชมคุณหมอทั้ง 2 ท่านนี้ด้วยใจจริง นี่สินะที่เขาเรียกกันว่า คนดีผู้มีจิตอาสาอย่างแท้จริง

คุณเพิ่มเสริมประเด็น

- พจนา** จริงนะที่บอกว่าในบ้านเมืองเรามีหมอดี ๆ แบบนี้อีกหลายท่าน
- อุมพร** ใช่ค่ะ เพราะหน้าที่และจรรยาบรรณของหมอเป็นสิ่งที่ทำให้หมอเป็นผู้ที่มีคุณธรรม ความดีอยู่แล้ว
- พจนา** ใช่ค่ะ ดีตามหน้าที่และดีตามจรรยาบรรณก็ดีอยู่แล้ว แต่ถ้าดีโดยความรู้สึกจากกันบึ้งของหัวใจแล้วละก็ดียิ่ง ๆ ขึ้นนะคะ
- อุมพร** พุดเรื่องนี้แล้วทำให้ระลึกถึงพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือสมเด็จพระย่า ซึ่งทรงมีพระราชดำริและทรงดำเนินการเรื่อง แพทย์อาสา ที่เป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่ต่อประชาชนในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ
- พจนา** ใช่ค่ะ ขณะนี้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณฯ ท่านทรงรับพระราชภาระต่อมา แพทย์และเจ้าหน้าที่อาสาเหล่านั้น ก็ยังมีจิตอาสา สืบทอดพระราชดำริเป็นอย่างดี

บางครั้งสมองของคนที่ใช้แรงงาน
ใช้พลังกำลังก็ “คิดเป็น”
มากกว่าคนซึ่งใช้สมองที่คิดว่า
สมองของตนมีคุณภาพสูงกว่า

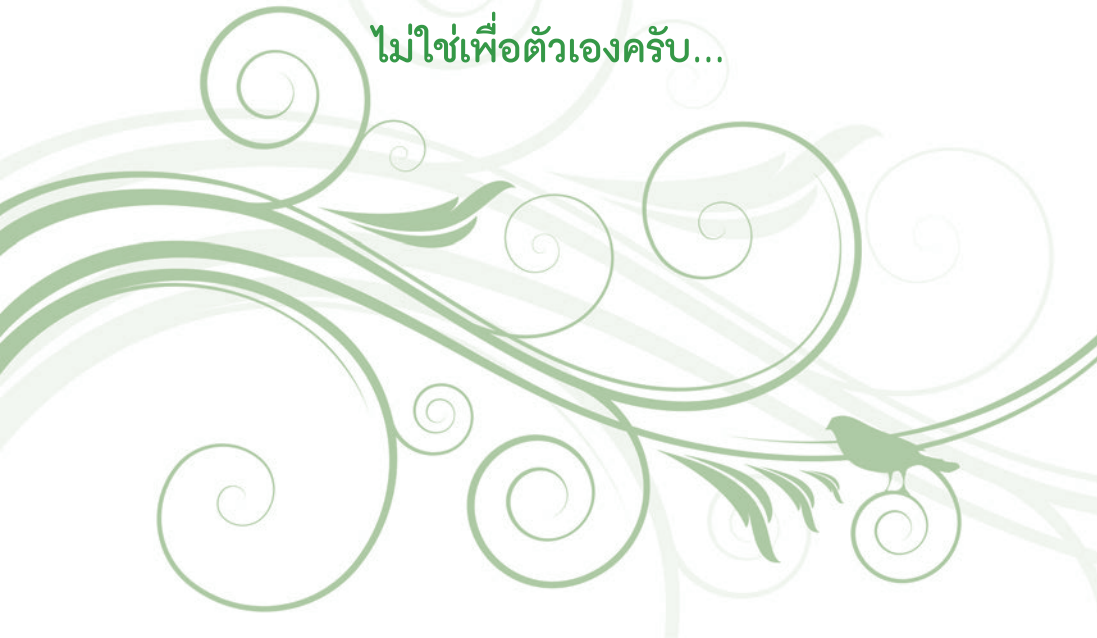

...ไม่ใช่หรอกครับ ผมมีลูกมีเมียแล้วครับ

แต่ผมภูมิใจในตัวเอง

ว่าผมได้ทำในสิ่งที่ผมอยากทำเพื่อคนอื่น

ไม่ใช่เพื่อตัวเองครับ...

สมยศสมศักดิ์ศรี

ฉันรู้จักสมยศในตำแหน่งพนักงานขับรถของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด ซึ่งฉันไปทำงานเป็นผู้อำนวยการศูนย์เสริมสร้างความรู้และภูมิปัญญา ที่นั่นมีพนักงานขับรถ พนักงานรักษาความปลอดภัย พนักงานส่งเอกสารและพนักงานอื่นๆ อีกเป็นจำนวนไม่น้อย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนดี สุภาพเรียบร้อยและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ อาจจะเป็นเพราะฝ่ายบริหารงานบุคคลได้ฝึกอบรมและกำกับดูแลมาเป็นอย่างดีทุกคน แต่ถึงกระนั้นฉันก็รู้สึกทึ่งว่า สมยศดูดีกว่าใครๆ เพราะเขาดีกับทุกคนไม่ว่าคนเหล่านั้นจะมีตำแหน่งหน้าที่ระดับใด จะเป็นผู้บริหารหรือเด็กฝึกงาน เขาก็ให้บริการด้วยใจเป็นอย่างดีเหมือนกัน

ฉันมาทราบภายหลังว่าสมยศไปสมัครเป็นอาสาสมัครกู้ภัยของโรงพยาบาลวชิระ ซึ่งเราทราบดีว่างานอาสาสมัครดังกล่าว ผู้เป็นอาสาสมัครต้องการช่วยเหลือหรือบรรเทาสาธารณภัยให้แก่ผู้ประสบภัยอันตรายด้วยจิตอาสาโดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์ใดๆ เพื่อตนเอง

สมยศใช้เวลาหลังเลิกงานประจำไปทำงานแทบทุกวันหรือแทบทุกครั้งที่ได้รับวิทยุตามตัวหรือแจ้งเหตุ งานเหล่านี้ไม่ใช่ว่าเรื่องสนุกแต่เป็นงานหนักที่ต้องใช้ **“กำลังใจและสติ”** ในการทำงานโดยไม่เลือกงาน ไม่เลือกเวลาและไม่เลือกสถานที่หลายต่อหลายครั้งที่เขาต้องเสี่ยงภัยเพื่อช่วยให้ผู้อื่นปลอดภัย

วันหนึ่งฉันถามเขาว่า “อาจารย์ถามเธอหน่อยเถอะสมยศ อะไรหรือใครที่ทำให้เธอสมัครทำงานนี้ หรือว่าเป็นความตั้งใจของเธอเอง”

“เปล่าครับ ไม่มีใครชวนผม และผมก็ไม่เคยมีความตั้งใจจะทำงานนี้มาก่อน”

สมยศตอบ

“อ้าว แล้วทำไมตอนนี้จึงทำละ” ฉันทถามด้วยความงงงวย

“คืออย่างนี้ครับอาจารย์” สมยศยิ้มก่อนบอกว่า “ผมมีพี่ชายคนหนึ่งเขาประสบอุบัติเหตุและเสียชีวิต ครอบครัวเรามาทราบหลังจากนั้นเป็นเวลานานพอสมควร ทราบจากหน่วยบรรเทาสาธารณภัย”

สมยศบอกต่อว่า “ผมเศร้าเสียใจและสงสารพี่ชายมาก เมื่อพบศพของเขาเรื่องนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้ผมคิดจะทำงานอาสาสมัคร เพราะผมคิดว่าผมจะได้ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับภัยอันตรายหรือประสบอุบัติเหตุ บางทีผมอาจจะช่วยชีวิตเขาได้ ไม่ใช่ให้เขาเป็นอย่างพี่ชายผม”

ฉันทมองหน้าสมยศเมื่อเสียงที่เขาเล่าแผ่วเบาลง สีหน้าและแววตาเศร้าของเขาทำให้ฉันทราบว่าเขาเสียใจมากเมื่อย้อนคิดเรื่องที่เล่า

ฉันทบอกสมยศว่า “อย่าย้อนคิดเรื่องเก่าๆ เลย อาจารย์คิดว่าตอนนี้เธอได้ตัดสินใจทำสิ่งดีๆ ที่น่าภาคภูมิใจแล้ว”

“ครับผม” สมยศตอบรับเบาๆ ดูสีหน้าเขาสดชื่นขึ้น

“อาจารย์เห็นเธอทำงานมาหลายปีแล้ว แสดงว่าตั้งใจงานนี้แล้วสิ” ฉันทเข้าหาเขา

“ครับผม” สมยศตอบพร้อมอมยิ้ม “รักและผูกพันเลยครับ”

“ทำไมรู้สึกได้ถึงขนาดนั้นล่ะจะ เงินดาวเงินเดือนก็ไม่มี” ฉันทถามและคาดเดา “เธอคงภูมิใจที่ได้ทำงาน ได้แต่งเครื่องแบบเท่าๆ อวดสาวล่ะมัง”

สมยศรีบบอกว่า “ไม่ใช่หรอกครับ ผมมีลูกมีเมียแล้วครับ แต่ผมภูมิใจในตัวเอง ว่าผมได้ทำในสิ่งที่ผมอยากทำเพื่อคนอื่น ไม่ใช่เพื่อตัวเองครับ”

คำพูดง่ายๆ ของสมยศทำให้ฉันทคิดและตีค่าของเขาในใจว่า “เจ้าหมอนี่จัดหนักสุดยอดเลย” สมยศสมศักดิ์ศรีของความเป็นคนที่มีคุณค่าจริงๆ”

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

สถาพร มีคนพูดว่า คนบางคนเป็นอาสาสมัคร เพราะอยากโก้ เพราะได้สวมเสื้อ
ทีมที่ดูเท่ และได้ปฏิบัติงานซึ่งโชว์ความกล้าหาญ คุณคิดเรื่องนี้อย่างไร

ทิวทอง ก็เป็นไปได้นะ เมื่อเราเป็นปุถุชนคนธรรมดา ก็เป็นเรื่องธรรมดาที่ย่อม
มีความรู้สึกเช่นนั้น ถ้าเป็นความรู้สึกที่หนุนเสริมให้ทำสิ่งดี ๆ เพื่อผู้อื่น
ก็ไม่เห็นจะเป็นอะไร ข้อสำคัญคือเวลาที่ทำงานต้องทำด้วยความจริงใจ
และตั้งใจที่จะช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้ผู้อื่น

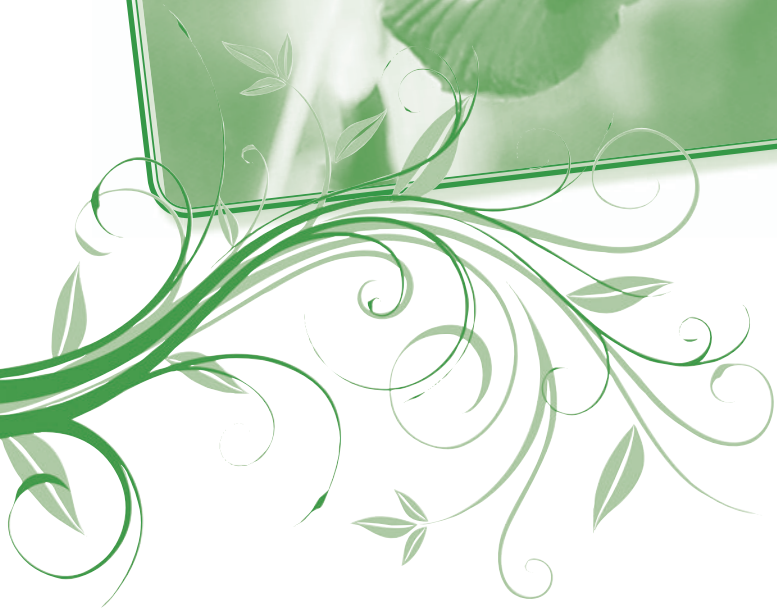

ความสุขของคนบางคนอยู่ที่การให้
แต่ความสุขของคนบางคน
อยู่ที่การได้รับเพียงอย่างเดียว

...จงเลือกรับแต่สิ่งดี ๆ และทำแต่เรื่องดี ๆ
อย่าฝากความหวังไว้กับคนอื่น ความสุขของเรานั้น
เราเป็นคนสร้างเองทั้งนั้น ทำได้ไหมน้องรัก...

อาสาสมัครใจ

หลังจากได้พักผ่อนในวันหยุดเทศกาลไปเสียหลายวัน เข้าวันนี้จึงถึงเวลาที่ข้าราชการทุกคนต้องกลับมาทำงานตามปกติ ซึ่งก็น่าแปลกใจมากที่ทุกคนมาทำงานกันตั้งแต่เช้า ไม่มีใครมาทำงานสายเลยสักคน อาจเป็นเพราะทุกคนได้พักผ่อนกันอย่างเต็มอิ่ม แต่...เอ พอดีเช็คชื่อเข้าจริง ๆ แล้วยังมีขาดอยู่อีก 1 คน นั่นคือ**สายใจ** ฝ่ายธุรการของกองนี้เอง ปกติสายใจไม่เคยมาทำงานสายหรือขาดงานตลอดระยะเวลา 10 ปีที่เธอทำงานที่กองนี้เลย เจ้าหน้าที่ในกองจึงมอบตำแหน่ง**เจ้าหน้าที่ดีเด่นประจำกอง**อย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ให้แก่สายใจ

“ฉันว่าสายใจต้องเป็นอะไรแน่ ๆ เลย สายใจไม่เคยขาดงานเลยนี่นา”
ยุพาพรเจ้าหน้าที่สาวใหญ่ในกองกล่าวขึ้นด้วยความสงสัย

“ใช่ค่ะ...หนูก็ว่ายังงั้นแหละ เราลองโทรถามดีไหมพี่ เผื่อสายใจมีอะไรให้เราช่วยเหลือ” เสียงสาวน้อยอีกคนเอ่ยแสดงความความเห็น

“เฮ้อ...โทรก็โทร” ยุพาพรเห็นด้วยพร้อมยกโทรศัพท์ที่ขึ้นมากดหมายเลขโทรหาสายใจทันที

“ฮัลโหล...สวัสดิ์จะสายใจ นี่พี่ยุพาพรพูดนะ สายใจเป็นอะไรหรือเปล่าจะไม่เห็นมาทำงาน” ยุพาพรคุยโทรศัพท์อยู่ชั่วครู่ หลังจบการสนทนาสีหน้าของเธอดูไม่ค่อยดีนักพร้อมพูดขึ้นว่า

“สายใจไปช่วยคุณยายโดนรถชนที่ต้องผ่าตัดด่วน แต่เลือดของคุณยายเป็นเลือดกลุ่มหายาก พอติดตรงกับกรุ๊ปเลือดของเธอพอดี สายใจเลยบริจาคโลหิตให้คุณยายที่ถูกรถชนอยู่ที่โรงพยาบาลค่ะ”

“ดูซิพี่ คนดีนี่เขาก็ทำแต่เรื่องดี ๆ จริง ๆ เลยนะพี่นะ” สาวน้อยในกลุ่มสนทนาอีกคนกล่าวชื่นชมสายใจ

“ใช่...เพราะสายใจเธอทำแต่เรื่องดี ๆ ถึงแม้เธอจะไม่ร่ำรวยอะไรมากมาย แต่พวกเรา ก็เห็นสายใจมีความสุขทุกวัน เฮ้อ...อยากมีความสุขเหมือนสายใจจังเลยพี่” น้องสาวอีกคนในกลุ่มพูดขึ้นมาอย่างชื่นชม

ยุพาพรยิ้มแล้วพูดขึ้นว่า “ไม่ยากเลยจะน้องสาว เคล็ดลับการสร้างความสุขมีอยู่ว่า ถ้าอยากทำอะไรให้ทำเลย ในทุก ๆ วัน จงเลือกรับแต่สิ่งดี ๆ และทำแต่เรื่องดี ๆ อย่าฝากความหวังไว้กับคนอื่น ความสุขของเรานั้น เราเป็นคนสร้างเองทั้งนั้น ทำได้ไหมน้องรัก”

สาว ๆ ในกลุ่มสนทนาพยักหน้าเห็นด้วยกับคำแนะนำของยุพาพรที่ใหญ่ยุพาพรทำหน้าที่อะไรออกบางอย่างก่อนที่เธอจะเดินไปหยิบเอกสารบนโต๊ะแล้วพูดว่า

“พวกน้อง ๆ เคยได้ยิน มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม ที่เขาจัดโครงการจิตอาสาข้าราชการไหมจะ โครงการนี้ดีมากเลย เขาเปิดโอกาสให้ข้าราชการมีสิทธิ์ไปเป็นอาสาสมัครได้ปีละ 5 วันในวันทำงานปกติ โดยไม่นับเป็นวันลาด้วย เขาเปิดรับสมัครทำกิจกรรมตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน จนถึงวันที่ 20 ธันวาคม 2556 เวลา 9.30 น.-16.30 น. แต่ต้องโทรแจ้งล่วงหน้า 1 สัปดาห์นะ”

“หนูสนใจ หนูสนใจค่ะ แล้วเขาจะให้เราทำอะไรบ้าง แล้วต้องไปสมัครที่ไหนคะ” น้อง ๆ ในกลุ่มแย่งกันถามขึ้น ด้วยความสนใจอยากจะเข้าร่วมกิจกรรม

ยุพาพรอ่านรายละเอียดในเอกสารโครงการแล้ว จึงเล่าให้น้อง ๆ ฟังว่า “โครงการมีอาสาหลายรูปแบบให้เราเลือกตามความถนัด เช่น อาสาผลิตเสื้อบนผืนผ้า อาสาผลิตหุ่นมือ อาสาผลิตดินกระดาศรีไซเคิลหรือผลิตสื่อดินกระดาศ

อาสาผลิตสมุดทำมือรีไซเคิล สนใจสมัครได้เลยที่ 409 ซอยโรหิตสุข ถนน
ประชากราษฎร์บำเพ็ญ แขวง/เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320 หรือ www.thaivolunteer.org จ๊ะ”

“ดีจังเลยพี่ พวกหนูจะรีบสมัครด่วนเลยคะพี่”

ยุพาพรยิ้มเพราะขำน้อง ๆ เธอแก้มงอกรอดหยอกล้อไปว่า

“แหมน้อง ๆ ของพี่นี่ รู้สึกรู้สีกว่าจะมีจิตอาสากันทุกคนเลยนะ ว่าแต่ว่าวันนี้
พวกเราแยกย้ายกันไปอาสาทำงานที่ค้างอยู่ให้เรียบร้อยก่อนดีกว่าไหมจ๊ะ เห็นท่าน
ผอ. เมียงมองมาทางกลุ่มเราหลายหนแล้ว เดียวก็จะได้ไปทำกิจกรรมจิตอาสา
ที่อื่นหรอก จะโดนจิตถึงขาของท่าน ผอ. เล่นงานอยู่แถวนี้ซะก่อน ไป ไปได้แล้ว”

ยุพาพรอมยิ้มโดยไม่รู้ตัว เพราะรู้สึกดีที่ได้มีโอกาสชักชวนให้น้อง ๆ ไปทำ
ประโยชน์เพื่อส่วนรวม

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- พัชราภรณ์** ฉันว่าพี่อุฬารแกลเป็นหัวเรือใหญ่เรื่อง "จิตอาสา" นะดีมาก
- รัตนา** ใช่ เพราะแกลรู้หลักการและรู้คุณค่าของจิตอาสา และยังหนุนเสริมให้ลูกน้องทำได้ด้วย
- พัชราภรณ์** ถึงแม้แกลจะไม่ค่อยได้ออกสนาม แต่แกลก็มีจิตอาสาในวิธีอื่น ๆ คนที่มีจิตอาสาสูง ๆ ส่วนมากจะเป็นคนที่มีเรื่อง **ตัวกูของกู** น้อยมาก เพราะมักจะห่วงใยคนอื่นอยู่เสมอ และเท่าที่สังเกตดูคนประเภทนี้ จะมีความอบอุ่นอยู่ในตัว ใคร ๆ ก็อยากเข้าใกล้ จะเป็นอย่างไรที่เขาว่าหรือเปล่าก็ไม่ทราบ เขาว่าคนดีมีบารมี จะมีแสงอร่ามอยู่รอบตัว ดูดีไปหมด
- รัตนา** อาจจะเป็นทำนองนั้นก็ได้

...แน่นอน มีต้นไม้ มีป่าไม้

ทุกอย่างก็จะดีขึ้นที่เคยเป็นปัญหาก็ค่อย ๆ หหมดไป

แต่ก็ต้องติดตามดูแลรักษาอย่างดีนะ

ไม่ใช่ปลูกแล้วทิ้ง หรือปลูกไปตัดไป...

สาวแห่แก้เค้ไหหนักไปปลูก

เรื่องของการ “ปลูกป่า” ตามพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นเรื่องสำคัญสำหรับบ้านเมืองเรา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดูแลเรื่องน้ำ เรื่องการปลูกต้นไม้และพืชที่มีประโยชน์ เช่น ไม้ยืนต้น ไม้ผล และหญ้าแฝก สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงอนุรักษ์ป่าและส่งเสริมการปลูกป่า ซึ่งพระราชกรณียกิจดังกล่าว ทำให้พสกนิกรไทยเข้าใจถึงความสำคัญ และเห็นว่าเป็นหน้าที่ของเราที่จะดำเนินการสนองพระราชดำริ ซึ่งจะยังประโยชน์ต่อบ้านเมืองทั้งในปัจจุบันและในอนาคตรุ่นลูกหลานสืบไป

เมื่อยังรับราชการอยู่ ฉันก็ไปปลูกป่าทั้งกับหน่วยงานของตนเอง และไปกับหน่วยงานอื่นๆ อยู่เสมอ และชวนลูกสาวไปด้วย ถ้าเป็นช่วงปิดเทอม พอลูกสาวเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยแล้วเธอก็ชวนฉันไปปลูกป่ากับคณะของเธอ ฉันดีใจและไปร่วมด้วย ถ้ามีเวลา คือ ถ้าตรงกับวันหยุดราชการของฉัน จะเรียกว่าได้ไปปลูกป่าด้วย ได้ไปเที่ยวด้วยก็ใช่ แต่ก็คงไม่ถูกต้องนัก เพราะวัตถุประสงค์หรืองานสำคัญของการไปคือ ไปปลูกป่าจริง ๆ การได้แวะเที่ยวถือเป็นของแถม บางครั้งต้องไปปลูกในที่ซึ่งต้องเดินทางไปไกลและเป็นที่ทุรกันดาร อากาศก็ร้อน บางครั้งต้องใช้วิธีการปลูกที่จะต้อง “เลอะเทอะ เปอะเปื้อน” เช่น การปลูกป่าชายเลน แต่ก็ต้องปลูกเพื่อรักษาแผ่นดิน ไม่ให้น้ำรुक้าเข้ามากัดเซาะให้สูญหายและเสียหาย

พอมาถึงยุคของหลานสาวซึ่งโตเป็นสาว คุณแม่ของเธอหรือลูกสาวของฉัน ก็ดำเนินการตามรอยฉัน คือ เมื่อลูกสาวของเธอจะไปปลูกป่ากับทางโรงเรียน เธอก็จะให้การสนับสนุนเป็นอันดี บางครั้งก็ขอไปด้วยฉันได้ยินแม่ลูกคุยกันแล้วก็ชื่นใจ ลูกสาวบอกว่า “ต้นไม้ที่ไปปลูกวันนี้ อีกไม่นานก็โต คงทำให้พื้นดินแถวนี้ ร่มรื่น สมบูรณ์กว่าเดิมนะคะแม่”

แม่บอกว่า “อ้อ แน่นอน มีต้นไม้ มีป่าไม้ ทุกอย่างก็จะดีขึ้น ที่เคยเป็น ปัญหาที่ค่อย ๆ หดไป แต่ก็ต้องติดตามดูแลรักษาอย่างดีนะ ไม่ใช่ปลูกแล้วทิ้ง หรือปลูกไปตัดไป กลุ่มเพื่อนแม่ก็มีแผนจะไปกันอีก ถ้าหนุ่หว่างจะไปด้วยกันก็ได้นะ คุณแม่ล่ะคะไปไหมคะ”

ประโยคหลังที่ลูกสาวฉันถาม ฉันบอกเธอว่า “บอกแม่มาก็แล้วกัน ถ้าว่างก็จะไปด้วย แต่อีกไม่กี่วัน “สภาพัฒนาการเมือง” ก็จะหาสมาชิกไปปลูกในโครงการพระราชดำริ ที่จังหวัดเพชรบุรี แม่เป็นสมาชิกแม่ไปด้วยแน่นอน”

จำได้ว่าอีกประมาณหนึ่งสัปดาห์ต่อมา คณะสมาชิกฯ ของเราประมาณ ร้อยกว่าคนก็ไปปลูกป่าดังกล่าว ฉันมองภูมิทัศน์โดยรอบแล้วก็วาดหวังว่า ในอนาคตอันใกล้นี้ เราหรือคนรุ่นหลังจะเห็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ตามพระราชดำริ และตอนนั้นถ้าเรากลับไปดู เราคงไม่ทราบ ว่า ต้นไม้ต้นไหนที่เราปลูก ซึ่งฉันเห็นว่าไม่จำเป็นที่เราจะต้องทราบ เพราะการที่เราปลูกต้นไม้ที่นั่น หรือที่ไหน ๆ ที่ผ่านมาก็ตาม เราทำเพราะเราอยากจะทำ ไม่ได้ทำเพื่อตัวเองเท่านั้น แต่ทำเพื่อส่วนรวมหรือเพื่อคนอื่น ๆ และอีกอย่างหนึ่งเราทำเพื่อรักษาและตอบแทนธรรมชาติ ตามพระราชดำริอันทรงคุณค่านั่นเอง

มีใครบางคนถามฉันว่า แบบนี้เรียกว่าจิตอาสาหรือไม่

ท่านผู้อ่านช่วยตอบแทนด้วย

คุณเพิ่มเสริมประเด็น

- นิรนุช** เคยคิดเล่น ๆ ว่า ถ้าเราชวนคนที่เขาแอบตัดไม้ทำลายป่าให้มาช่วยปลูกป่า เขาจะมาไหม
- ดาริกา** ก็คงมานะคะ มาเพื่อจะได้รับการชื่นชมและเพื่อไม่ให้ใครสงสัยว่า เขานั้นแหละเป็นคนหนึ่งที่ทำลายป่าและในขณะที่เขาปลูกต้นไม้ ใจเขาคงคิดไปด้วยว่า ดีเหมือนกันปลูกเอาไว้ตัด (หัวเราะ)
- นิรนุช** เขาไม่น่าจะมามากกว่า เพราะเขาคิดว่าไม่ใช่ประโยชน์ส่วนตน แต่เป็นประโยชน์ส่วนรวม เขาอาจคิดว่าไปปลูกแล้วเหนื่อย ไม่ได้อะไร มีแต่จะต้องเหนื่อย คนพวกนี้จะไม่เห็นประโยชน์และความสุขของการเป็น “ผู้ให้”
-

ปัจจุบันนี้มีภัยธรรมชาติเกิดขึ้นบ่อย ๆ
หลายคนตกใจกลัว แต่บางคน
มีสติและคิดถึงหน้าที่

ความมีจิตอาสาบอกให้คุณครู
ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
โดยบอกให้คุณครูทำอย่างที่เราเห็นในภาพข่าว

แผ่นดินไหวแต่ใจอาสา

เมื่อวานนี้ฉันเพิ่งจะเขียนถึงความมีจิตอาสาของ “เจ้าสาว” แสนสวยคนหนึ่งในเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ที่มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน วันนี้ฉันได้ดูข่าวช่วงเช้า ซึ่งเป็นข่าวของ “คุณครูผู้หญิง” คนหนึ่งซึ่งมีความกล้าหาญ มีสติ และมีจิตอาสาในเหตุการณ์เดียวกันกับเจ้าสาวที่กล่าวถึงแล้ว

ภาพข่าวที่เห็นจากโทรทัศน์ ซึ่งคงได้จากคลิปของกล้องวงจรปิด เป็นภาพห้องเรียนรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีโต๊ะเก้าอี้สามแถวซึ่งจุดเด็กมัธยมเต็มชั้น ประมาณดูด้วยสายตาก็คงไม่ต่ำกว่า 30 คน เท่าที่เห็นก็เห็นว่าห้องเรียนนี้มีประตูเปิดอยู่บานเดียวตรงหน้าห้องด้านซ้าย คุณครูผู้หญิงกำลังยืนสอนอยู่ที่โต๊ะกลางหน้าห้อง สอนไปไม่กี่นาทีปรากฏว่าเกิดแผ่นดินไหว สั่นสะเทือนได้จากการเคลื่อนไหวของผ้าม่านที่อยู่รอบห้องซึ่งน่าจะเกิดจากการโคลงตัวของพื้นและผนังอาคาร

เด็กนักเรียนทุกคนรีบลุกขึ้นยืนแล้วรีบเดินแกมวิ่งเรียงกันออกจากห้องทางประตูบานดังกล่าว คุณครูยกมือบอกให้เด็ก ๆ รีบออกไปโดยเร็ว โดยที่คุณครูยังคงยืนอยู่ที่จุดเดิม คือที่โต๊ะกลางหน้าห้องนั่นเอง พอเห็นว่าเด็ก ๆ ออกไปจากห้องแล้ว คุณครูรีบเดินตามออกจากห้องไป กล้องจับภาพไว้แค่นี้ ในเวลาที่ไม่กี่วินาทีฉุกเฉิน แต่ภาพดังกล่าวก็แสดงให้เห็นความเด็ดเดี่ยว กล้าหาญ และที่สำคัญคือความรับผิดชอบในหน้าที่ของคนที่เป็นครู

ถ้าพิจารณาจากภาพที่เห็น จะเห็นว่าคุณครูเป็นผู้ที่ยืนอยู่ใกล้ประตูมากกว่าทุกคนในห้อง ในภาวะคับขัน เสี่ยงเป็นเสี่ยงตายเช่นนี้ คนที่อยู่ใกล้ประตูน่าจะรีบ

หนีภัยออกไปก่อน แต่คุณครูยังมีสติ มีความห่วงใยและดูแลรับผิดชอบต่อเด็ก ๆ จะบอกว่าคุณครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างน่าชมเชยก็ถูก

ฉันคิดว่าในขณะที่เกิดเหตุดังกล่าวอย่างกะทันหันนั้น คุณครูคงไม่ได้คิดว่าตนเองต้องทำสิ่งที่เรียกว่า “หน้าที่” ให้ดีที่สุด แต่คุณครูคงนึกโดยฉับพลันทันทีว่า ถ้าไม่มีคุณครูคอยกำกับดูแลและสั่งการให้เด็กรีบออกไปให้หมด (ก่อนคุณครู) แล้วใครจะจัดการล่ะ เพราะตรงนั้นมีแต่คุณครูเท่านั้นซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่จะดำเนินการดังกล่าวได้

ดังนั้น...คุณธรรมในใจประการหนึ่งของครู คือความมีจิตอาสาซึ่งบอกให้คุณครูทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยบอกให้คุณครูทำอย่างที่เราเห็นในภาพข่าว และคุณครูได้ทำแล้ว โดยที่ไม่หวังประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนใดๆ นอกจากความปลอดภัยของลูกศิษย์ทุกคน ซึ่งคุณครูก็ได้คำสรรเสริญจากผู้คนทั่วทุกมุมโลกที่ได้ชมภาพข่าวเรื่องนี้ ฉันเชื่อว่าในขณะที่คุณครูกำลังเสี่ยงอันตรายช่วยลูกศิษย์อยู่นั้น คุณครูไม่ได้คิดหรือสนใจหรอกว่าจะมีใครสรรเสริญตนเองหรือไม่

นี่แหละคือ วีรสตรีจิตอาสา

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- ตุ๊กตา** ถ้าหน้อยเป็นคุณครูคนนั้น หน้อยจะทำอย่างนั้นไหม
- หน้อย** คิดว่าน่าจะทำนะ เพราะตามปกติคนที่เป็นครูย่อมมีความรักห่วงใยและผูกพันกับลูกศิษย์อยู่แล้ว
- ตุ๊กตา** แล้วไม่ห่วงตัวเองหรือ
- หน้อย** ห่วง แต่ต้องดูแลเด็ก ๆ ก่อน เราวิ่งที่หลังก็น่าจะทันนะ เพราะเราตัวโตกว่าวิ่งเร็วกว่า (หัวเราะ)
- ตุ๊กตา** เป็นความกล้าหาญและเสียสละใช่ไหม
- หน้อย** ก็ประมาณนั้น

“ครูอาชีพ” จะมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งเหมือนกัน
คือ มีจิตอาสาต่อทุกคน
โดยเฉพะอย่างยิ่งกับเด็ก

ในโลกที่มีแต่ความสับสนวุ่นวาย
คนจำนวนมากมุ่งหาแต่ประโยชน์ของตัวเอง
แต่ยังมีคนกลุ่มหนึ่งที่ยอมเสียสละ
และมุ่งทำประโยชน์ให้แก่คนอื่น

ครูข้างถนน

คงจะเพราะความเป็นห่วงกลัวฉันจะหิว เด็กเลิร์ฟในร้านอาหารจึงแวะเวียน มาถามฉันสองสามครั้งว่า จะสั่งอาหารอะไรรองท้องก่อนไหม เขาคงสังเกตเห็น ฉันดูนาฬิกาข้อมือหลายครั้ง ก่อนที่ฉันจะตอบไปว่า

“อ้อ...ไม่เป็นไรค่ะ พอดีพี่รอเพื่อนอยู่ คิดว่ารถคงจะติด เดียวพี่สั่งอาหาร พร้อมเพื่อนดีกว่าค่ะ” พุดจบฉันก็เหลือบเห็นน้องรุ่งตะวันกำลังเดินเข้ามาในร้าน พอดี จึงก้มมือเรียกให้มานั่งและสอบถามเธอว่า

“เป็นยังไงบ้างน้องรุ่ง...รถติดมากเธอจ๊ะ”

รุ่งตะวันซึ่งเพิ่งมาถึงเป็นน้องที่เคยทำงานด้วยกัน การนัดพบวันนี้เป็นเพราะ เราตั้งใจกันว่าจะทำบุญพิมพ์หนังสือธรรมะเพื่อแจกเป็นวิทยาทาน น้องรุ่งตะวัน ยกมือไหว้ขอโทษ แล้วตอบฉันว่า

“รถติดพอสมควรค่ะ พอดีวันนี้รุ่งไปธุระแถวทุ่งสองห้อง หลักลี่ ก็เลยมา ไกลหน่อยค่ะ”

“อ้าว...รุ่งมีธุระก็ไม่บอกพี่ด้วย ลำบากแย่เลย พี่จะได้เลื่อนไปนัดวันอื่น” ฉันรู้สึกผิดและเกรงใจน้องรุ่งขึ้นมาทันที ก่อนจะสอบถามต่อไปว่า

“ขอโทษ น้องรุ่งไปทำอะไรแถวหลักลี่ละคะ”

“รุ่งไปสอนหนังสือค่ะ รุ่งเป็นครูอาสาสมัครของมูลนิธิสร้างสรรค์เด็กค่ะ” น้องรุ่งเล่าให้ฉันฟังว่า เธอเป็นหนึ่งในกลุ่มครูที่รวมตัวกัน ช่วยเหลือสังคมด้วย ทัศนคติที่ตัวเองถนัด สำหรับตัวเธอสอนวิชาศิลปะให้กับเด็กเร่ร่อน เธอเล่าว่า

บางครั้งเธอต้องออกไปสอนตามสถานที่ต่าง ๆ แต่วันนี้เธอสอนที่บ้านเด็กเร่ร่อนที่ตัดสินใจเข้ามาทดลองใช้ชีวิตภายในบ้าน เด็กเร่ร่อนกลุ่มนี้จะเปรียบเทียบกับการใช้ชีวิตตามสถานที่ต่าง ๆ ที่เขาอยู่กับบ้านที่มูลนิธิ จัดให้ โดยทางมูลนิธิจะให้เด็ก ๆ ตัดสินใจเองว่าจะเลือกแบบไหน

ฉันแอบรู้สึกชื่นชมรู้สึกระวังตัวอยู่ในใจ เมื่อได้ฟังเธอพูดถึงสิ่งที่เธอทำอย่างภาคภูมิใจว่า

“รู้สึกเป็นครูอาสาสมัคร เพราะหลายเดือนก่อนรู้ดูโทรทัศน์รายการหนึ่ง เรื่องของเด็กเร่ร่อน จากความเข้าใจเดิมรู้คิดว่าเด็กเร่ร่อนที่หนีออกจากบ้าน ต้นเหตุของปัญหาเกิดจากครอบครัวและความยากจนนั้น เขาบอกว่าบางทีก็ไม่ใช่ เพราะปัญหาที่แท้จริงของเด็กพวกนี้กลับกลายเป็นเรื่องของการขาดการศึกษา หลังจากดูรายการนี้แล้วทำให้รู้เข้าใจปัญหามากขึ้น พอดีทางมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก ประกาศรับสมัครครูอาสาสมัครสอนเด็กเร่ร่อน รู้เลยลองไปสมัครดู เพราะคิดว่าหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่หน้าที่นี้เป็นความรับผิดชอบของทุกคน เด็กพวกนี้เป็นเด็กขาดโอกาส ถ้าเราสามารถเติมเต็มส่วนที่ขาดให้เขาได้ ก็น่าจะดีนะคะ”

ฉันฟังเธอเล่าแล้ว ทำให้เริ่มรู้สึกสนใจขึ้นมาทันที จึงถามต่อไปว่า

“เอ...แล้วทางมูลนิธิ เขามีวิธีการอย่างไรคะ”

“เริ่มต้นจากการเข้าไปหาพวกเด็กกลุ่มนี้ ตามสถานที่ต่าง ๆ แรก ๆ ค่อนข้างเข้าถึงยาก ทางมูลนิธิ จะส่งคุณครูผู้ชายเข้าไปสร้างความคุ้นเคยและสร้างมิตรภาพกับพวกเขาก่อน บางทีก็ซื้อน้ำซื้อขนมไปให้ พอพวกเด็ก ๆ เริ่มไว้ใจก็จะเล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวของเขา พี่ทราบไหมคะเด็กเร่ร่อนที่มีอยู่ในตอนนี้จริง ๆ แล้วมีอยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มแรก เป็นเด็กที่ต้องหารายได้ไปให้พ่อแม่ เพื่อเอาไปกินเหล้า

เล่นการพนัน หรือทำอย่างอื่น กลุ่มที่สอง เป็นเด็กต่างจังหวัดที่หนีออกจากบ้าน มากรุงเทพฯ เด็กพวกนี้จะเป็นเด็กที่แกร่งไม่ค่อยย่อท้อกับสิ่งต่าง ๆ ครูข้างถนน จะไม่ได้สอนให้เด็กมีการศึกษาหรือมีงานทำหาเลี้ยงตัวเองได้เท่านั้นนะคะ แต่จะต้อง สอนทักษะการเอาตัวรอดด้วย เพราะเด็กพวกนี้เป็นกลุ่มเสี่ยงกับยาเสพติดและ มีจลาจลได้ง่าย รู้คิดที่ว่าถ้าเรามีโอกาสได้ทำอะไรสักอย่างที่เป็นประโยชน์กับ คนอื่นแล้ว รุ่งจะทำทันที เพราะสิ่งที่รุ่งทำนอกจากจะเป็นประโยชน์แก่คนอื่น แก่สังคมแล้ว ยังได้ประโยชน์ต่อตัวเองด้วย เป็นความสุขที่ทำให้รู้สึกอึดใจ ใจอย่างบอกไม่ถูกเลยคะ”

ฉันฟังแล้วเห็นด้วยกับเธอ และคิดถึงคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุที่ท่าน เคยกล่าวว่า

“ความรู้สึกว่าเราไม่ดีเด่นดังอะไรเลย เพียงแต่รู้สึกว่าเราเป็นผู้มีประโยชน์ ที่สุดคนหนึ่ง นั้นแหละถูกต้องและเป็นสุขแท้”

แม้ว่าการสนทนาของเราทั้งสองจะจบลงไปแล้ว แต่ฉันกลับเกิดความรู้สึกว่า วันนี้เป็นวันดีวันหนึ่งของชีวิต เพราะโชคที่ได้พบคนดีและได้รับรู้เรื่องราวดี ๆ ที่ ทำให้ฉันมีความสุข และได้รับรู้ว่าแม้ในโลกที่มีแต่ความสับสนวุ่นวาย คนจำนวนมาก มุ่งหาแต่ประโยชน์ของตัวเอง แต่ยังมีคนกลุ่มหนึ่งที่ยอมเสียสละและมุ่งทำประโยชน์ ให้แก่คนอื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนด้วยจิตอาสาแท้ ๆ

ก็ “ครูข้างถนน” คนหนึ่งในหลาย ๆ คน ที่ฉันได้สัมผัสเธอมาแล้วคน นี้ ใดคะ...

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- อ้อ ในปัจจุบันนี้มีคนที่เป็นครูอาสามากขึ้นนะ มีทั้งชายทั้งหญิงทุกเพศทุกวัย
- เอ๋ย แสดงว่าผู้คนมี “จิตอาสา” และความเสียสละเพื่อคนด้อยโอกาสมากขึ้นนะคะ
- อ้อ ใช่ บางทีเขาก็เรียกว่า “ครูข้างถนน” หรือ “ครูใต้สะพาน” ฟังดูแล้วก็น่าสงสาร ดูต่ำต้อยเหลือเกิน น่าจะเรียกว่า “ครูอาสา” มากกว่า
- เอ๋ย แต่หนูคิดว่า “ครูข้างถนน” หรือ “ครูใต้สะพาน” ก็ไม่เลวนะคะ เพราะมีหลายคนที่เขาสอนเด็กแถวนั้น เนื่องจากไม่มีห้องเรียนเป็นหลักเป็นแหล่ง หนูคิดว่าชื่อนั้นเป็นเกียรติแก่เขาว่าเขายินดีทำงานอย่างนั้นเพื่อเด็ก ๆ
- อ้อ ครูประเภทนี้เขาไม่ต้องการเกียรติยศชื่อเสียงหรอก เขาต้องการความสุขและความภูมิใจมากกว่า

...ผมและสมาชิกชุมชนมีความรัก
และอยากรักษาชุมชนตรอกข้าวเม่า
เพราะที่นี่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและอนาคตของพวกเขา

เรื่องดี ๆ ที่ตรอกข้าวเฒ่า

วันนี้ฉันนัด “พลพรรครักบางกอกน้อย” พบกันเวลา 11 โมงเช้าที่หน้าวัด สุธาวาส สถานที่ตั้งพิพิธภัณฑ์กรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย แห่งที่ 2 แต่ เอ...ดูท่าทางแล้วแสงแดดวันนี้จะไม่ค่อยเป็นใจกับพวกเราสักเท่าไร เพราะรู้สึกว่าคุณจะร้อนและแรงกว่าทุกวัน ทั้ง ๆ ที่เมื่อวานนี้เพิ่งมีพายุฤดูร้อนเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ แต่อย่างไรเสีย ไม่ว่าฝนจะตก แดดจะออก หมอกจะลง พลพรรคของฉันก็ไม่ย่อท้อ พวกเรานัดกันเพื่อจะไปเยี่ยมชมและศึกษาเกี่ยวกับประวัติของชุมชน ตรอกข้าวเฒ่า ซึ่งตั้งอยู่ที่ศาลาการเปรียญวัดสุทธาวาส ถนนอิสรภาพ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร อ้อ...ลืมบอกไปว่าพลพรรคของฉันคือ นักวิชาการของศูนย์ส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาที่ฉันเป็นผู้อำนวยการ

ฉันเคยเดินทางมาที่นี้แล้วหลายครั้ง และมักจะกลับไปเล่าให้พวกเขาฟังเสมอว่า ทุกครั้งที่มาจะได้รับการต้อนรับอย่างดีจากชายหนุ่มท่านหนึ่ง ที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของประวัติความเป็นมาและศิลปวัฒนธรรมของ “ชุมชนตรอกข้าวเฒ่า” ท่านชื่อ คุณอนุชา เกื้อจรรณู ฉันจึงอยากให้พวกเขามาถ่ายภาพและเก็บข้อมูลต่าง ๆ โดยละเอียด

เมื่อได้พบกับฉันจึงถามคุณอนุชาว่า “จุดประสงค์หลักในการอนุรักษ์ตรอกข้าวเฒ่านี้ เพื่ออะไรคะ”

“ก่อนอื่น ผมขอพุดย้อนกลับไปถึงการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ก่อนแล้วกัน นะครับ พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ด้วยความร่วมมือระหว่าง

ท่านเจ้าอาวาสวัดสุทธาวาส ประชาคมตรอกข้าวเม่า และสมาชิกสภา กรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย ที่เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จึงได้ร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่แห่งนี้ให้เป็น “ที่เก็บของ” โดยรวบรวมเรื่องราวและสิ่งของภายในท้องถิ่น มาจัดแสดงเป็นนิทรรศการเชื่อมโยงกับข้อมูลประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรม นอกจากนั้นยังได้ผนวกเอาภูมิปัญญา วัฒนธรรมการทำอาหาร งานช่าง งานฝีมือ และเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหลายมิติด้วยครับ” ชายหนุ่มตอบข้อซักถามได้อย่างละเอียด พร้อมมอบแผ่นพับของพิพิธภัณฑ์มาให้พลพรรคของเราไว้ศึกษา

“โอ้โฮ...โต๊ะรับแขกแบบนี้ ที่บ้านหนูเคยมี หนูจำได้” เสียงหนึ่งของพลพรรคร้องขึ้น

“ใช่ครับ โต๊ะรับแขกแบบนี้เป็นข้าวของเครื่องใช้ที่ได้รับบริจาคมาจากชุมชนแรกเลยผมนำมาบริจาคเพื่อเป็นตัวอย่าง พอนำมาตั้งวาง สมาชิกชุมชนบอกว่า โต๊ะรับแขกแบบนี้ที่บ้านเขาก็มีเหมือนกัน ตอนนี้เราได้รับบริจาคสิ่งของเพื่อมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์หลายอย่าง เช่น จักรเย็บผ้าโบราณ เตาไรต์ถ่าน เครื่องพิมพ์ดีดโบราณ เครื่องลายคราม โทรศัทพ์ พัดลม ตลอดจนเครื่องครัวไทย ตุ๊กต้าวูปกรณ์ทำขนม เครื่องเปิบกะทิ ไปจนถึงถ้วยตะไลใบจิ๋วครับ” ชายหนุ่มตอบข้อซักถามพร้อมชี้มือไปที่สิ่งของที่พูดถึง

“ความจริงแล้วหนูคิดว่ามาชุมชนตรอกข้าวเม่าทั้งที จะได้ดูวิธีการทำข้าวเม่าด้วย หนูบอกตรง ๆ หนูนึกไม่ออกเลยว่าหน้าตาข้าวเม่าเป็นยังไง” พลพรรคที่อายุน้อยสุดกล่าวขึ้นด้วยความอยากรู้

“ต้องบอกตรง ๆ อีกเหมือนกันนะครับว่า ข้าวเม่ามีวิธีการทำที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ในปัจจุบันบริบทของสังคมเปลี่ยนไปการทำข้าวเม่าจึงค่อย ๆ หดไปครับ”

ชายหนุ่มพูดพร้อมชี้มือไปที่ภาพของแผ่นภาพไวน์ลักษ์รูปข้าวเม่าพร้อมวิธีทำอย่างละเอียด ซึ่งติดไว้ที่ฝาผนังในพิพิธภัณฑ์

“มีครอบครัวผมที่ยังยืนหยัดรักษาเรื่องนี้ไว้ให้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตรอกข้าวเม่า นอกจากนั้นยังมีขนมที่สืบเนื่องจากข้าวเม่า คือ **กะละแม** และ **ข้าวเหนียวแดง** แต่กะละแมต้องใช้เวลาถนอมกันประมาณ 5 ชั่วโมงถึงจะเสร็จ กะละแมของบ้านข้าวเม่าจะถนอมตั้งแต่เป็นเมล็ดข้าวเหนียว ไม่ใช่แป้งข้าวเหนียวเหมือนที่อื่น เราจึงเรียกว่า **กะละแมเม็ด** ครับ”

“พี่คะ อ่านข้อมูลในแผ่นพับแล้วได้มาชมพิพิธภัณฑ์อย่างนี้ ทำให้พวกเรามีความรู้เกี่ยวกับตรอกข้าวเม่ามากเลยคะ พี่คงเหนื่อยเหมือนกันที่ต้องคอยดูแลพิพิธภัณฑ์ และต้องเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้กับผู้ที่มาเข้าเยี่ยมชม ทำไมพี่ถึงมีความคิดที่จะอาสาทำละคะ” พลพรรคสาวสวยในทีมเอ่ยถามเพราะอยากให้กำลังใจผู้จัดการหนุ่ม

“บรรพบุรุษของเราอพยพจากกรุงศรีอยุธยาอยู่ที่นั่นหลังกรุงแตก ก็สองร้อยกว่าปีมาแล้ว ความตั้งใจของผมก็เพื่อที่จะอนุรักษ์และสืบสานเรื่องราวต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์และสิ่งที่มีคุณค่า ในวิถีชีวิตแบบไทย ๆ ของชุมชนตรอกข้าวเม่าไว้ให้รุ่นลูกหลานได้รับรู้ อยากให้พวกเขาได้สานต่อความรู้นี้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป การที่ผมและสมาชิกชุมชนมีความรักและอยากรักษาชุมชนตรอกข้าวเม่าเพราะที่นี่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและอนาคตของพวกเขา สมาชิกชุมชนได้เสียสละเพื่อชุมชน เพราะทุกคนมี**จิตอาสา**” ชายหนุ่มพูดขึ้นด้วยสีหน้าที่ภาคภูมิใจและมุ่งมั่น

หลังได้คำตอบที่น่าชื่นชมแล้ว พลพรรคทุกคนต่างลงความเห็นเหมือนกันว่า

“น่าจะมีอีกหลายชุมชนในประเทศไทยของเรา ที่สมาชิกของชุมชนมีความคิดและจิตอาสาอย่างชุมชนนี้ เพราะเรื่องดี ๆ เช่นนี้สามารถเกิดได้ทุกที่ถ้าคนในชุมชนมีความรักและห่วงใยชุมชนนั้น”

แล้วท่านผู้อ่านล่ะคะ ท่านได้มีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งในความรักและห่วงใยต่อชุมชนของท่านหรือยัง...

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

ระพี เราเคยไปเที่ยวชุมชนตรอกข้าวเม่ามาด้วยกัน คุณคิดว่าคุณอนุชา เขาทำงานเพราะจิตอาสาหรือเปล่า

พัชราภรณ์ หนูคิดว่าแน่นอนเลยค่ะ เพราะเขาเล่าว่าเขาอยากให้ชุมชนของเขา เป็นอย่างนั้น อย่างนี้ และเขาก็เริ่มงานของเขาคนเดียวก่อน ต่อมา จึงได้รับความร่วมมือจากผู้คนและองค์กรในชุมชน จนเป็นรูปเป็นร่าง หลาย ๆ เรื่อง

ระพี เขามีใจรักในศิลปวัฒนธรรมและความเป็นมาของชุมชน และปลุก สำนึกของควมมีจิตอาสาให้เกิดในชุมชนด้วย

พัชราภรณ์ เวลาที่เขาอธิบายหรือบรรยาย เมื่อพาเราไปชมโบราณสถานโบราณ- วัตถุอะไรก็ตาม ดูเขาตั้งอกตั้งใจและมีวิธีการทำให้ผู้ชมสนใจ โดย ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

ระพี เขาไม่เหนื่อยหรอกค่ะ เพราะเขามีพลัง “จิตอาสา”

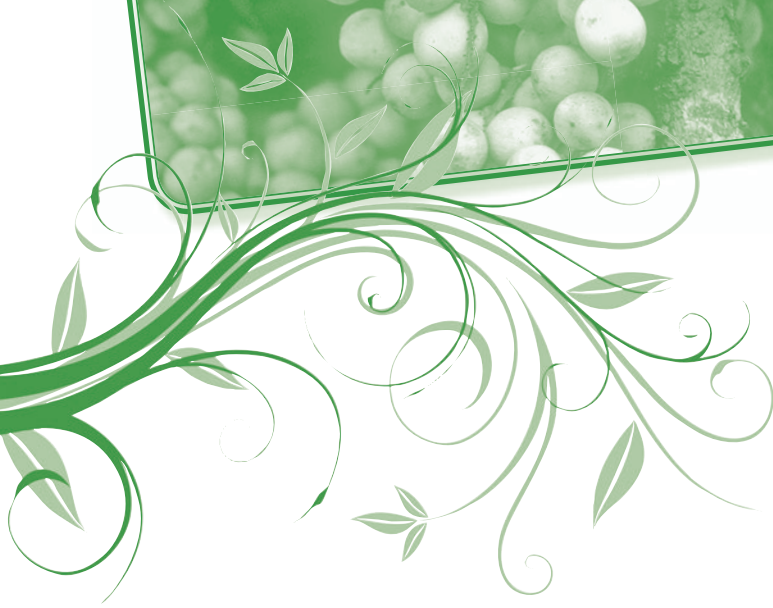

ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก
โดยเฉพาอย่างยิ่งถ้าตัดความคิด
หรือจิตใจของคนที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว

แต่ถ้าเป็นเด็กเราต้องเพิ่มแรงกระตุ้น
หรือตัวล่อให้มากหน่อย
พอโตขึ้นเขาก็จะเข้าใจว่าเพราะอะไร
จึงควรมีจิตอาสา

จิตอาสาในครอบครัว

เดือนเมษายนมาเยือนเป็นช่วงปิดเทอมของหลานสาวและหลานชายของฉัน ด้วยความที่พี่สาว (ลูกผู้พี่) และพี่เขยทำงานประจำทำให้ไม่มีเวลาดูแลลูก ทั้งคู่จึงนำมาฝากให้แม่ของเธอ หรือยายของหลานทั้งสองให้ช่วยดูแล

บ้านของเธอและบ้านของฉันอยู่ในบริเวณเดียวกันเราจึงสนิทกันมาก หลานทั้งสองมีนิสัยที่แตกต่างกันไป น้องเอยหลานสาวคนโต ปีนี้อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มักจะชอบทบทวนหนังสือที่ได้ไปเรียนพิเศษมา และจะนำเรื่องที่เรียนมาเล่าให้คุณยายฟัง หรือบางครั้งก็มาเล่าให้ฉันฟังด้วยทุกครั้งที่เจอหน้ากัน ส่วนน้องอีก หลานชายคนเล็ก ปีนี้ขึ้นอนุบาล 2 เป็นเด็กดีและซน ชอบเล่นหุ่นยนต์ ดูการ์ตูน ฉันเองกว่าจะได้เจอหลานก็ช่วงค่ำมืดแล้ว บางครั้งกว่าฉันจะกลับบ้าน หลาน ๆ เข้านอนไปแล้วก็มี

แทบทุกวันคุณป้าของฉันจะเล่าถึงความน่ารักของหลานทั้งสองว่าเป็นเด็กมีน้ำใจ อย่างน้องเอยมักจะอาสาช่วยคุณยายล้างจานและกรอกน้ำใส่ตู้เย็น น้องอีกเมื่อเห็นพี่สาวทำก็อยากทำบ้าง แย่งกันทำจนคุณยายต้องแบ่งหน้าที่ให้ทำ ซึ่งไม่ได้เหลือปากว่าแรงเด็กน้อยทั้งสอง น้องเอยมีหน้าที่ล้างจาน เก็บผ้า และพับผ้า น้องอีกมีหน้าที่กรอกน้ำใส่ตู้เย็น ซึ่งหลาน ๆ ก็ทำหน้าที่ของตัวเองได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง ฉันเองไม่รู้เลยว่าสิ่งที่คุณป้าของฉันมอบหมายให้ทำ จะฝึกให้หลานทั้งคู่เป็นเด็กมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น จนได้รับคำชมจากครูประจำชั้นอยู่บ่อย ๆ เมื่อฉันกลับมาถึงบ้านน้องเอยจะอาสาเอาน้ำผลไม้

ที่คุณยายทำเดินมาให้ฉันที่บ้าน และจะมีคำถามที่น่ารัก ๆ เสมอว่า “วันนี้คุณน้ำ เหนื่อยหรือเปล่าคะ” ฉันได้แต่ส่ายหน้า และอดขำในคำถามของเด็ก ป. 5 ไม่ได้ “วันนี้ฉันไม่เหนื่อยหรอก แล้วน้องเอช่วยงานอะไรคุณยายบ้างละวันนี้”

ฉันถาม

“น้องเอช่วยคุณยายเก็บผ้าที่ตากไว้ที่ราวและเอาไปพับเก็บใส่ตู้เรียบร้อย แล้วค่ะ” น้องเอบอก

“อีกก็ช่วยคุณยายปิดน้ำที่สนามหน้าบ้านคุณน้ำ” น้องอีกหลานชายรีบแย่งพูด

“แล้วทำไมน้องอีกต้องช่วยคุณยายปิดน้ำล่ะคะ” ฉันถามหลานชาย

“คุณยายไปกวาดใบไม้หน้าบ้านคุณน้ำแล้วลืมปิดน้ำตรงอ่างล้างมือ น้องอีกก็เลยช่วยปิด” น้องอีกพูดอวดตามประสาเด็กบ้าง

“ดีแล้วละ เราอยู่บ้านคนละหลังแต่อยู่ในรั้วเดียวกันก็ต้องช่วยเหลือกัน เจื้อเพื่อเผื่อเผื่อแก่กัน” ฉันบอก

“คุณแม่ชอบสอนน้องเอกับน้องอีกว่าเราต้องมีน้ำใจต่อกัน ช่วยเหลือคุณยาย เพราะคุณยายแก่แล้ว อะไรที่พอจะช่วยคุณยายได้ก็ต้องรีบทำ ไม่ต้องรอให้คุณยายร้องขอ” น้องเอบอกฉัน

ฉันอดชื่นชมในใจไม่ได้ว่าที่สาวเรานี้ก็สอนลูกดีนะ สอนให้ลูกทั้งสองมีจิตอาสาตั้งแต่ยังเด็ก โดยเริ่มจากครอบครัว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่จะฝึกฝนและถ่ายทอดให้เด็กทั้งสอง เมื่อโตขึ้นจะได้ทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติต่อไป

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- วิณา** การปลูกหรือการปลูกจิตอาสาให้เด็ก ๆ นั้น เป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายกว่า การปลูกหรือการปลูกให้ผู้ใหญ่ นะ
- อัญชัน** ฉันคิดว่าอยากง่าย ๆ กันนั้นแหละ เพียงแต่เราทำให้เขาเห็นคุณค่าของ เรื่องดังกล่าว แต่ถ้าเป็นเด็กเราต้องเพิ่มแรงกระตุ้น หรือตัวล่อให้มากหน่อย พอโตขึ้นเขาก็จะเข้าใจว่าเพราะอะไรจึงควรมีจิตอาสา
- วิณา** สิ่งแวดล้อมในสังคมก็เป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้คนในสังคมมีจิตอาसानะ เพราะถ้าสังคมดีเราก็จะได้เห็นตัวอย่างและคุณค่าที่ทำให้เราอยากทำด้วย
- อัญชัน** แต่อย่างไรก็ตาม การฝึกลูกหลานตั้งแต่ยังเล็กอยู่นั้น เป็นสิ่งจำเป็น อย่างยิ่ง เป็นการ “ตัดใจ” หรือตัดไม้แต่ยังอ่อนซึ่งจะทำให้ตัดง่าย นั้นแหละค่ะ

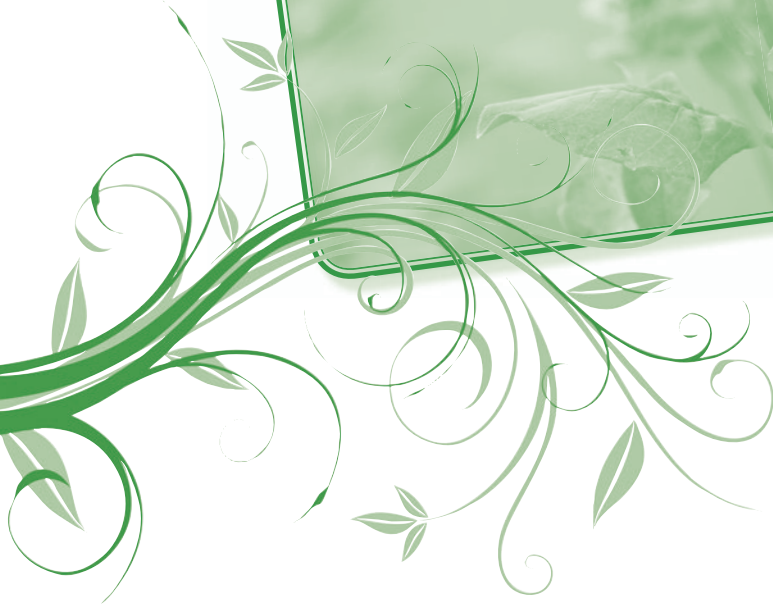

การถอดด้วยความบริสุทธิ์ใจ
เป็นสิ่งมีค่า เพราะให้ความอบอุ่น...
ความเข้าใจ... และความหวังใยจากใจที่ใสสะอาด

ฉันซาบซึ้งถึงการให้ของพวกเขา
พร้อมกับคิดว่าคงไม่ช้านัก
ที่ฉันจะกลับไปกอดเพื่อให้กำลังใจใครสักคน
ที่เรารักและห่วงใย

Free hug

เมื่อหลายวันก่อน ฉันบังเอิญไปเปิดเจอร์บุภาพของกลุ่มคนในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับหนึ่ง พวกเขากำลังชูป้ายอะไรบางอย่าง พร้อมกับเขียนข้อความว่า Free hug ที่แปลตรงตัวได้ว่า “กอดฟรี”

ฉันมองภาพคนเหล่านี้อยู่นาน พร้อมกับมีคำถามเกิดขึ้นในใจมากมายว่า พวกเขาทำไปเพื่ออะไร เพราะใคร และได้ประโยชน์อะไรจากการทำแบบนี้ นอกเสียจากที่พวกเขาจะให้คนแปลกหน้าเข้ามาสวมกอดแล้วได้รอยยิ้มกลับไป

ฉันถามตัวเองในขณะที่มองภาพว่าก่อนจะอ่านข้อความด้านล่าง และเมื่อฉันอ่านจบ กลับมีบางอย่างที่ทำให้ฉันถูกคิดขึ้นมาได้แล้วถามตนเองว่า แล้วตัวเราล่ะทำอะไรเพื่อใครแล้วหรือยัง

กลุ่ม Free hug หรือกลุ่มในชื่อว่า กอดฟรี กลุ่มนี้เริ่มมีการทำกิจกรรมดังกล่าวมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยผู้ที่มีจิตอาสาหญิงกับชายที่มีความเชื่อว่า “การกอด” จะช่วยเยียวยาจิตใจผู้คนที่กำลังห่อเหี่ยว ซึมเศร้า ให้กลับมากระชุ่มกระชวย โดยกอดตามที่ Juan Mann ชาวออสเตรเลีย ซึ่งเป็นคนริเริ่มกิจกรรมนี้บอกไว้ Mann เขาเชื่อว่า การกอดนี้เป็นความรู้สึกที่ยอดเยี่ยมที่สุด เพราะเป็นการปลอบประโลมใจให้ผู้ที่ถูกกอดรู้สึกชีวิตต่อไป เหมือนครั้งที่เขาเคยพบกับปัญหาส่วนตัวที่รุนแรงเขาอย่างหนักหนาสาหัสจนเกิดอาการซึมเศร้าโดดเดี่ยว แต่โชคดีที่ในคืนหนึ่งเขามีโอกาสได้ไปงานปาร์ตี้และได้รับการสวมกอด จนทำให้เขารู้สึกว่ามันเป็นสิ่งที่ยอดเยี่ยมที่สุดที่มาช่วยเยียวยาจิตใจของเขา

ฉันอ่านข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์นี้ แล้วค่อย ๆ เข้าใจกับสิ่งที่กลุ่มคนเหล่านี้ ทำโดยพิจารณาจากความรู้สึกของตนเองและทำให้พอจะเชื่อว่าการกอดนั้นนับว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่มีอิทธิพลมากที่สุดเท่าที่เคย ภาพข่าวนี้ทำให้ฉันนึกย้อนกลับมามองตัวเองว่า ฉันเองก็ห่างหายจากการกอดไปนาน ลืมที่จะหันกลับมากอดให้กำลังใจคนที่เรารัก หรือกอดคนที่รักเรา กอดคนในครอบครัว หรือขออนุญาตกอดคนที่มีพระคุณกับเรา กอดเพื่อนสนิท กอดมิตรสหายอีกมากมาย ทำไมฉันจึงลืมทำส่วนนี้ไปเสียสนิท บางทีก็นึกได้แต่ก็อ้างว่าไม่ค่อยมีเวลา

ฉันนั่งยิ้มกับกิจกรรมดี ๆ แบบนี้ บวกกับชื่นชมพวกเขาแล้วคิดถึง “คุณแอ้” หรือคุณพรวิรินทร์ นุตราชวงศ์ หัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลวชิระ ผู้มีจิตอาสาที่แสนวิเศษ ซึ่งอ้อมกอดและคำปลอบโยนอ่อนโยนที่เธอมีต่อคนไข้ทุกคน เป็นพลังใจอันทรงคุณค่า นัก พวกเขามั่นใจว่าคุณแอ้เป็นผู้ที่เต็มไปด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ โดยที่ไม่ได้หวังสิ่งใดตอบแทนเลย เธอพร้อมที่จะเสียสละเวลาและแรงกาย เพื่อที่ทำให้คนทั่วไปมีความอบอุ่นและความสุขเพิ่มมากขึ้น

ฉันซาบซึ้งถึงการให้ด้วยวิธีนี้ พร้อมกับคิดว่าคงไม่ช้านัก ที่ฉันจะกลับไปกอดเพื่อให้กำลังใจใครสักคนที่เรารักและห่วงใย และไม่ขำจนเกินไปที่ฉันจะกลับไปกอดเพื่อให้กำลังใจลูกหลานและคนในครอบครัว ฉันคิดแบบนี้จริง ๆ

คุณละคะ คุณมีจิตอาสาที่ยอมสละเวลาเพื่อสร้างความสุขโดยวิธีนี้ให้ใครบ้าง แล้วหรือยัง

ดูขเพิ่มเสริมประเด็น

- ระพี** พูดถึงเรื่องกอด ก็ต้องพูดให้ชัดเจนว่า การกอดนั้นมีหลายอย่าง เช่น กอดแบบญาติมิตร กอดแบบเพื่อนฝูง กอดแบบคนรักหรือสามีภรรยา หรือกอดแบบเสริมสร้างมิตรภาพระหว่างประเทศ
- สุชาดา** (หัวเราะ) ใช่ แต่ไม่ว่ากอดแบบไหนก็ดีทั้งนั้นแหละ เพียงแต่กอดให้เหมาะสม กอดให้ถูกให้ควร ไม่ใช่ “กอดแบบต้องห้าม”
- ระพี (หัวเราะ)** กอดแบบต้องห้าม เช่น ไปกอดเพศตรงกันข้ามที่เขามีเจ้าของแล้ว โดยกอดแบบชายหญิง ถ้ากอดแบบนั้นละก็อาจจะต้องถูกห้าม

กรวดน้ำไม่ใช่เรื่องเหลวไหล งามาย
แต่เป็นเครื่องแสดงถึงความเชื่อเพื่อเกื้อกูลกัน

นอกจากเราจะขอส่งบุญหรือสิ่งดี ๆ
ให้บุคคลที่เรารักและห่วงใยซึ่งเรารู้จักแล้ว
เรายังส่งให้บุคคลที่เราอาจจะไม่รู้จักรักมักคุ้นด้วย

จิตอาสาต่อสรรพสัตว์

“การทำบุญใส่บาตร” เป็นภารกิจหรือหน้าที่ของตระกูลและครอบครัวของ ฉันทมายาวนาน นับตั้งแต่ฉันทน์จำความได้จนถึงปัจจุบัน การใส่บาตรก็ยังคงเป็นภารกิจ ประจำวันไม่เคยขาด ถ้าต้องไปต่างจังหวัดหรือไปต่างประเทศ ฉันทน์จะมอบหมาย ให้คนที่อยู่บ้านปฏิบัติภารกิจดังกล่าวไปตามปกติ

มีคนถามฉันทน์เมื่อฉันทน์ยังเป็นเด็กว่า “ใส่บาตรแล้วได้อะไรจ๊ะ”

ฉันทน์ตอบทันทีว่า “ได้บุญค่ะ” ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้นฉันทน์ยังไม่ทราบชัดเจนเลยว่า “บุญ” ที่แท้จริงคืออะไร ได้ยินแต่ผู้ใหญ่บางท่านบอกว่า “ทำบุญแล้วจะได้ขึ้น สวรรค์” เมื่อฉันทน์เป็นผู้ใหญ่แล้วก็ยังมีเพื่อนคนหนึ่งถามคำถามเดียวกันนี้อีก คราวนี้ฉันทน์ตอบว่า “การทำบุญทำให้ตัวเรามีความสุข เพราะเรามีส่วนช่วยจรรโลง พระพุทธศาสนา และทำให้เรารู้จักการเสียสละหรือการให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ หรือถวายเพื่อตอบแทนบุคคลหรือสิ่งที่มีบุญคุณต่อเรา คือ พระรัตนตรัย เพราะ พระรัตนตรัย คือ ผู้ที่มีพระคุณต่อเราและพระสงฆ์ที่รับบาตรก็คือ หนึ่งในพระ-รัตนตรัย”

เพื่อนถามต่อว่า “นอกจากนั้นยังได้ส่งหรืออุทิศผลบุญให้แก่พ่อ แม่ และ ญาติที่ล่วงลับไปแล้วด้วยไม่ใช่หรือ เพราะฟังจากการ “กรวดน้ำ” เห็นเขาว่ากัน อย่างนั้น”

ฉันทน์ตอบเธอว่า “ใช่ เมื่อเราเชื่อว่าเรามีสิ่งดี ๆ หรือบุญแล้ว เราก็ให้หรือ อุทิศบุญนั้นตอบแทนผู้ที่มีพระคุณหรือผู้ที่เรารักและห่วงใยด้วยชีวิต เป็นเรื่องธรรมดา จ๊ะ”

เพื่อนฉันได้ฟังคำตอบแล้วก็ไม่ถามต่อ แต่ฉันกลับไปคิดต่อถึงถ้อยคำที่เรากรวดน้ำว่า นอกจากเราจะขอส่งบุญหรือสิ่งดี ๆ ให้บุคคลที่เรารักและห่วงใย ซึ่งเรารู้จักแล้ว เรายังส่งให้บุคคลที่เราอาจจะไม่รู้จักมักคุ้นด้วย โดยเราจะกล่าวว่า “ขออุทิศบุญกุศลนี้ไปให้แก่สรรพสัตว์ผู้เป็นเพื่อนร่วมทุกข์และเกิดแก่เจ็บตายทั้งหลาย”

ฉันคิดว่าประโยคดังกล่าว บ่งชี้ถึงความรักและปรารถนาดีที่เรามีต่อ “สัตว์” อันได้แก่มนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นสัตว์ประเสริฐและสัตว์เดี้ยวรัจฉานซึ่งเป็น “เพื่อนร่วมโลก” ของเรา

ถ้าจะกล่าวให้ชัดเจนก็อาจจะกล่าวได้ว่า การกรวดน้ำแบบนี้ก็คือการให้โดยไม่หวังผลตอบแทนนั่นเอง

ฉันคิดว่าผู้ที่ทำเช่นนี้มีความใจกว้าง ซึ่งในทางศาสนา คือ มีความเมตตา กรุณาเป็นอย่างยิ่ง ฉันคิดว่าถ้าคนทั้งโลกมีความห่วงใยและปรารถนาดีต่อกัน เหมือนที่กล่าวมา ความวุ่นวาย ความแก่งแย่งชิงดี และความเป็นศัตรูต่อกัน คงไม่มีมากมายดังเช่นทุกวันนี้

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

ธีรพล คนที่อุทิศหรือให้สิ่งดี ๆ แก่ผู้อื่น อาจจะหวังสิ่งตอบแทนอยู่ในส่วนลึกของจิตใจก็ได้นะ

สุรพล ครับ อาจจะเป็นอย่างที่คุณคิดก็ได้ แต่เคยมีสักครั้งไหมที่คุณคิดจะให้อะไรแก่ใครโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ

ธีรพล เคย เคยช่วยคนแก่บ่อย ๆ ถ้าไปพบว่าเขากำลังต้องการความช่วยเหลือในขณะนั้นจริง ๆ ก็จะช่วยเพราะสงสารและอยากช่วย และช่วยทันทีในตอนนั้น เพราะถ้าไม่พาแก่ข้ามถนน แก่ก็คงยืนตากแดดอยู่อย่างนั้น หรือถ้าไม่พาแก่ไปห้องน้ำแกคงแย่นะ ๆ คิดแค่นั้นแหละ

สุรพล เออ...ใช่...ไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนหรือผลบุญใด ๆ นี่

การมีสถานภาพดี มีชื่อเสียงโดดเด่น

อาจทำให้คนเราหลงตัว

แต่บางคนคิดในมุมกลับ คือ คิดถึงตนเองน้อยลง

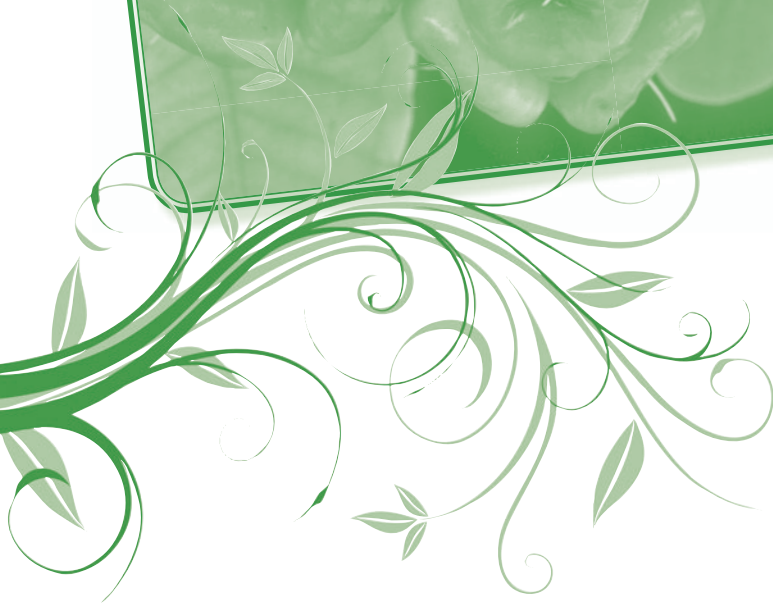
แต่ให้ความเกื้อกูลผู้อื่นมากขึ้น

คุณบัณฑิตเคยบอกว่าคนที่คบกันควรเข้าใจกัน
ถ้าให้เขาหยุดทำงานมูลนิธิฯ ก็บให้เขาเลิกกับคนรัก
ที่ไม่เข้าใจความมีจิตอาสาของเขา
เขาขอเลิกมูลนิธิฯ

ซูเปอร์อาสา ซูเปอร์สตาร์

พอเอ่ยชื่อ**บิณฑ์และเอกพันธ์ บรรลือฤทธิ์**แล้ว ฉันคิดว่าผู้คนส่วนใหญ่ในบ้านเมืองเรารู้จักดี ประการแรก รู้จักในฐานะฝาแฝดรูปหล่อซึ่งเป็นพระเอกหรือดาราชั้นนำผู้มากความสามารถในวงการภาพยนตร์และละคร ประการที่สอง รู้จักในฐานะผู้มีจิตอาสาชั้นนำซึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์ที่ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์จนเป็นที่ประจักษ์ชัด

ฉันคิดว่าอยากพบตัวจริงของคนทั้งคู่เพื่อจะได้ถามไถ่ พุดคุย หรือให้กำลังใจเขา โชคดีที่หลังจากนั้นสองวัน ฉันได้พบกับ**คุณเอกพันธ์**โดยบังเอิญที่ “ตลาดนัดรวมยาง” เทเวศร์ ตรงกันข้ามกับกระทรวงสาธารณสุขเดิม ฉันเดินตรงดิ่งเข้าไปหาเขาแล้วยืมให้เขา ฉันยังไม่ทันพุดอะไรเขาก็ยกมือไหว้ฉัน อาจเพราะฉันเป็นผู้อาวุโสโดยวัย หรือเพราะฉันเดินตรงไปหาเขา หรือเพราะเขาเป็นคนที่มีความรยาทางมาก็ได้

ฉันรับไหว้แล้วแสดงสีหน้าสงสัยว่าเขาเป็นใครกันแน่ บิณฑ์หรือเอกพันธ์ เพราะเท่าที่ดูละครหรือภาพยนตร์รูปร่างหน้าตาเขาเหมือนกันราวกับเป็นพิมพ์เดียวกัน เขาคงเดาใจฉันได้จึงบอกว่า “ผมเอกพันธ์ครับ”

ฉันบอกเขาว่า “น้ำชื่นชมคุณและคุณบิณฑ์มานานแล้ว ชื่นชมทั้งความเป็นซูเปอร์สตาร์ ชื่นชมทั้งความเป็นคนใจประเสริฐ น้ำเป็นคนเขียนหนังสือ มีอยู่เรื่องหนึ่งเกี่ยวกับความมีจิตอาสา น้ำจึงอยากขอรบกวนเวลาขอพุดคุยกับคุณทั้งสอง...”

คุณเอกพันธ์ตอบด้วยน้ำเสียงนุ่มนวลว่า “ขอบคุณครับ คุณน้ำ ผมยินดีครับ เอาอย่างนี้ดีไหมครับ ผมให้เบอร์โทรศัพท์ของผมทั้งสองคนไว้สำหรับคุณน้ำติดต่อ นัดกันนะครับ”

ดูซิคะ...น้ำใจของคุณเอกพันธ์ เขาให้คำตอบง่าย ๆ และเป็นกันเอง ทั้ง ๆ ที่พี่ชายและตัวของเขาเป็นซูเปอร์สตาร์และเป็นผู้มีจิตอาสาผู้มีชื่อเสียงที่มีงานมากมายหาเวลาว่างได้ยากก็ตาม

ฉันได้เบอร์โทรศัพท์มาแล้วก็ดีใจและตั้งใจว่าจะได้คุยกับเขาทั้งคู่ แต่ก็มาเปลี่ยนใจว่าจะไม่รบกวนเวลาอันมีค่าของเขาดีกว่า เพราะฉันได้ไปค้นและรวบรวมข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเขามากพอสมควร พอที่จะสรุปและเสนอให้เป็นประโยชน์และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เด็กและเยาวชนได้

คุณบิณฑ์และคุณเอกพันธ์ประสบความสำเร็จในอาชีพนักแสดง ได้รับรางวัลตุ๊กตาทอง รางวัลเมขลา และรางวัลอะไรต่อมิอะไรมากมาย ฐานะทางเศรษฐกิจก็ดีมาก วิถีชีวิตก็มีความสุขกายสุขใจ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคม

แต่ทำไมเขาจึงอยากไปทำงานอาสาสมัครกับมูลนิธิร่วมกตัญญู ซึ่งต้องลำบากตรากตรำ เผชิญภัยอันตรายต่าง ๆ ต้องอยู่ในเหตุการณ์หรืออุบัติเหตุที่นำกลั้วน้ำสยดสยองที่มีทั้งคนเจ็บและคนตาย แต่เขาก็ทำด้วยความเต็มใจ ไปช่วยพยาบาล ไปช่วยเหลืออุ้มคนเจ็บบ้าง ไปแบกศพบ้าง ถ้ามีเวลาไม่ว่าจะดึกคืนเที่ยงคืนหรือไกลใกล้เพียงไรจิตของเขาจะอาสาอยู่ตลอดเวลา

ฉันคิดว่าสิ่งที่ทำให้เขาเป็นเช่นนี้คืออะไร แล้วก็คิดว่าประการแรก คือ บิดามารดาที่อบรมสั่งสอนให้เขาเป็นคนดี ทราบว่าเมื่อทั้งคู่ยังเป็นวัยรุ่นท่าน

ดูแลเขาอย่างใกล้ชิด ส่งหิ้วคูปูเข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพฯ หลังพี่ชายและน้องสาว
ประการที่สอง คือ เมื่อเขายังเป็นเด็กเขาได้เห็นการทำงานของเจ้าหน้าที่มูลนิธิ
ร่วมกตัญญูและมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง (ตัวเขาก็ได้รับแจกสมุดดินสอ) แล้วเกิดความ
ซาบซึ้งใจ อยากจะช่วยมูลนิธิฯ ทำงานอย่างนั้นบ้าง ส่วนประการที่สาม ฉันคิดว่า
ไม่ใช่สิ่งอื่นใดหรอก แต่เป็นเพราะเขามีจิตใจอันเปี่ยมไปด้วยความเมตตาต่อ
เพื่อนมนุษย์ผู้ยากไร้นั่นเอง เขาจึงยอมลำบากตรากตรำโดยไม่ได้เงินทองหรือ
ผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทนเลย นอกจากความสุขใจเท่านั้น

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วเราน่าจะให้สมญานามแก่เขาอีกอย่างหนึ่งว่า “ซูเปอร์
อาสา ซูเปอร์สตาร์” ไม่ใช่หรือ

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

สิริมา สองคนนี่เขามีครอบครัวหรือยังคะ

สุวารี คุณเอกพันธ์มีแล้ว ส่วนคุณบิณฑ์ไม่ทราบว่าขณะนี้ยังมีหรือยัง แต่ทราบว่าเมื่อก่อนเขาเคยมีคนรักแต่ก็เลิกคบกันแล้ว

สิริมา เอ...เขาเป็นคนน่ารักอย่างนั้น ทำไมจึงต้องเลิกคบกันนะ หรือจะเป็นเพราะเขาทุ่มเทเวลาทำงานให้มูลนิธิฯ มากไปจนไม่มีเวลาให้กับคนรัก

สุวารี ไม่ทราบค่ะ...เดายาก...เป็นเรื่องส่วนตัว

สิริมา ทราบมาว่าคุณบิณฑ์เคยบอกว่าคนที่คบกันควรเข้าใจกัน ถ้าให้เขาหยุดทำงานมูลนิธิฯ กับให้เขาเลิกกับคนรักที่ไม่เข้าใจความมีจิตอาสาของเขา เขาขอเลือกมูลนิธิฯ

สุวารี โอ้โฮ...จิตอาสาจัดหนักจริง ๆ

ภาคภูมิใจแทนพ่อแม่ญาติพี่น้อง
และคนในหมู่บ้านของเธอ
ที่ได้ถูกหลานซึ่งเป็นนักเรียนนอก
ที่รักและคิดถึงบ้านเกิดของตน

สำนึกรักบ้านเกิดของอจกลับ

ชีวิตคนชนบทในต่างจังหวัดไม่ได้มีหลายครอบครัวนักที่บุตรหลานจะได้มีโอกาสได้ไปร่ำเรียนหนังสือที่เมืองนอกเมืองนา ที่ได้ไปร่ำเรียนต่างประเทศ ก็จะมีไม่กี่ประเภท คือ ลูกคนรวยที่มีเงินส่งลูกเรียนกับคนที่เรียนหนังสือเก่ง สอบชิงทุนรัฐบาลไปเรียนต่างประเทศได้ อ้อ...รวมทั้งคนที่พ่อหรือแม่เป็นชาวต่างชาติ เรื่องที่ฉันจะเล่านี้คือเรื่องของหลานสาวเพื่อนฉัน ซึ่งเธอมีโอกาสไปเรียนหนังสือที่ต่างประเทศ เพราะเธอเป็นคนเรียนเก่งและสอบชิงทุนรัฐบาลไปเรียนที่ต่างประเทศได้ เธอไปร่ำเรียนอยู่หลายปีแล้วกลับมาทำงานรับราชการใช้ทุนที่บ้าน

เพื่อนฉันเล่าเรื่องหลานสาวคนนี้ซึ่งมีชื่อโบราณว่า **“อจกลับ”** ให้ฟังว่า เมื่อเธอกลับมาแล้วและมีสิทธิ์เลือกทำงานเป็นอาจารย์ได้ หลายโรงเรียนที่ยินดีต้อนรับเธอเข้าไปเป็นอาจารย์สอนหนังสือ แต่เธอปฏิเสธที่จะเลือกโรงเรียนมีชื่อเสียง ซึ่งคนทั้งหลายอยากจะเป็นอาจารย์ เธอกลับเลือกไปลงโรงเรียนต่างจังหวัดซึ่งเป็นโรงเรียนชนบทในบ้านเกิดของเธอ หลายคนบอกว่า “คิดอะไรบ้า ๆ มีสิทธิ์เลือกที่จะอยู่โรงเรียนดี ๆ ดัง ๆ ก็ไม่เลือก”

อจกลับได้ยื่นคนเหล่านั้นพูดกันแต่เธอก็ไม่ได้ใส่ใจ เพราะเธอคิดว่าคนที่พูดแบบนั้นเขาไม่รู้หรอกว่า การได้กลับบ้านเกิดเมืองนอน และได้กลับไปสอนลูกหลานที่อยู่ห่างไกลความเจริญให้มีความรู้เท่าเทียมกับคนเมืองกรุง ที่อยู่ในที่ซึ่งพร้อมทั้งอุปกรณ์และบุคลากรทุกอย่างนั้น น่าภูมิใจกว่าการมาแก่งแย่งชิงดีกันด้วยการสอบบรรจุโรงเรียนดัง ๆ ในกรุงเทพฯ หรือในตัวเมืองใหญ่ ๆ หลาย ๆ เมืองเสียอีก

เมื่อเธอตัดสินใจที่จะกลับไปเป็นครูบ้านนอก และนำประสบการณ์จากการได้ไปจำเรียนเมืองนอกมาสอนให้กับเด็กบ้านนอก เธอก็ตั้งใจสอนภาษาอังกฤษให้เด็ก ๆ เดิมที เด็กหลายคนสนใจที่จะเรียนภาษาอังกฤษกับเธอ เพราะเด็ก ๆ ชอบที่เธอใจดี สอนสนุก มีสื่อการเรียนการสอนที่ง่ายต่อการเรียนทำให้การเรียนภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่ไม่ไกลเกินความสามารถของพวกเขา วันหยุดเสาร์ อาทิตย์ เธอพาเด็ก ๆ ในหมู่บ้านที่อยากเป็น “อาสาสมัคร” พานักท่องเที่ยวที่มาชมวิถีชีวิตในท้องถิ่นที่พวกเขาอาศัยอยู่ โดยการสอนให้เด็กทุกคนเป็น “มัคคุเทศก์น้อย” ผลัดเปลี่ยนกันไปช่วยชาวต่างชาติที่มาเที่ยวในหมู่บ้าน ไม่เพียงเท่านั้น เธอยังปลูกจิตสำนึกให้เด็ก ๆ รู้จักการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ด้วยความรักและการดูแลถิ่นฐานบ้านเกิด สอนให้รู้จักการเป็นผู้นำที่ดี และรู้จักการพึ่งพาตนเอง ซึ่งเธอเองได้ทำตัวเป็นแบบอย่างให้เด็ก ๆ ดู เพราะคนในหมู่บ้านมักจะแวะเวียนมาปรึกษาพึ่งพาอาศัยเธออยู่เสมอ

ฉันฟังแล้วรู้สึกภาคภูมิใจแทนพ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และคนในหมู่บ้านของเธอ ที่ได้ลูกหลานซึ่งเป็นนักเรียนนอกที่รักและคิดถึงบ้านเกิดของตน เธอเป็นคนซึ่งมีจิตอาสาที่จะทำเพื่อชุมชนที่เธออาศัย ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ในตัวมามอบให้เด็ก ๆ ที่จะเป็นอนาคตของชาติ

ฉันอยากให้เธอเป็นนักเรียนนอกอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดี ทำให้นักเรียนนอก” อีกหลาย ๆ คนที่มีโอกาสได้จำเรียนหนังสือถึงต่างประเทสหักกลับมาทำดีและทดแทนแผ่นดินเกิดหรือบ้านเกิดของตนอย่างเธอบ้าง

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

จารึก อัจกลับคิดดีเพราะเธอเป็นนักเรียนนอกนะ

มงคล ผมว่าไม่ใช่เนะ เธอคิดดีเพราะเธอมีสำนึกที่ดีต่อบ้านเกิดของตนเองอยู่ แต่เดิมมากกว่า

จารึก แสดงว่าถ้าไม่ใช่บ้านเกิดของเธอ เธอคงไม่คิดอย่างนี้ใช่ไหม

มงคล ไม่ใช่หรอกครับ จิตสำนึกเป็นความรู้สึกที่จะช่วยทำให้สิ่งที่ไม่ดี ดีขึ้น หรือทำให้สิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดีขึ้น เป็นคุณธรรมซึ่งไม่ได้แบ่งหรอกว่า จะต้องเลือกทำที่โน่นที่นี้

เราทำความดีแล้วไม่ขอใคร
นอกจากเทวดาแล้ว ตัวเรานั้นเองที่มองเห็น

หนูเหนื่อย แต่หนูก็มีความสุขที่ทำให้คนอื่นมีความสุข
ทำให้สังคมมีความก้าวหน้า
หนูคิดว่าพวกที่มีจิตอาสาทุกคนคิดอย่างนี้

จิตอาสาทวดตากมองเห็น

ฉันมีลูกคนเดียวซึ่งฉันมีความห่วงใยอยู่ตลอดเวลา ที่สำคัญคือลูกของฉันเป็นผู้หญิง เพราะฉะนั้นความห่วงใยของฉันจึงมากขึ้นอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่เธอเรียนมหาวิทยาลัยและต้อง “ออกค่าย” ความห่วงใยดังกล่าวยิ่งเพิ่มขึ้นหลายเท่าทวีคูณ ห่วงเรื่องอุบัติเหตุอันตรายด้วย ห่วงว่าจะมีเพื่อนชายหลายคนมาใกล้ชิดด้วย เพราะฉะนั้นแทบทุกครั้งฉันจึงต้องหาวิธีไป “ร่วมกิจกรรม” ด้วย (ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่หน้าที่ผู้ที่เป็นแม่เลย) เช่นไปส่งถึงที่พัก (เพื่อดูว่าปลอดภัยหรือไม่) บางทีก็ไปเยี่ยมและบางทีก็อาสาไปช่วยทำอาหาร โดยหาที่พักอยู่ไม่ไกลจากค่ายของเขาเท่าไร แต่ก็ไม่กล้าเข้าไปยุ่งกับกิจกรรมของเขาจริง ๆ ดังนั้นจึงไม่เห็นการทำงานอาสาสมัครของพวกเขาสักที

ฉันเพิ่งจะมาทราบเรื่องของการ “ออกค่าย” โดยละเอียดจากลูกน้องสองคนที่กระทรวงศึกษาธิการซึ่งทำงานอยู่ในฝ่ายฉันเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง

แสงระวีเป็นสาวโสดที่รูปร่างหน้าตาไม่ดึ๋ง จะพูดตรง ๆ ก็ออกจะขี้ริ้วด้วยซ้ำ เธออายุประมาณ 25 ปี จบปริญญาตรีแล้วจึงมาสอบบรรจุ เธอมีครอบครัวฐานะดี มีชาติตระกูล อุปนิสัยใจคอดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ชอบช่วยเหลือส่วนรวม เธอกลับบ้านเย็นแทบทุกวัน นั่งทำงานโดยไม่เคยพูดถึงเรื่องค่าล่วงเวลา เธอบอกว่า ไม่อยากให้งานค้าง อีกอย่างหนึ่ง ถ้ากลับหลังจากชั่วโมงเร่งด่วนรถจะไม่ติด

เย็นวันหนึ่งฉันเผอิญได้ยินเธอพูดโทรศัพท์มือถือกับรุ่นน้องว่า เธอห่วงเรื่องห้องสมุดของหมู่บ้านที่ไปออกค่ายช่วยกันทำให้ชาวบ้าน อยากให้น้อง ๆ ร่วมใจกันทำให้เสร็จ สัปดาห์หน้ามีวันหยุดติดกัน 3 วัน เธอจะไปช่วยแน่นอน จะขับรถไปเอง ใครจะไปรดเธอก็ได้ พูดโทรศัพท์เสร็จเธอก็บอกฉันว่า

“อาทิตย์หน้า long weekend หนูจะไปช่วยน้อง ๆ ที่ค่ายคะ อาจารย์มีอะไรจะให้หนูไหมคะ”

ฉันบอกเธอว่า “โอ ถ้าไม่มีอะไรรับด่วน ใครจะใช้เวลาหยุดคะ เออ ถามหน่อยสมัยที่เรียนอยู่คุณคงออกค่ายใช่ไหม คงเป็นหัวหน้าค่ายละซี”

เธอยิ้มและตอบทันทีว่า “หนูออกค่ายตามแผนงานของพวกเราทุกครั้ง หนูไม่ใช่หัวหน้าคะ หนูเป็นกรรมการเท่านั้นคะ”

“เป็นกรรมการก็ใหญ่ไม่เบาอะ” ฉันล้อเธอ

“หนูคิดว่าคงไม่ใหญ่หรอกคะ เพราะทุกคนมีอะไรอย่างหนึ่งที่เหมือนกันหมด” เธอบอก

“อะไรที่ว่านั้นอะไรละ เป็นนักศึกษาเหมือนกัน เรียนคณะเดียวกัน หรือว่าทำงานหนักเท่า ๆ กัน” ฉันถาม

“ที่อาจารย์บอกก็ถูกคะ แต่สิ่งสำคัญ สิ่งแรกที่เหมือนกันทุกคน คือความมีจิตอาสาคะ” แสงระวีตอบอย่างภาคภูมิใจ

ฉันพยักหน้ารับพร้อมกับร้อง “อ้ออย่างนั้นหรือ”

“แล้วผลงานล่ะมีมากไหม” ฉันถามเธอ

แสงระวียิ้มก่อนจะตอบว่า “มากทีเดียวคะ เรายึดหลักแก้ปัญหาและพัฒนาส่งเสริมคะ ถ้าพอมีเวลาช่วงปิดภาคเรียน และมีคนมีงบประมาณพอ เราก็จะไปตามที่ซึ่งวางแผนไว้ทันที เรายังมีงบประมาณจากหลายด้านคะ มีผู้บริจาคบ้าง จัดกิจกรรมหาเงินบ้าง”

“เคยทราบจากสื่ออยู่เหมือนกัน ช่วงที่เกิดอุทกภัยคงเหนื่อยแยะ” ฉันคาด

“คะ เหนื่อยมาก สื่อก็มาสัมภาษณ์บ่อย ๆ ค่ะ” เธอบอก “ก็ดีคะ เราจะได้ชวนเชิญให้คนที่ช่วยได้มาช่วยกันด้วย”

“หนูเป็นคนให้สัมภาษณ์เธอ” ฉันทถาม

“เปล่าค่ะ ประธานให้สัมภาษณ์ค่ะ บางทีก็เป็นกรรมการหรือสมาชิกคนอื่น ๆ ค่ะ”

“เขาไม่สัมภาษณ์หนู อาจจะเป็นเพราะเขาเห็นหนูไม่ค่อยพูดก็ได้” ฉันทบอก “ว่าแต่ว่าตอนนี้หนูก็ยังไม่ทำงานพวกนั้นใช่ไหม”

เธอบอกว่า “ค่ะ...ถ้าพอมีเวลารว่างหนูก็อยากไปช่วยเขา ซึ่งก็ไม่ค่อยมีใคร ทราบหรอกค่ะ หนูเหนื่อย แต่หนูก็มีความสุข ที่ทำให้คนอื่นมีความสุข ทำให้สังคม มีความก้าวหน้า หนูคิดว่าพวกที่มีจิตอาสาทุกคนคิดอย่างนี้ค่ะ และที่สำคัญคือเราจะคิดว่าไม่มีใครทราบ ไม่มีใครมองเห็น แต่เทวดาก็คงมองเห็น เวลาที่ไปออก ค่ายในป่าหนูบอกกับเพื่อน ๆ ว่า การที่เราหัวเราะสดชื่นตอนที่กำลังปาดเหงื่อ หรือตอนที่เราร้องเพลง เมื่อทำกิจกรรมหลังมือเย็น กับตอนที่หลับแล้วตื่นขึ้นมา อย่างมีความสุขนะ เพราะเทวดาบันดาล”

“เพื่อน ๆ เขาฟังแล้วก็ขบขันใน मुख ของเธอและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข”

ฉันทคิดต่อไปว่าจิตอาสา นั้นสร้างได้ทั้งสิ่งที่เป็นประโยชน์และสร้างได้ทั้งคน และความสุข...

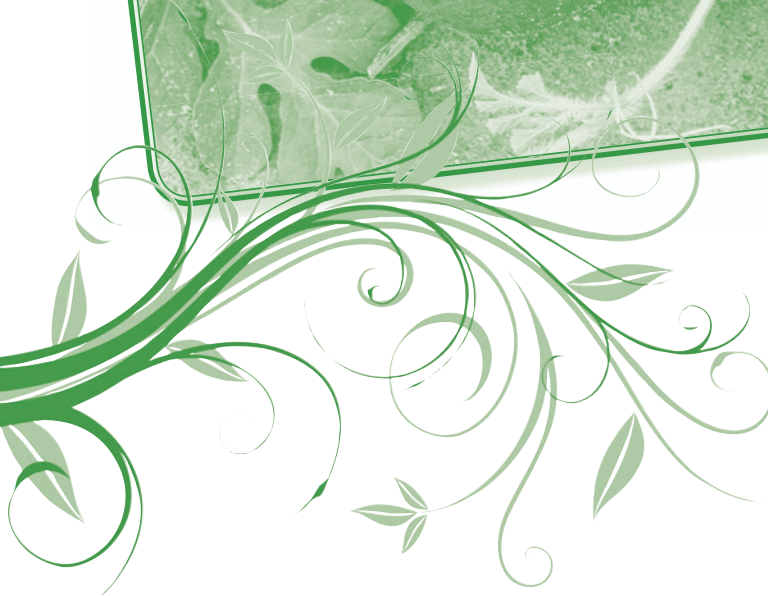
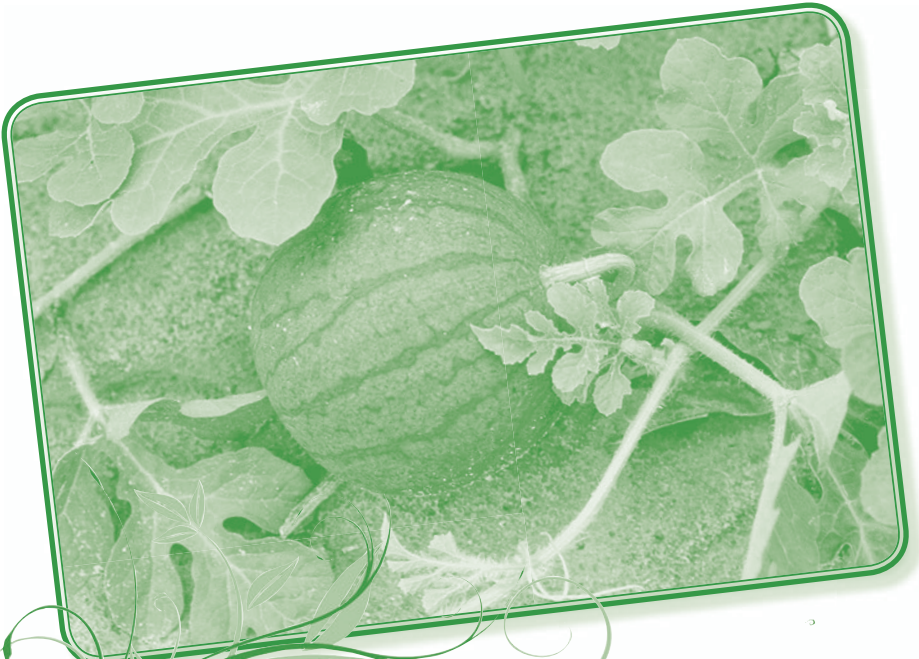
คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- วรวิทย์** ผมสังเกตเห็นเหมือนกันว่าคนที่มีประวัติว่ามีจิตอาสาเมื่อครั้งที่เรียนอยู่
พอมาทำงานก็ยังมีจิตอาสาเหมือนกัน
- ทนน** จิตอาสาเป็นคุณลักษณะประจำตัว เพราะฉะนั้นใครที่มีก็จะมีอยู่เสมอ
แต่รูปแบบของจิตอาสาอาจจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ภาพ

ถ้าบ้านเมืองเรามีคนที่มีความเมตตา
และให้ความกรุณาแก่ผู้พิการซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาส
อย่างอาจารย์อภิชาติละก็
โลกใบนี้คงจะสดชื่นและงดงามอีกเยอะ

ผมจะอ่านต่อไป

อาจารย์อภิชาติ เป็นเพื่อนสมาชิกชมรมข้าราชการและครูอาวุโสของกระทรวงศึกษาธิการ เราเกษียณอายุราชการแล้วจึงออกมาใช้เวลาทำประโยชน์ให้ชมรม เราอยู่ฝ่ายสัมพันธ์สมาชิกซึ่งมีหน้าที่ทำ “วารสาร” ของชมรม ส่งให้สมาชิกจำนวนเกือบห้าพันคนที่มียุ่ทั้งในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด

เท่าที่ดูก็เห็นว่าอาจารย์อภิชาติมีสุขภาพแข็งแรง ซึ่งอาจจะเพราะอาจารย์เอาใจใส่ดูแลสุขภาพของตนเองเป็นอย่างดี เห็นได้จากการที่อาจารย์เขียนและเรียบเรียงต้นฉบับที่เกี่ยวกับเรื่องของสุขภาพในแง่มุมต่าง ๆ มาลงวารสารทุกฉบับ แม้แต่ฉบับล่าสุดอาจารย์ก็ส่งมาให้ก่อนจะเข้าผ่าตัดเส้นเลือดในท้องที่โป่งพอง ซึ่งอาจารย์เฟื่องทราบ และอาจารย์ก็ปลอดภัยทำให้พวกเราซึ่งห่วงใยอยู่สบายใจ

พูดถึงอาจารย์อภิชาติ ฉันก็อยากจะเล่าให้ท่านผู้อ่านฟังสักเล็กน้อยว่า อาจารย์เป็นผู้ที่มีความสุภาพเรียบร้อย บุคลิกภาพดี แต่ไม่ค่อยพูด ไม่อวดตัว แต่ถ้าพูดก็จะพูดเป็นการเป็นงานเป็นเรื่องเป็นราว เราจึงไม่ทราบว่าจะหลังจากเกษียณอายุราชการแล้วอาจารย์ยังทำงานอื่นต่อไปอีกหรือไม่ เพราะมีข้าราชการที่เกษียณแล้วหลายท่าน รวมทั้งฉันด้วยที่ยังทำงานต่อไปด้วยวัตถุประสงค์หลายประการ เช่นเพื่อไม่ให้เหงา เพื่อให้มีสังคม หรือทำเพราะเป็นงานที่ตนเองถนัดหรือรักและอยากทำก็มี

มีอยู่วันหนึ่งฉันมีโอกาสนั่งคุยกับอาจารย์ก่อนเข้าประชุม ฉันจึงได้ถามอาจารย์ในเรื่องนี้ อาจารย์บอกฉันว่า

“ผมไปอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟังครับ”

“โอ...สุดยอดเลย อาจารย์ทำมานานหรือยังคะ” ฉันทาม

“ประมาณสิบปีครับ ตั้งแต่เกษียณอายุราชการมาจนถึงวันนี้ครับ” อาจารย์ตอบเบา ๆ

“หลังจากออกจากโรงพยาบาลคราวนี้มาแล้ว อาจารย์ยังอ่านให้อยู่หรือเปล่าคะ” ฉันทามต่อ

อาจารย์ตอบสั้น ๆ ว่า “ยังอ่านอยู่เหมือนเดิมและจะอ่านไปจนกว่าจะอ่านไม่ไหวครับ”

คำตอบสั้น ๆ ของอาจารย์ทำให้ฉันทาคิดยาว แล้วสรุปว่าถ้าบ้านเมืองเรามีคนที่มีความเมตตาและให้ความกรุณาแก่ผู้พิการซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสอย่างอาจารย์อภิชาติละก็ โลกใบนี้คงจะสดชื่นและงดงามอีกเยอะ

คุณเพิ่มเสริมประเด็น

- วนิดา** คนตาบอดคงได้ความรู้หรือความเพลิดเพลินจากการอ่านของอาจารย์ และในขณะที่ฟังเสียงของอาจารย์ เขาเหล่านั้นคงจินตนาการถึงรูปร่างหน้าตาของอาจารย์ ซึ่งแน่ละว่าจะต้องเป็นภาพของสุภาพบุรุษผู้ใจดี มีเมตตา
- ชาลินี** ส่วนอาจารย์อภิชาติคงมีความสุขและภูมิใจอยู่เสมอ ว่าจะได้ทำให้ผู้ฟัง ซึ่งพิการทางสายตา ได้ความรู้ ความคิด และความรู้สึกดี ๆ ว่ายังมีคนที่รักและห่วงใยเขาอยู่

ไม่ว่าคนเราจะอยู่ในวัยใด
จิตอาสาเกิดขึ้นได้เสมอ และยิ่งสูงวัยเท่าใด
ความมีจิตอาสาก็น่าจะมากยิ่งขึ้น

เมื่อทางการเชิญชวนให้ประชาชนแต่งดำไว้ทุกข์
คุณแม่ก็แต่งด้วย ไม่มีชุดอยู่กับบ้านที่เป็นสีดำ
ท่านก็บอกว่าขอแต่งชุดสีเทาหรือสีขาวก็ได้

คุณทวดกับสำนึกสาธารณะ หรือจิตอาสา

“คุณทวด” เป็นหญิงชราอายุ 85 ปี ความจริงแล้วท่านคือคุณแม่ของฉัน แต่เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา เมื่อฉันพูดถึงท่านฉันเรียกท่านว่า **“คุณทวด”** ตามพวกหลานเหลนทั้งหลาย แต่ถ้าเมื่อไรที่ฉันพูดกับตัวท่านเองแล้วไปเผลอใช้สรรพนามนี้เข้า ท่านจะค้อนฉันหนึ่งวงก่อนจะบอกว่า **“ฉันเป็นคุณแม่ของเธอจะนะจ๊ะ”**

เมื่อยังสาวคุณทวดหรือคุณแม่ของฉันเป็นคนสวยเคยประกวดและได้เป็นนางงามประจำจังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน มีผู้ชายพวยเรือมารุมชอบกันมากมาย แต่ผู้ชายที่มาขอแต่งงานกับท่านไม่ได้พวยเรือ แต่เป็นตำรวจหนุ่มใหญ่จากบางกอก ซึ่งก็คือคุณพ่อของฉันนั่นเอง

คุณพ่อย้ายไปอยู่จังหวัดต่าง ๆ หลายแห่ง คุณพ่อเป็นตำรวจบก (ฉันหมายถึงตำรวจที่ดีไม่เคยทุจริตคิดมิชอบ) ไปอยู่ที่ไหนมีแต่คนรักใคร่นับถือ คุณแม่ก็เช่นเดียวกัน ท่านเป็นคุณนายที่ไม่ **“เปิดประตูหลังบ้าน”** รับอามิสสินจ้างที่สามมิไม่รับทางหน้าบ้าน เพราะฉะนั้นท่านจึงเป็น **“คุณนายที่แสนดี”** ของทุกแห่งที่คุณพ่อย้ายไปอยู่ ฉันคิดว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ท่านอยู่ในโอวาทของสามีมิเพราะท่านได้รับการปลูกฝังฝึกสอนมาตั้งแต่เด็ก ให้อัจฉริยะและเข้าใจในความเป็นคนดีมีศีลธรรม คุณแม่ของท่าน (คุณยายของฉัน) ซึ่งพาฉันไปฟังเทศน์ทุกเย็นวันพระ คุณยายบอกกับฉันว่า เมื่อคุณแม่ของฉันยังเป็นเด็กนั้น นอกจากจะไปฟังเทศน์ทุกเย็นวันพระกับท่านแล้วยังถือศีลแปดด้วย ดีกว่าฉันหลายเท่านี้

ถ้ากล่าวโดยรวมแล้วคุณแม่ประสบความสำเร็จในชีวิตครอบครัวและการทำมาหากินค่อนข้างดี ท่านเป็นคนขยัน สังคมดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีความจริงใจกับคนอื่น ศาลาเล็ก ๆ หน้าบ้านท่านจะตั้งโถงดินบรรจุน้ำฝนพร้อมทั้งกระบวยไว้ให้ผู้คนที่ผ่านไปมาได้ดื่มคลายร้อน แทบทุกคนในอำเภอที่ไปอยู่จะเป็นเสมือนญาติของท่าน เพื่อนบ้านที่อยู่ติดกับบ้านเราสามด้านต่างก็เจาะกำแพงเข้าออกบ้านเราได้อย่างสะดวกและรวดเร็วเหมือนเข้าบ้านญาติ ท่านบอกว่าจะมาหากันที่จะต้องเดินอ้อมไปเข้าประตูหน้าบ้านให้เสียเวลาทำไม

คุณแม่ยังคงทำงานอยู่หลังจากที่คุณพ่อเสียชีวิตไปแล้ว ทั้ง ๆ ที่ฉันและญาติ ๆ ขอให้หยุด ท่านก็ไม่ฟัง ทำธุรกิจเล็ก ๆ อยู่ร่วม 10 ปีจนอายุ 70 เศษจึงหยุดมาพักอยู่กับลูกหลาน อยู่สบาย ๆ ได้ 6-7 ปี ก็ล้มป่วยหนักด้วยโรคเส้นโลหิตในสมองตีบ นึกว่าจะไม่รอด แต่ก็รอดดังปาฏิหาริย์ สุขภาพทั่วไปดีเพราะกินได้นอนได้ ขับถ่ายได้ เดินได้เล็กน้อยและทำบุญใส่บาตรหน้าบ้านได้ แต่ก็เริ่มจะหลงลืมมากขึ้นทุกวัน บางวันก็บอกว่ายังไม่ทานข้าวทั้ง ๆ ที่เพิ่งรับประทานเสร็จไปไม่ถึง 5 นาที

เมื่อเกิดเหตุคลื่นยักษ์สึนามิถล่ม 6 จังหวัดภาคใต้ ท่านได้ทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ ซึ่งท่านยังคงอ่านได้ และดูข่าวโทรทัศน์พร้อมกับทุกคนในบ้าน ฉันสังเกตเห็นว่าท่านเศร้าซึมเหมือนพวกเรา วันที่ 27 ธันวาคม 2547 ท่านกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ผู้เสียชีวิตทั้งหลาย พอดตกบ่ายก็ถามว่า "กรวดน้ำ" หรือยัง ในช่วง 2-3 วันหลังเกิดเหตุ พวกเราติดตามดูข่าวอยู่ตลอด คุณแม่ก็ดูด้วย แต่บางครั้งก็หลง ถามว่าเกิดเหตุตั้งแต่เมื่อไร ทำไมเพิ่งทราบ และเมื่อทางการเชิญชวนให้ประชาชนแต่งดำไว้ทุกข์ คุณแม่ก็แต่งด้วย ไม่มีชุดอยู่กับบ้านที่เป็นสีดำท่านก็บอกว่าขอแต่งชุดสีเทาหรือสีขาวก็ได้ ไม่ยอมแต่งสีดำเป็นอันขาด

คำพูดของคุณแม่ในช่วงนั้นที่ฉันประทับใจมากคือคำว่า “สงสารบ้านเมืองเรานะ” ฉันคิดว่าเป็นถ้อยคำที่มีความหมายลึกซึ้งว่าท่านไม่ได้คิดถึงหรือห่วงใยเฉพาะคนในส่วนย่อยเท่านั้น แต่ท่านคิดถึงสังคม คิดถึงส่วนรวมด้วย

เช้าวันอาทิตย์ที่ 2 มกราคม 2548 ฉันและลูกหลานเหลนของคุณทวดอยู่บ้านครบครัน คุณทวดบอกเราว่า “ไปเบิกเงินทวดหนึ่งพัน เอาไปบริจาคช่วยเหลือด้วย... เขาจะได้มีข้าวปลาอาหารกิน มีน้ำมีท่าดื่ม ป่านนี้คงพากันอดอดอยากปากแห้ง ของที่หลงท่านช่วยก็ไม่รู้จะได้รับทั่วกันหรือเปล่า...”

ลูกหลานเหลนรับปากกับคุณทวดแทบจะพร้อมกันว่าจะจัดการให้ แล้วพวกเรา ก็มองตากัน มองแค่แวบเดียวก็ทราบที่เรากำลังคิดเรื่องเดียวกัน คือเรารู้สึกซาบซึ้งและยกย่องความมีสำนึกสาธารณะและความมีจิตอาสาของคุณทวดวัย 85 ปีของเรา และสำหรับตัวฉันเองนั้น ฉันคิดย้อนถึงเรื่องสมัยที่ท่านตั้งโองดินบรรจุน้ำฝนพร้อมกระบวยไว้หน้าบ้านทุกแห่งที่ท่านไปอยู่ เพื่อให้ผู้คนที่สัญจรไปมาได้ดื่มดับกระหาย

ท่านมีจิตอาสาหรือสำนึกสาธารณะตั้งแต่สาวจนแก่

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- อุมภาพร** ดิฉันมีความเห็นว่าคนที่มิจิตอาสาหรือจิตสาธารณะนั้น ที่เป็นผู้หญิงอย่างคุณทวดก็มีเยอะนะคะ
- ทวีพงษ์** ใช่ครับ อาจจะเป็นเพราะเป็นเรื่องของจิตใจ ซึ่งเกิดขึ้นได้ทุกคน เพราะฉะนั้นจึงมีได้ทุกเพศวัย ตั้งแต่สมัยโบราณหรือในประวัติศาสตร์ ก็มีหลายท่าน เช่น สมเด็จพระศรีสุริเยศย คุณหญิงมุกคุณหญิงจัน หรือคุณหญิงโมกับคุณบุญเหลือ
- อุมภาพร** ท่านเหล่านั้นมิจิตอาสาโดยใช้ชีวิตเป็นเดิมพันเลยทีเดียวค่ะ

คนกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่อายุที่จะทำดี
มายื่นขอบริจาคเงินเพื่อนำไปช่วยสร้าง
หรือพัฒนาชนบทที่ขาดแคลน
ก็ยิ่งดีกว่านักศึกษาบางกลุ่มในปัจจุบัน...

น้อง ๆ จิตอาสา ออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท

ฉันพูดถึงเรื่อง “ออกค่าย” มาแล้ว คราวนี้ขอพูดต่ออีกนิด เพราะเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (ชนบท) การได้เห็นนักศึกษามหาวิทยาลัยหนุ่ม ๆ สาว ๆ ช่วยกันทำงานด้านจิตอาสา นั้น ทำให้ฉันนึกภูมิใจกับคนไทยในชนบทว่ายังมีคนกลุ่มหนึ่งที่อาสาจะช่วยพัฒนาชนบทที่ห่างไกลความเจริญ แม้จะไม่ใช้การทำงานใหญ่เพื่อไปสร้างตึก สร้างวัด แต่การขอเรียไรงินบริจาคเล็ก ๆ น้อย ๆ จากผู้คนที่เดินผ่านไปผ่านมา ให้ร่วมทำบุญร่วมใจกันนำไปสร้างแค่ห้องน้ำให้เด็ก ๆ หรือโรงเรียนเล็ก ๆ ในชนบทนั้นก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีเหมือนกัน

น้อง ๆ นักศึกษาที่มีจิตอาสามาช่วยงาน ร่วมมือร่วมใจกันหาเงินเพื่อไป “ออกค่ายอาสา” นั้น ต้องมีการทำแผนงาน โครงการงานต่าง ๆ มีการแบ่งงานกันทำ ทำให้ทุกคนรู้จักหน้าที่ และความรับผิดชอบ ด้วยจิตใจเอื้อเฟื้อกับผู้อื่น ให้คนที่ จะออกค่ายตระหนักว่า ด้วยวัยที่กำลังสนุกสนานกับเพื่อนฝูงนั้น การรวมกลุ่มกันทำงานเพื่อผู้อื่นย่อมดีกว่าที่การไปเที่ยวสถานบันเทิง หรือหันหน้าไปสนใจเรื่อง ยาเสพติด หรือการพนันอย่างแน่นอน

ในระหว่างเตรียมการออกค่ายฉันเห็นพวกเขาทั้งหลายสวมชุดนักศึกษา ไปร่วมกันร้องเพลงเล่นกีตาร์ตามป้ายรถเมล์ บนสะพานลอย หรือตามสถานที่ต่าง ๆ ด้วยความอดทนเขาคงเหนื่อยมาก ไหนจะต้องยืนเป็นเวลานาน ต้องร้องเพลง และทำอะไรต่อมิอะไรอีกมากมาย กว่าจะได้เงินที่บริจาคมาช่วยกันซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ไปสร้างโรงเรียนในชนบทได้ อาจมีคนคิดว่าไม่จำเป็นจะต้องไปยืนร้องเพลงเพื่อขอบริจาคเงินอย่างนั้น แต่พวกเขาและเธอก็ทำ แม้จะทำเพื่อความสนุกสนานในวัยเรียนก็ตาม แต่ที่เธอคิดว่าสำคัญกว่านั้นก็คือการมีประสบการณ์และ “การสร้างจิตอาสา” เพื่อสังคม

การที่มหาวิทยาลัยหรือโรงเรียนต่าง ๆ ตั้งชมรมหรือกลุ่มอาสาสมัครขึ้นมา นั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะอย่างน้อยก็ทำให้เด็กกลุ่มหนึ่งหรือหลาย ๆ กลุ่มที่มีจิตอาสาได้แสดงพลังกายพลังใจของพวกเธอ ได้ช่วยคนที่ด้อยโอกาส ได้คิดและสร้างโครงการเพื่อช่วยกันทำให้ชุมชนที่ห่างไกล หรือแม้แต่ชุมชนใกล้เคียงได้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ถือว่าเป็นการสร้างให้เด็กเป็นคนที่มีคุณค่า เพราะเด็ก ๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม ทุกคนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ได้รู้จักรุ่นพี่รุ่นน้องได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้รู้จักการทำงานโดยไม่หวังผลประโยชน์แต่เป็น **“ผู้ให้ที่อยากให้อะไรด้วยใจจริง”** ได้รู้จักการมีน้ำจิตน้ำใจ และรู้ว่าการให้แม้จะไม่มากมายอะไรแต่การให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจนั้นย่อมทำให้ **“ผู้รับและผู้ให้สมถวิล”** คือมีความสุขด้วยกันทั้งสองฝ่าย

ถ้าเด็ก ๆ น้อง ๆ นักเรียนได้มีโอกาสร่วมทำกิจกรรมจิตอาสา แม้จะเป็นการปลูกต้นไม้ดอกไม้ต้นเล็ก ๆ หรือการเก็บเศษขยะที่ทิ้งไม่เป็นที่เป็นทางตามถนนหนทางให้สะอาดน่ามอง โดยเริ่มจากกิจกรรมที่ง่าย ๆ ก่อน แล้วเมื่อมีโอกาสก็ทำกิจกรรมจิตอาสาเพิ่มมากขึ้นซึ่งคงไม่มีอะไรเป็นเรื่องยากที่จะทำต่อไปได้

ถ้าในสังคมมีคนที่พร้อมจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่เห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว สังคมก็คงจะน่าอยู่มากกว่าเดิม

ฉันอยู่ในวัยอาวุโสแล้ว แต่ฉันก็ยกย่องและขอบใจน้อง ๆ นักศึกษาทุกคนที่ร่วมทำกิจกรรมจิตอาสาในท้องถิ่นต่าง ๆ มาโดยตลอด การที่มีวัยรุ่นหรือคนกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่อายุที่จะทำดี มายื่นขอบริจาคเงินเพื่อนำไปช่วยสร้างหรือพัฒนาชนบทที่ขาดแคลน ก็ยิ่งดีกว่านักศึกษาบางกลุ่มในปัจจุบัน ที่ส่วนใหญ่ยังกู้เงินเรียนอยู่ แต่ก็เอาเงินที่กู้เรียนไปทำกิจกรรมอย่างอื่นที่ไม่มีประโยชน์ เช่นเอาเงินไปซื้อเสื้อผ้าแต่งตัวตามแฟชั่น หรือซื้อโทรศัพท์มือถือราคาแพง และอีกหลายอย่างที่สิ้นเปลืองแต่ไร้ซึ่งความภาคภูมิใจโดยสิ้นเชิง

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- ป๊าก** กลับจากออกค่ายคราวนี้หน้าตาพวกเราก้ร้านแดดทุกคนเลยนะ
- ดอน** ผู้ชายก้ร้านแดดไม่เป็นไรหรอก เเท่ดี แต่ผู้หญิงซีล่ำบากหน่อยนะ กว่าจะสวยเหมือนเดิม
- ป๊าก** เราว่าหน้าเราก้ร้านแดด แต่เราก้ได้สิ่งที่มีคุณค่าจากควมามีจิตอาสาของเรามาเกินคุ้มนะ
- ดอน** ได้อะไร
- ป๊าก** ได้ความภาคภูมิใจ ได้ความสุข ได้ความอดทน ได้ความสามัคคี ได้...
- ดอน** โอเคจ้ะ...เข้าใจแล้ว ได้ความสุขที่ประมาณค่าได้ยาก

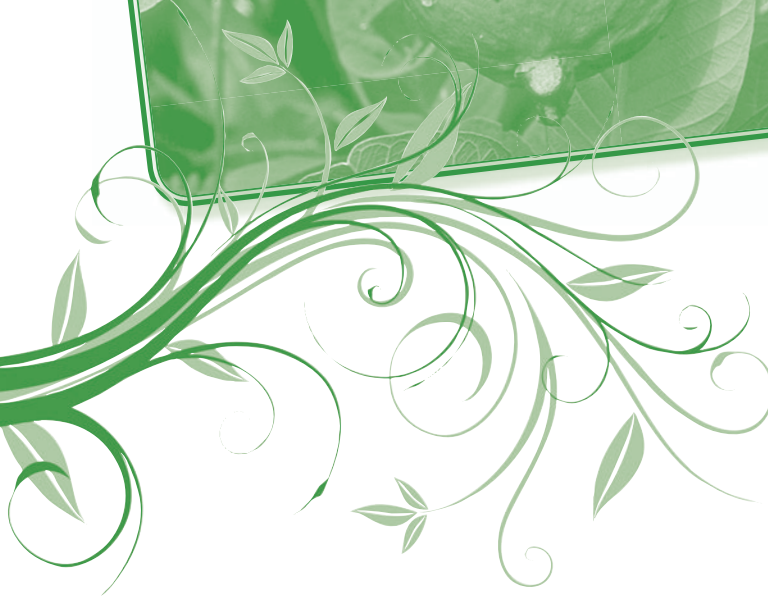

รอยยิ้มมักแสดงถึงความรัก ความเสียสละ
และความภาคภูมิใจ
คนที่มีจิตอาสา มักจะมีรอยยิ้มสวย ๆ อยู่เสมอ

คุณยายทำด้วยใจรักและทำ
เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ผู้ทรงเป็นที่เคารพเทิดทูน
และทรงเป็นต้นแบบของควมมีจิตอาสา

คุณยายยิ้มที่ยิ้มตลอดชีวิต

ฉันเป็นคนที่ต้องเดินทางไปต่างจังหวัดบ่อย ๆ ไปประชุมบ้าง ไปเป็นวิทยากรบ้าง ไปเก็บข้อมูลเขียนหนังสือหรือไปเที่ยวบ้าง ไปแทบทั่วประเทศก็ว่าได้ และฉันจะตั้งคำถามหรือหาข้อมูลว่าแต่ละจังหวัดที่ฉันไปนั้นมีอะไร “ดี” จะเป็นของดี สถานที่ดีหรือคนดีก็ได้

พิษณุโลกเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่ฉันเดินทางไปบ่อย ๆ ปี 2555 ก็ไปสองครั้ง ฉันคิดว่าคนที่ไปเที่ยวที่นั่นย่อมนึกถึงพระพุทธชินราชพระพุทธรูปคู่เมือง และสมเด็จพระนเรศวรมหาราชวีรกษัตริย์ไทยในอดีต

ในปัจจุบันก็มีบุคคลหลายท่านในจังหวัดนี้ที่ควรรู้จัก แต่ที่ขาดไม่ได้ก็คือ “คุณยายยิ้ม” แม่เฒ่าวัยแปดสิบกว่าที่มีใจซึ่งยิ้มให้กับทุกสรรพชีวิตบนโลกใบนี้

คุณยายยิ้มเป็นชาวอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก คุณยายใช้ชีวิตสันโดษอยู่คนเดียวตามธรรมชาติในป่าบนภูเขาอย่างสมถะและมีความสุข ชีวิตประจำวันของคุณยายหลังจากตื่นนอนตอนเช้ามีด ก็คือ การจุดธูปไหว้พระ ดูแลบ้านช่อง หุงหาอาหารรับประทานพร้อมทั้งเตรียมอาหารไปรับประทานตอนไป “ทำงาน”

งานสำคัญของคุณยายคือ การออกไปทำ “ฝาย” เพื่อให้ป่ามีแหล่งน้ำ ถ้าสงสัยว่าร่างกายซึ่งอยู่ในวัยชราของยายจะทำงานหนักได้อย่างไรและใครสั่งให้ท่านทำ ก็คงตอบได้ว่าคุณยายทำด้วยใจรักหรือความอยากที่จะทำเพื่อบ้านเมือง และไม่มีใครสั่งหรือชักชวนท่าน แต่คุณยายทำด้วยใจรักและทำเพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นที่เคารพเทิดทูนและทรง

เป็นต้นแบบของความมีจิตอาสา ซึ่งทรงสถิตอยู่ในหัวใจของคุณยาย คุณยายจะทำงานด้วยความรักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น โดยค่อย ๆ ทำไปตามพลังกำลังของตนเอง และแทบไม่น่าเชื่อว่าคุณยายสามารถทำฝายได้เกือบ 20 ฝาย

นอกจากทำฝายแล้วคุณยายยังปลูกป่าหรือปลูกต้นไม้ที่ละต้น ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถจนมีต้นไม้เต็มไปหมด เพื่อให้พื้นดินชุ่มฉ่ำเป็นที่ยึดเกาะของดินและเป็นที่ยอดยั้งน้ำของนกกาแลมคุณยายยังเมตตาเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ เช่น นก กา ไก่ และปลาที่อยู่แถว ๆ บ้านท่านด้วย

สมบัตินอกกายของคุณยายมีบ้านหนึ่งหลัง และที่นาอันเป็นมรดกซึ่งบิดาทิ้งไว้ให้ 80 กว่าไร่ ซึ่งคุณยายไม่ยอมขายให้ใครตามที่พ่อสั่ง แต่ก็บริจาคให้ทำนํานบ้กัันคลองใหญ่ไป 9 ไร่

คุณยายเป็นคนอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสและมีอัธยาศัย คุณยายใช้ชีวิตอยู่ตามลำพังโดยที่ไม่รู้สึกเหงาหรือโดดเดี่ยว เพราะท่านมีงานทำโดยตลอด เพื่อตอบแทนธรรมชาติและรักษาธรรมชาติไว้ให้คนรุ่นหลัง คุณยายมีความศรัทธา และมีความเข้าใจหลักการของพระพุทธศาสนา คุณยายเข้าวัดทำบุญและปฏิบัติธรรมมาเป็นเวลานานร่วม 30 ปี จนในปัจจุบันนี้ท่านก้าวมาถึงจุดที่ไม่ต้องการอะไรเพื่อประโยชน์ของตนเอง จะเรียกว่าละวางได้อย่างมีความสุขก็ได้ ท่านบอกว่าจะทำงานต่อไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะทำไม่ไหว แล้วจึงจะไปอยู่กับลูกให้ลูกได้ทำหน้าที่ดูแลปฏิบัติบูชาคุณยาย

ถ้าว่าว่าคุณยายไม่ห้วงอะไรเลยก็ไม่น่าจะถูกนัก เพราะมีอยู่อย่างหนึ่งที่ท่านเป็นห้วง นั่นคือการได้สอนคน คือคุณยายอยากมีอาชีพครู หรือจะพูดให้ถูกคือเป็น “ครูอาชีพ” แต่คุณยายไม่ได้รำเรียนมาพอที่จะเป็นครูได้ คุณยายเลยขอเป็น “อาจารย์ใหญ่” ที่โรงพยาบาลศิริราช โดยมอบร่างกายของคุณยายให้กับโรงพยาบาลหลังจากที่ท่านถึงแก่กรรมแล้ว

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- ฟูเฟื่อง** เราคิดว่าคนที่มีจิตอาสาเต็มหัวอกหัวใจอย่างคุณยายยิ้มนี้ น่าจะได้รับการยกย่องและเผยแพร่ให้คนทั่วไปรู้จักและยึดถือเป็นตัวอย่าง
- ทวีสิน** ใช่ แต่เราก็เห็นว่าสื่อหลายแขนงก็นำเรื่องของคุณยายไปเผยแพร่ซะจำได้ว่าเคยดูทีวีรายการคนค้นคนกับอ่านนิตยสาร Secret
- ฟูเฟื่อง** ที่คุณยายท่านบอกว่าอยากเป็นครูนั้น เราว่าความจริงท่านก็เป็นอยู่แล้วนะ ท่านเป็นแบบอย่างในเรื่องความเสียสละ ความอดทน และความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- ทวีสิน** เราเคยอ่านหนังสือ Secret ที่สัมภาษณ์ท่านว่าในชีวิตท่านขาดอะไร รู้ไหมท่านตอบว่าอย่างไร
- ฟูเฟื่อง** ท่านตอบว่าท่านขาดความทุกข์
- ทวีสิน** สุดยอดจริง ๆ

ความมีจิตอาสาที่แท้จริง
มีคุณค่ามาก และหาได้ยากกว่าการแสดงความมีจิตอาสา
เพราะหวังผลบางประการ

...มีจิตอาสาเป็นเลิศ แล้วยังอาสาเรื่องใหญ่เสียด้วย
คืออาสาไปเอากล่องดวงใจของทศกัณฐ์
จนความมีจิตอาสากลายเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวหนุมาน

ทหุมาเอาสาจริงหรือ

โดยปกติแล้วในแต่ละวันศุกร์ปลายเดือน ฉันมักจะไปดูละครศรีสุชนาฏกรรมที่โรงละครแห่งชาติ ดูโชนบ้าง ดูละครบ้าง แต่ก็สนุกและมีความสุขทุกครั้งไป วันศุกร์ที่แล้วได้ไปอีก กลับถึงบ้านอาบน้ำอาบท่าเสร็จแล้วก็นั่งดื่มเครื่องดื่มอุ่น ๆ และคุยกับลูกผู้น้อง ซึ่งไปดูด้วยกันมา

“โชนวันนี้สนุกดีนะคะพี่” น้องสาวพูด

“ใช่ แต่ก็ไม่เฉพาะโชนวันนี้หรอกนะ คนชอบดูโชน ดูวันไหนก็สนุกวันนั้น ยิ่งถ้าตอนที่เราไปดูมีตัวที่เราชอบยิ่งสนุกมากขึ้นอีก” ฉันพูด

“ใช่ค่ะ ก็เหมือนหนูเงาะ หนูเป็นแฟนพันธุ์แท้ของทหุมาน หนูเลยสนุกมาก หนูว่าถ้าจะนำสถิติจำนวนแฟนพันธุ์แท้ของตัวยักษ์ตัวลิงในเรื่องรามเกียรติ์มาดูกันละก็ หนูว่า ทหุมานต้องได้คะแนนนำ”

“ก็น่าจะใช่เนาะ เพราะทหุมานมีลักษณะและบทบาทที่ใคร ๆ ก็ชอบทั้งนั้น เพราะทหุมานหล่อ มีรูปลักษณ์ดี มีขนขาว มีเขี้ยวแก้ว มีขนเป็นเพชร ลำแดงฤทธิ์ ได้หลายอย่าง...” ฉันบอก

น้องสาวพูดต่อฉันว่า “ที่สำคัญคือ ตายยาก เป็นอมตะ เพราะเป็นลูกของพระพายหรือลม ถ้ามีอันตรายถึงตาย และถ้ามีลมพัดมาก็จะฟื้น เก่งและเจ้าชู้ อีกต่างหาก เพราะอย่างนี้ซิดะ ถึงได้มีภรรยาตั้ง 6 คน รวมกับนางสนมที่พระรามให้อีก 5,000 คน”

“แต่ในจำนวนหกคนก็ไม่ได้รักทหุมานทุกคนนะ” ฉันพูด “บางคนทหุมานก็ไปหลอกเขา เช่น นางมณโฑโงะจะ หนูมานไปหลอกนางว่า ตัวเองเป็นทศกัณฐ์”

“ก็ใช่ค่ะ แต่หนูว่า การที่คนส่วนใหญ่เขาชอบหนุนมน เขาคงชอบตรงที่หนุนมนมีความจงรักภักดีต่อพระรามเพียงผู้เดียว ที่สำคัญคือ มีความฉลาด ความคล่องแคล่ว มีความกล้าหาญ และมีจิตอาสาเป็นเลิศ แล้วยังอาสาเรื่องใหญ่เสียด้วย คืออาสาไปเอากล่องดวงใจของทศกัณฐ์ จนความมีจิตอาสากลายเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวหนุนมน คนไทยเรายังนำมาเรียกคนที่ช่างอาสา หรือชอบอาสาว่า **หนุนมนอาสา** ไงล่ะคะ” น้องสาวบอก

“นั่นสิ แต่อาสาแบบหลอก ๆ ก็มีนะ ก็ตอนที่แกล้งอาสาทศกัณฐ์ ว่าจะไปปราบพระรามให้ไงจ๊ะ” ฉันบอก

น้องสาวหัวเราะ แล้วเธอก็ปิดฉากการคุย เพราะง่วงเต็มที่แล้ว

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- พรเพ็ญ**   ที่คิดว่าถึงแม้หนุมานจะหลอกอาสาศกัณฐ์ แต่กับพระรามนั้น
                                  หนุมานมีจิตอาสาจริง ๆ นะ
- อุมาพร**   พิจารณาได้จากอะไรคะ อะไรเป็นตัวชี้วัด
- พรเพ็ญ**   ที่คิดว่า หนุมานเป็นทหารเอกของพระรามอยู่แล้ว เขาไม่จำเป็นต้องสร้างความคิดดีทำคะแนนเพิ่มเติมอีก ที่คิดว่าเขาคงทำเพราะอยากทำเพื่อผู้อื่น ซึ่งก็คือ พระรามและพลพรรค ทั้งคนทั้งลิงนั่นแหละ เพราะตอนจบพระรามเห็นความดีของเขาที่มีมาโดยตลอด พระรามก็มอบกรุงอยู่ยงให้ครองครึ่งหนึ่ง แต่หนุมานก็ไม่รับ พระรามจึงยกเมืองนพบุรีให้ครองแทน แถมสาวสรรก้านลนางให้อีกห้าพันนาง
- อุมาพร (หัวเราะ)**   หนูว่า ห้าพันนางนั้น หนุมานคงไม่ปฏิเสธแน่

ไม่น่าจะมีมนุษย์คนใดที่ทำถูกหรือทำผิดทุกอย่าง
ตำรวจก็เช่นเดียวกัน
ถูกหรือผิดน่าจะอยู่ที่จิตใจของแต่ละคน

...ขนาดหมอมือที่สุบศาลาฉิดเซรุ่มาให้คนไข้แล้ว
บางทีไม่แนใจ ยังส่งต่อให้คูนพ่ออีก
โดยที่คูนพ่อไม่รับค่าตอบแทนใด ๆ
นอกจาก “ค่ายกครู” จำได้ว่า 4-5 บาท...

ตำรวจิตอาสา

ฉันคิดว่า คนที่เป็นตำรวจ มักจะถูกมองในภาพลบจากคนส่วนใหญ่ว่า มักจะเป็นคนไม่ดี ไม่ซื่อสัตย์ ทุจริต คอร์รัปชัน และใช้อำนาจกดขี่ข่มเหงประชาชน ทำให้ตำรวจดี ๆ ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก ต้องถูกมองในภาพลบดังกล่าวไปด้วย

ฉันคิดว่าหลายคนคงคิดอย่างฉัน นอกจากนั้นฉันยังคิดและเชื่อว่า ในทุกกลุ่มอาชีพย่อมมีทั้งคนดีและไม่ดี บางทีในกลุ่มที่เราคิดว่ามีแต่เรื่องไม่ดี อาจจะมีเรื่องดี ๆ อยู่โดยที่ไม่มีใครทราบก็ได้ เผอิญฉันเกิดมาในแวดวงของคนที่เป็ตำรวจ และโชคดีได้พบตำรวจที่ดีหลายคน และเพิ่งมาคิดได้ในขณะนี้ว่า ความดีของท่านเหล่านั้น ซึ่งมีมานานหรือเกิดขึ้นมานานแล้ว (บางท่านก็ลาโลกไปแล้ว) คือ ความมีจิตอาสาหรือมีธรรมะที่สังคมไทยในปัจจุบันกำลังต้องการเป็นอย่างยิ่ง ฉันจึงขออนุญาตนำมาเล่าหรือคุยให้ฟัง

คุณปู่ของฉันคือ **พันตำรวจโท หลวงบริบาลบุรี** ท่านเป็นตำรวจใจชื่อมีอิสระอาด เคยเป็นรองผู้บังคับการโรงเรียนนายร้อยตำรวจห้วยจรเข้ม จังหวัดนครปฐม ท่านมีความรู้ภาษาอังกฤษระดับที่เขียนและพูดได้เป็นอย่างดี เมื่อ ดร.ชุนยัตเซน มาเมืองไทย สมัยนั้นทางการได้แต่งตั้งให้ท่านเป็น **“ล่ามซ้าย”** คู่กับข้าราชการที่มีบรรดาศักดิ์ระดับพระยาท่านหนึ่ง ซึ่งเป็น **“ล่ามขวา”** เมื่อเกษียณอายุราชการ คุณปู่ต้องไปประกอบอาชีพส่วนตัวและค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ แถวแพร่่งภูธร กรุงเทพมหานคร เพื่อเลี้ยงดูครอบครัว

ท่านเล่าให้ฉันฟังว่า “บางครั้งปู่มีปัญหา คุณพ่อของเธอซึ่งไปรับราชการที่หัวเมือง ก็เจียดเงินเดือนมาช่วยบ้าง”

บางทีก็เล่าว่า “ตอนเป็นล่าน่ะ ปู่ดีใจมากนะ ดีใจที่ได้รับใช้บ้านเมือง เพราะสมัยนั้นมีคนที่เป็นล่านได้ไม่กี่คนหรอก ตอนที่ทางการยังไม่มีคำสั่งให้ใครไปเป็นล่าน ปู่ยังนึกอยากจะอาสาไปเป็นให้ ไม่อยากได้ศถาบรรดาศักดิ์อะไรหรอกนะ แต่อยากทำงานที่เป็นประโยชน์”

ตำราจที่ฉันชอบคนถัดมาจากคุณปู่ ก็ไม่ใช่ใครอื่นดอก แต่คือ คุณพ่อของฉันเอง ท่านเป็น “ตำรวจดี” และ “ตรง” เกินไป ตรงขนาดที่ไปจับการพนันที่มีคนสำคัญของเจ้านายเล่นอยู่ด้วย เมื่อท่านถูกย้ายไปอยู่ในถิ่นทุรกันดารชายแดน ท่านก็ก้มหน้าก้มตาทำงานอย่างขยันขันแข็ง แล้วยังใช้เวลาว่าง สอนภาษาอังกฤษให้ลูกตำรวจและลูกชาวบ้านฟรี ๆ ด้วย นาน ๆ คุณแม่กับฉันจึงจะไปเยี่ยมสักที ก่อนเกษียณอายุราชการ ท่านไปเป็นร้อยตำรวจเอก ผู้บังคับกองของสถานีตำรวจที่อำเภอหนึ่ง ในจังหวัดอุบลราชธานี ในช่วง 4-5 ปี ซึ่งอยู่ที่นั่น ท่านเป็นตำรวจดีเหมือนเดิม ห้ามลูกน้องซ่อมผู้ต้องหา ผู้ต้องหาเจ็บป่วย หรืออดอยากท่านก็ดูแลแต่ที่สำคัญมาก คือ คุณพ่อเป็นหมอรักษาผู้คนที่ถูกงูหรือสัตว์มีพิษกัดต่อย จนมีชื่อเสียงเป็นที่เลื่องลือ ขนาดหมอสุขศาลาฉีดยาให้คนไข้แล้ว บางทีไม่แน่ใจ ยังส่งต่อให้คุณพ่ออีก โดยที่คุณพ่อไม่รับค่าตอบแทนใด ๆ นอกจาก “ค่ายกครู” จำได้ว่า 4-5 บาท หลังเกษียณอายุ ท่านเข้ามาอยู่กรุงเทพฯ แล้วยังมีคนตามมาให้รักษาอีก ท่านบอกว่ารักษาเขาแล้ว “บุญก็ได้ ความสุขก็ได้” คุณพ่อยังสู้สุดส่ำทำงานหลังเกษียณให้บริษัทฝรั่งแห่งหนึ่งเพื่อหาเงินส่งเสียให้ฉันเรียนสูง ๆ

สิ่งที่ครอบครัวเราภูมิใจมาก คือ การที่ผู้คนในอำเภอที่คุณพ่อเกษียณอายุราชการ เขารวมตัวกันนั่งรถไฟมาส่งท่านที่อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ บ้านของคุณแม่ ถึง 3 โบกี้ด้วยความอาลัย ซึ่งก็น่าจะเป็นเครื่องพิสูจน์ว่า ถ้าคุณพ่อท่านเป็น “ตำรวจลอบ” แล้ว จะมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นหรือ

ฉันคิดและทราบ่า ในปัจจุบันยังมีตำรวจที่ดีมีจิตอาสาอีกมากมาย เช่น ตำรวจในโครงการพระราชดำริ หลายท่านที่ทำหน้าที่เป็นหมอทำคลอด หรือ หมอตำแยบนรถตามท้องถนนในกรณีฉุกเฉิน ดาบตำรวจ วิชัย สุริยยุทธ ที่เสียสละเวลาร่วม 20 ปี ปลูกต้นไม้ทุกวัน จนทำให้อำเภอปรางค์กู๋ จังหวัดศรีสะเกษ ที่แต่เดิมแห้งแล้ง ผู้คนยากจน มีต้นไม้เขียวชอุ่มประมาณ 2 ล้านต้น หรือ พลตำรวจโทท่านหนึ่ง ที่ไว้วันหยุดทำหน้าที่เป็นแพทย์แผนโบราณรักษาโรคให้แก่คนทั่วไป โดยไม่คิดค่าตอบแทน ในปัจจุบันท่านได้ดำรงตำแหน่งใหญ่โตที่มีหน้าที่ราชการรัดตัวมากมาย เห็นจากข่าวหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ทุกวัน แต่ก็ทราบว่า ท่านยังไม่ทิ้งงานการกุศลที่ท่านอาสาทำให้ผู้อื่น

ทั้งหมดที่เล่ามานี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่ยังมีตำรวจอีกจำนวนมาก ที่ยังไม่ได้กล่าวถึง ที่ยังไม่ทราบ ซึ่งถ้าเราทราบแล้ว เราคงไม่ต้องทำอะไรมากไปกว่าการให้กำลังใจ เพราะท่านเหล่านั้นคงไม่ต้องการอะไรมากไปกว่ากำลังใจเท่านั้น

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- วันส** อ่านแล้วเห็นว่า สองเรื่องแรกเกิดขึ้นมานานแล้ว ซึ่งในสมัยนั้น คงยังไม่มีใครรู้จัก คำว่า จิตอาสา หรือมีกระบวนการการส่งเสริมจิตอาสาอย่างในปัจจุบัน
- เจริญพงศ์** คงยังไม่มีศัพท์คำว่า “จิตอาสา” แต่ผมว่าความมีจิตอาสา มีอยู่ในความรู้สึกพื้นฐานในใจของมนุษย์มาแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว ในครั้งพุทธกาล พระพุทธองค์ยังตรัสว่า ผู้ที่ตั้งใจทำประโยชน์เกื้อกูลผู้อื่น เช่น ปลูกป่า สร้างสะพาน ขุดบ่อ ขุดบึง ให้น้ำดื่มและอื่น ๆ ที่ดี ผู้นั้นย่อมได้บุญ ได้ความเจริญรุ่งเรืองตลอดเวลา
- มโน** ในพระไตรปิฎก ยังมีชาดกซึ่งเป็นเรื่องของชายหนุ่มที่มีจิตอาสา ชื่อ มฆมานพ ท่านเสียสละแรงกาย ทำงานทุกวันเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมาตลอดชีวิต พอเสียชีวิตแล้ว ท่านก็ไปเกิดเป็นพระอินทร์
- เจริญพงศ์** พูดถึงเรื่อง จิตอาสา ทำให้คิดว่า ศาสดาของแทบทุกศาสนาล้วนแต่มีจิตอาสา ท่านใช้ชีวิตด้วยความยากลำบากในระหว่างที่ค้นหาสัจธรรม พอท่านพบสิ่งที่ต้องการแล้ว แทนที่จะใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ได้แต่เพียงผู้เดียว ท่านยังมีจิตอาสา ยอมลำบากตรากตรำต่อไป เพื่อสั่งสอนให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ด้วย

...เขาอยากเป็นจุดหนึ่งที่ไม่ร่วมกัน

ให้พระองค์ทรงแลเห็น

และทรง 'ขึ้นพระราชหฤทัย'

เขาก็พอใจแล้ว

เมตตามาก่อน

เมื่อเช้านี้ อาจารย์โสฬส ซึ่งเป็นข้าราชการระดับ 9 ที่เกษียณอายุราชการแล้ว และปัจจุบันเป็นเลขาธิการชมรมข้าราชการครูอาวุโสของกระทรวงศึกษาธิการ ยื่นหนังสือพิมพ์รายวันฉบับหนึ่งให้ฉันพร้อมทั้งบอกว่า

“ฉบับวันที่ 6 ธันวาคม 55 นื่องอ่านดูซี พระราชดำรัสของในหลวงเมื่อเสด็จออกมหาสมาคมเมื่อวานนี้ ทำให้เราคิดอะไรได้หลายอย่าง ปีนี้พี่ไม่ได้ไปถวายพระพร เพราะไม่ค่อยสบายต้องอาศัยที่วี ดูตั้งแต่ตอนที่พระองค์ท่านเสด็จออกจากโรงพยาบาลศิริราช พี่ถวายพระพรที่บ้าน”

“ขอบคุณค่ะพี่ หนูจำได้ว่าเมื่อปีสองพันห้าร้อยสี่สิบเก้า ในหลวงเสด็จออกพระที่นั่งอนันตสมาคม พี่ไปนั่งพับเพียบคอยรับเสด็จที่ลานพระราชวังดุสิตพี่ได้อยู่แถวแรกเลย” ฉันพูดพร้อมหัวเราะ

อาจารย์โสฬสยิ้มด้วยความภาคภูมิใจพร้อมบอกว่า “ใช่ แถวแรกเลย จะไม่แถวแรกได้ไงละ ก็พี่ไปตั้งแต่โกโง”

เมื่อคุยกับอาจารย์โสฬสแล้ว ฉันก็นึกได้ว่าฉันได้ฟังพระราชดำรัสด้วยความเคารพและซาบซึ้งใจในวันที่ 5 ธันวาคม 2555 ทางทีวีเหมือนกัน และพอหยิบหนังสือพิมพ์ที่พี่เขายื่นให้มาเปิดอ่านอีกครั้งหนึ่ง ความรู้สึกเช่นนั้นก็ยังคงเหมือนเดิม และยังคงต่อไปว่าพระราชดำรัสดังกล่าว เปรียบประดุจคำสอนหรือคำพูดของพ่อที่มีต่อลูก ๆ ว่า คำมั่นสัญญา ความปรารถนาดีและความพร้อมเพรียงกันของลูกทำให้พระองค์ทรงมีกำลังพระราชหฤทัยซึ่งจะทรงทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ทรงอวยพรให้ลูก ๆ และบ้านเมืองของเรามีความสุข ความเจริญ

พระราชดำรัสดังกล่าวเป็นเสมือน “หยาดฝนอันชื่นใจ จากพากฟ้าสุราลัย
สู่แดนดิน” พระองค์ทรงเป็นต้นแบบของควมมีจิตอาสาอย่างประจักษ์ชัด
พระราชภารกิจและพระราชจริยวัตรที่ทรงมีต่อพสกนิกรทุกหย่อมหญ้า ย่อมยืนยัน
ได้ว่า ทรงน้อมพระราชหฤทัยและน้อมพระวรกายมาใกล้ชิดกับพสกนิกรบน
ผืนแผ่นดินนี้อยู่ทุกเมื่อเชิ่รวันอย่างยาวนาน ไม่ว่าจะทรงลำบากตรากตรำเพียงใด
เพราะพระราชหฤทัยนั้นเปี่ยมไปด้วยเมตตาธรรมนำจิตอาสา

ฉันนั่งคิดเพลินอยู่ต้องสะดุ้งเล็กน้อย เพราะอาจารย์โสฬสถามว่า

“น้องคิดใหม่ว่า ในหลวงท่านทรงปรารถนาให้ประชาชนมีความเมตตา
และมีความสามัคคีปรองดองกัน”

“ใช่ค่ะ แต่พระองค์ท่านก็ไม่ได้แสดงความปรารถนาหรือขอร้อง เพียงแต่
ทรงสอนให้ลูกๆ คือประชาชนมองเห็นสัจธรรม ความสามัคคี แล้วคิดว่าควรปฏิบัติ
ต่อกันอย่างไร” ดิฉันแสดงความคิดเห็น

อาจารย์โสฬสพยักหน้าก่อนบอกว่า “ใช่...ความเมตตาก่อให้เกิดความ
สามัคคี หากนินทาหน้อยก็ให้อภัยกัน ต่อไปก็จะมองเห็นความรัก ความสามัคคี
ของกันและกัน พี่ว่าเป็นธรรมชาติของมนุษย์เรานะ”

ฉันจำวันที่ดูทีวีได้ว่า ฉันเห็นหลายต่อหลายคนซึ่งเฝ้าถวายพระพรที่ลาน
พระราชวังดุสิตมีหยาดน้ำตาของความปลาบปลื้มปีติยินดี เมื่อได้ฟังพระสุรเสียง
ที่พระองค์ท่านทรงอวยพร หยาดน้ำตาของแต่ละคนเอ่อท้นจากดวงตาไหลลงมา
บนรอยยิ้ม ฉันเองก็เป็นเช่นนั้น ก่อนที่จะลุกจากเก้าอี้หน้าทีวีไปหยิบผ้าเช็ดหน้า
มาซับน้ำตา

จันทร์แม่บ้านของฉันซึ่งขออนุญาตไปเข้าเฝ้าถวายพระพรที่ลานพระราชวัง
ดุสิตกลับมาถึงบ้านเวลาเที่ยงครึ่ง บอกว่ารับประทานอาหารกลางวันแล้วทั้งจาก
ที่พกติดตัวไปและจากที่ได้รับแจกด้วย เธอบอกว่า

“หนูโชคดี ได้นั่งตรงที่มองเห็นพระองค์ท่าน”

ฉันพยักหน้าและบอกเธอว่า “ใช่ โชคดีจริงๆ เพราะมีอยู่หลายคนที่เขา
ไม่ได้เห็นพระองค์จริง และไม่ได้ดูภาพจากจอที่ติดไว้ข้างถนน เพราะเขาอยู่ห่าง
แต่เขาก็ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวว่าไม่เป็นไร เขาพูดเหมือนที่จันทร์บอกก่อนไปว่า
เขาอยากเป็นจุดหนึ่งที่อยู่ร่วมกันให้พระองค์ทรงแลเห็นและทรงชื่นพระราชหฤทัย
เขาก็พอใจแล้ว”

จันทร์บอกฉันสั้น ๆ ว่า “ใช่ค่ะ”

ฉันคิดในใจว่าคนที่น่ารักกับแบบจันทร์มีอยู่เป็นจำนวนมากในบ้านเมืองเรา
ก่อนที่จันทร์จะบอกฉันอีกว่า

“วันนี้หนูมีความสุขมาก”

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- ทองอุไร** ฉันคิดว่าถ้าคิดให้ลึก ๆ เราจะเห็นได้ว่าประชากรจำนวนมากที่เข้าเฝ้าถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวันนั้นล้วนแต่มีจิตอาสา หรือการให้โดยไม่หวังผลตอบแทนเพื่อตนเอง
- อรนุช** เช่นอย่างไรคะ ช่วยอธิบายหน่อยค่ะ
- ทองอุไร** ประการแรกคือ ทุกคนตั้งใจไปถวายพระพรให้พระองค์ทรงพระเจริญ ประการที่สอง เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และประการที่สาม เพื่อให้พระองค์ทอดพระเนตรเห็นว่าพวกเรามีความสามัคคีและมีจุดประสงค์เดียวกัน เพื่อให้พระองค์ทรง “ขึ้นพระราชหฤทัย”
- อรนุช** ใช่ค่ะ แต่สิ่งที่พวกเราได้รับก็มีนะคะ ก็ความสุขและความปลื้มปิติใจคะ

น่าชื่นชมที่เธอมีจิตอาสาอย่างนั้น
เมื่อเธอพอมีกำลังที่จะอาสา
ไม่เหมือนหลาย ๆ คนที่พร้อมจะอาสาได้ทุกเมื่อ
แต่ไม่ยอมอาสาสักที

ไม้ใช้กาฝาก

เป็นเรื่องน่าดีใจที่ต้นมะม่วง 5 ต้น ที่บ้านของฉัน ยังแข็งแรงอยู่เหมือนเดิม หลังจากแช่น้ำจากมหาอุทกภัยอยู่เป็นเดือน จะเป็นเพราะว่าปลูกลานานนับสิบปี จนรากยังลึกแล้วระมัง ช่วงนี้พากันแตกดอกออกช่อทุกต้น เสียอย่างเดียวที่ 3 ต้น มี “กาฝาก” มาเกาะอยู่มากพอสมควร โชคดีที่หลานชายวัยหนุ่มใหญ่ 3 คน อาสา มาช่วยกันตัดให้

หลานคนโตปีนต้นมะม่วงเขียวเสวย ตัดกิ่งที่มีกาฝากเกาะทิ้ง ตัดไปบ่นไป ว่า “มีกิ่งอกมากมายทำไมไม่ไปงอกไปเกิด มาเกาะต้นไม้ด้วยกันทำไม จะเกาะ กิ่งน่าจะเกาะข้างล่าง มาเกาะบนต้นเกือบถึงยอด ปีนขึ้นมาตัดลำบากลำบาก!”

“เยอะจัง! แทบจะดูไม่ออกว่าใบไหนมะม่วง ใบไหนกาฝาก” หลานคนเล็ก บ่นพึมพำแล้วก็ใช้มีดอโต้คมกริบฟันฉับ ๆ

หลาน ๆ อารมณ์ไม่ค่อยดี เพราะโกรธต้นกาฝากราวกับว่าต้นกาฝากมี จิตใจเหมือนคนอย่างนั้นแหละ สำหรับฉันนั้นเพียงแต่รู้สึกเสียดายกิ่งมะม่วงงาม ๆ หลายกิ่งที่ถูกตัดทิ้งไป แต่ก็คิดว่าธรรมชาติกำหนดให้กาฝากดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วย วิธีอย่างนี้ ถ้าไม่ไปเกาะเพื่อดูดอาหารจากต้นไม้อื่นมันก็ต้องตาย ต้องสูญพันธุ์ การแตกใบเขียวสดและการเจริญเติบโตของมันน่าจะได้รับความชมเชยว่ามันทำหน้าที่ เพื่อการดำรงอยู่หรือเพื่อการเจริญพันธุ์ได้เป็นอย่างดี

เมื่อมองกาฝากแล้วก็มาคิดถึงคน มีคนบางประเภทซึ่งจำนวนก็คงไม่มากนักที่ได้รับการประณามจากสังคมหรือคนอื่นว่าเป็น “กาฝาก” เพราะมีพฤติกรรมเห็นแก่ตัว อยากรได้โน่นได้นี่ที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คิดจะลงทุนหรือลงแรงทำอะไรเพื่อสิ่งนั้น แต่จะใช้วิธีแอบแฝงหรือเกาะติดคนหรือองค์กรที่สามารถจะให้ผลประโยชน์แก่ตนเองได้

ฉันรู้จักคนอีกประเภทหนึ่งที่ต้องยอมทำในสิ่งที่สังคมคิดว่าไม่เหมาะสม น่าอายก่อกองไม่ดี คือทำงานในสถานบริการอาบอบนวด เพื่อให้ได้เงินทองที่จะนำไปทำสิ่งที่ดี คือ นำไปแก้ปัญหาคณะหน้าและต่อชีวิตที่ยากจนของตนเอง รวมทั้งนำไปต่อชีวิตพ่อแม่ที่แก่ชรา เจ็บป่วย นอนรอข่าวสารกรอกหม้อหรือนอนรอการเยียวยาอยู่

มีคนบางกลุ่มในสังคมตำหนิผู้ที่ทำอาชีพบางอาชีพว่าเป็น “กาฝากสังคม” แต่ฉันคิดว่าคนอย่างผู้หญิงคนนี้ไม่น่าจะเป็นกาฝาก เพราะเธอมีแรงงานเป็นสิ่งที่ตอบแทนแก่ผู้ให้ เธอไม่ได้ไปเกาะและสูบเอาผลประโยชน์อย่างเดียวเหมือนกาฝาก หรือไปชักจูงล่อลวงให้ใครเสียหาย เธอจำเป็นต้องทำงานนี้ เพื่อนำเงินไปทำสิ่งที่ดีไม่ได้เอาเปรียบใคร ฉันเข้าใจเธอว่าเธอลำบากทั้งกายและใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใจซึ่งเศร้าสลดและมีปมด้อยในสังคม แต่หลังจากนั้นไม่นานโชคเข้าข้างเธอ เพราะเธอได้งานเป็นแม่บ้านซึ่งเจ้าของบ้านเป็นเศรษฐีมีเมตตา เธอได้เงินเดือนดีมาก สามารถเก็บเงินและส่งเงินกลับบ้านได้ ปีที่แล้วเธอชักชวนเพื่อนฝูงที่ทำงานในกรุงเทพฯ ไปทอดผ้าป่าที่บ้านเกิดสร้างกุฏิสงฆ์หลังเล็ก ๆ ได้หนึ่งหลัง ญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงตีใจมาก เธอจึงบอกว่าปีหน้าจะมาปรับปรุงซ่อมแซมโรงครัวให้วัดอีก

นำชื่นชมที่เธอมีจิตอาสาอย่างนั้น เมื่อเธอพอมีกำลังที่จะอาสา ไม่เหมือน
หลาย ๆ คนที่พร้อมจะอาสาได้ทุกเมื่อ แต่ไม่ยอมอาสาสักที

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- นวลจันทร์** ผู้หญิงคนนี้ไม่ใช่กาฝาก แต่เธอเป็นคนที่มิจิตอาสา เมื่อเธอสามารถทำได้เธอก็ทำ
- ทิวทอง** ผมว่าเธอคงมีคุณธรรมข้อนี้เป็นพื้นฐานในใจอยู่แล้ว เพียงแต่ตอนแรกยังไม่พร้อมที่จะทำ
- นวลจันทร์** ทำแล้วเธอยังอยากจะทำต่อไปอีก
- ทิวทอง** เธออาจจะทำเพราะหวังผลบุญอย่างเดียวตามความเชื่อของเธอ แต่ผมคิดว่าความหวังนั้นทำให้เธอมีจิตอาสา
- นวลจันทร์** ไข่ เห็นด้วย และคิดว่าเธอคิดดีและทำดีแล้ว อย่างน้อยที่สุดเธอก็ทำให้คนเป็นจำนวนมากได้สิ่งที่เป็นประโยชน์

ไม่ว่าจะเป็นพระหรือเป็นคนธรรมดา
ก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน
คนที่มีจิตอาสาจะมีธรรมชาติ
ของความห่วงใยต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ชาคริตกับหลวงพี่สมพร

หลวงพี่สมพรเป็นชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านมาจำพรรษาอยู่ที่วัดเพลง บางพลัด เป็นเวลานานนับสิบปีแล้ว ชาวบ้านแถบนั้นต่างก็เห็นว่าหลวงพี่เป็น “พระดี” คือดีทั้งวัตรปฏิบัติ ดีทั้งอัธยาศัย ดีกิริยามารยาทและคำพูดที่สำรวม เรียบร้อย ครอบครัวยังก็เห็นเช่นนั้นเหมือนกัน เราทำบุญใส่บาตรท่านเป็นประจำทุกวัน ในวันสำคัญทางศาสนาหรือในวันสำคัญอื่น ๆ เราจะนิมนต์ท่านมาทำศาสนพิธีที่บ้านเสมอมา จนคุณแม่ของฉันและทุกคนในบ้านมีความรู้สึกไว้นอกจากท่านจะเป็นพระภิกษุสงฆ์ที่เราเคารพนับถือแล้ว ท่านยังเป็นเสมือนญาติคนหนึ่งที่เรามีความห่วงใยและความปรารถนาดีอยู่ตลอดเวลา

วันไหนที่มีฝนตกพำร่า ๆ และท่านมาบิณฑบาตในซอยโดยไม่มีลูกศิษย์มาด้วย หรือไม่มีร่มติดมา ชาคริตน้องชายของฉันก็จะถวายเป็นร่ม หรือถ้าฝนแรงหน่อยเขาก็จะนิมนต์ให้ท่านนั่งรถของเขาแล้วขับไปส่งท่านที่วัดซึ่งอยู่ห่างจากบ้านเราไปประมาณ 4 เส้าไฟฟ้า สุขภาพของหลวงพี่ไม่ค่อยดีนัก ท่านจะเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกี่ยวกับท้องและโรคภูมิแพ้อากาศ วันใดที่ท่านไปโรงพยาบาลสงฆ์วันรุ่งขึ้นหลังใส่บาตรชาคริตก็จะถามรายละเอียดจากท่านว่ามีอาการอย่างไร หมอถวายยาอะไร ฉันแล้วดีขึ้นหรือไม่ ท่านก็เล่าให้ฟังแล้วก็บอกว่าไม่เป็นไร ไม่ต้องเป็นห่วง ความเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นเรื่องธรรมดาที่รู้จักกันอยู่แล้ว ชาคริตบอกท่านว่า “กลางค้ำกลางคืน ถ้าท่านอาพาธปุบปับเป็นอะไรขึ้นมาก็ขอได้โปรดโทรศัพท์

มาบอกผม ไม่ต้องเกรงใจนะครับ ถ้ามีความจำเป็นจะต้องไปหามดหาหมอ ผมจะพาท่านไป” หลวงพี่ยิ้มเล็กน้อยและกล่าวว่า **“ขอบใจ เจริญพร”**

มีเรื่องที่น่าประทับใจอยู่เรื่องหนึ่งคือ เมื่อคุณแม่ของฉันทันซึ่งตามปกติจะใส่บาตรท่านทุกวันล้มป่วยและเข้าโรงพยาบาลตอนเย็นวันหนึ่ง วันรุ่งขึ้นท่านมาบิณฑบาตแล้วถามถึงและบอกว่าเมื่อคืนฝันว่าคุณยายมาใส่บาตร พวกเราจึงเล่าให้ท่านฟัง และอีก 2-3 วันต่อมาคุณแม่ก็ถึงแก่กรรม พวกเราจัดงานบำเพ็ญกุศลที่วัดมกุฏกษัตริยาราม ซึ่งงานออกจะยุ่งพอสมควร เพราะมีญาติ ๆ มาจากต่างจังหวัดด้วย จึงลี้มเรียนให้หลวงพี่ทราบ ปรากฏว่าหลวงพี่ไปร่วมในงาน สวดพระอภิธรรมโดยที่เรายังไม่ได้กราบเรียนหรือนิมนต์ท่านเลย พวกเรานั้สการขออภัยท่านและเรียนท่านว่าพวกเราขอบพระเดชพระคุณที่ท่านกรุณาทำให้พวกเรา **“ทำใจ”** ได้มากขึ้น และถ้าวิญญานของคุณแม่รับทราบได้ ท่านคงยินดีเป็นอย่างยิ่ง

มีอยู่คราวหนึ่งหลวงพี่สมพรลาท่านเจ้าอาวาสกลับไปธุระทางบ้านที่ นครศรีธรรมราช แต่ไปคราวนี้ไปนานกว่าที่บอกญาติโยมไว้หลายวัน โทรศัพท์-มือถือท่านก็ไม่ใช่ ชาคริตร้อนใจเป็นห่วงจึงไปที่วัด สอบถามก็ไม่มีใครทราบข่าวถามเบอร์บ้านท่านก็ไม่มีใครทราบอีก ไปถามลูกศิษย์กั้ณกุฎิกั้ไม่ทราบ ชาคริตบอกว่าจะติดต่อไปที่วัดในอำเภอที่บ้านท่านตั้งอยู่ อาจจะได้ข่าวก็ได้ คนเฒ่า-คนแก่เพื่อนบ้านเราบอกว่าชาคริต **“ได้บุญ”** มากกว่าใคร ๆ ในย่านนั้นที่พยายามติดตามข่าวท่าน

ชาคริตไม่ตอบอะไรได้แต่ยิ้มแล้วมาพูดกับฉันทันว่า **“ไม่ได้หวังบุญสักนิด”** ที่ทำอย่างนี้ก็เพราะเป็นห่วงท่าน ไม่อยากให้ท่านเป็นอะไรไป อยากให้พระดี ๆ อย่างท่านอยู่สืบทอดพระพุทธศาสนาไปนาน ๆ เท่านั้นแหละ”

ฉันฟังแล้วก็คิดในใจว่าจริงนะ คนคนนี้ไม่ได้หวัง “บุญ” แต่หวังจะรักษา
สิ่งดี ๆ เพื่อพระศาสนาและเพื่อส่วนรวม
ทำอย่างนี้เขาเรียกว่า “คนมีน้ำใจ” หรือ “คนมีจิตอาสา” ก็แล้วแต่จะ
พิจารณากัน

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- พงษ์ศักดิ์** อ่านแล้วก็คิดว่าทั้งหลวงพี่ทั้งคุณชาคริตต่างก็มีจิตอาสาและหลักการคิดคล้าย ๆ กัน
- อนุ** คล้ายอย่างไร
- พงษ์ศักดิ์** ก็คล้ายตรงที่ต่างก็แยกเรื่องของการทำหน้าที่กับเรื่องของการทำบุญไว้ส่วนหนึ่ง ส่วนเรื่องของความเกื้อกูลห่วงใยสงเคราะห์กันของมนุษย์ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง
- อนุ** ถ้าหลวงพี่ลี้จากพระ เป็นคนธรรมดา ใครไปใส่บาตรหรือทำบุญกับท่านเพื่อให้ได้ “บุญ” ก็ไม่ได้ ถ้าเป็นอย่างนั้นคุณชาคริตจะยังสงเคราะห์ห่วงใยท่านไหม
- พงษ์ศักดิ์** ไม่ว่าจะพระหรือเป็นคนธรรมดาก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน คนที่มีจิตอาสาจะมีธรรมชาติของความห่วงใยต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน โดยเฉพาะยิ่งถ้าเป็น “คนดี” เพราะฉะนั้นคิดว่าคุณชาคริตคงทำดีกับท่านเหมือนเดิม

เราเป็นเมืองพุทธ มีความเมตตาเป็นพื้นฐาน
จึงหวังได้ว่าอีกไม่นาน
ประชากรที่มีจิตอาสาในบ้านเมืองเราจะเพิ่มมากขึ้น

เรื่องของตาราและนางงาม

เมื่อครั้งที่เมืองไทยเราเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ พ.ศ. 2547 และเกิดมหาอุทกภัย ในปี พ.ศ. 2554 นั้น เราได้เห็นความมีจิตอาสาของผู้คนในบ้านเมืองของเราเป็นจำนวนมาก ทุกเพศ ทุกวัย ทุกกลุ่มอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้าประชาชน ข้าราชการ นักธุรกิจ เกษตรกร แพทย์ พยาบาล หรือดารานักแสดงไปจนถึงนางงามและอาสาสมัครแสนดี เช่น **คุณ빈ท์ และคุณเอกพันธ์ บรรลือฤทธิ์** (ซึ่งฉันเขียนไว้แล้ว)

ฉันมีลูกศิษย์หลายคนที่มีเมื่อเติบโตแล้วไปมีอาชีพเป็นศิลปินหรือดารานักแสดงที่มีชื่อเสียง บางคนส่งการ์ดมาให้ฉันในวันปีใหม่หรือวันครู และตามประสาครู ฉันเฝ้าดูและเอาใจช่วยให้เขาเหล่านั้นประสบความสำเร็จในการทำงานและในชีวิตส่วนตัวไปนาน ๆ เพราะนอกจากเขาจะมีความสุขกายสุขใจแล้ว เขาจะได้มีโอกาสทำประโยชน์ต่อสังคมด้วย และฉันก็ได้เห็นว่าลูกศิษย์เหล่านั้นรวมทั้งศิลปิน ดารานักแสดงและนางงาม อีกเป็นจำนวนมาก ได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในหลาย ๆ ด้าน หลายคนอาจจะมองว่าเขาทำเพื่อ **“สร้างภาพลักษณ์”** ในทางบวก หรือสร้างคะแนนนิยมให้แก่ตัวเองก็ตาม ซึ่งว่าไปแล้วอาจจะมีส่วนอยู่บ้าง แต่ก็ได้เห็นว่ายังมีหลายต่อหลายคนที่ประสบความสำเร็จในอาชีพจน **“ดัง”** จนถึงขีดสุดแล้วแต่ก็ยังทำงานเพื่อส่วนรวมอยู่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย บางคนก็ทำมากขึ้นด้วย เพราะเขามีปัจจัยในการ **“ให้”** มากขึ้นตามความก้าวหน้าในอาชีพ คนเหล่านั้นจะช่วยสังคมตามความชอบหรือความถนัดของตนเอง บางคนไปช่วยงานบรรเทาสาธารณภัยอย่างจริงจัง เกิดภัยพิบัติในที่ใดก็มักจะเจอเขาหรือ

เธอไปร่วมช่วยเหลือในสภาพที่เหน็ดเหนื่อยสะบัดสะบอม ไม่อยู่ในสภาพที่หล่อหรือสวยงามอย่างที่เห็นในจอภาพยนตร์หรือทีวีเลย

ในขณะที่บ้านเมืองเป็นปกติ คนเหล่านี้ก็จะทำกิจกรรมการกุศล เช่น บางคนชอบไปช่วยเหลือหรือรับเลี้ยงดูเด็กกำพร้าหรือเด็กด้อยโอกาส ไปดูแลคนชรา อย่างนักร้อง นักแสดงที่ชื่อ **ไมค์** ซึ่งสงเคราะห์หญิงชราข้างถนนให้มีที่อาศัย บางคนสนใจทำงานส่งเสริมและจรรโลงพระพุทธศาสนา ทอดกฐินทอดผ้าป่าบั้งสร้างถาวรวัตถุบ้าง เจริญชวนให้คนสนใจไปศึกษาและปฏิบัติธรรมบ้าง อย่างคุณ **สรพงษ์ ชาตรี** ถ้าองค์กรใดมีงานการกุศลเพื่อรับบริจาคเงินทองข้าวของไปช่วยเหลือที่ได้กิติ คนเหล่านี้ก็จะไปร่วมด้วย ไปนั่งรับโทรศัพท์เพื่อรับเงินบริจาคบ้าง ไปขึ้นเวทีแสดงให้ฟรีบ้าง บางคนไปช่วยแล้วยังไปบริจาคเงินทองสมทบในส่วนของตนเองด้วย

อุปนิสัยใหญ่ทั้งสองครั้ง เราจะเห็นบุคคลกลุ่มนี้ไม่ว่าจะสังกัดหรือไม่สังกัด “ค่าย” ไต่กัตาม พวกนั้นไปบริจาคเงินทองข้าวของและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ มากมาย บ้างก็บริจาคโลหิต บ้างก็ไปแจกจ่ายเสื้อผ้าอาหารและยา หลาก ๆ กลุ่มได้นำข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นลงไปช่วยถึงที่เกิดเหตุ ไปช่วยปลอบโยนผู้ประสบภัยอย่างเต็มกำลัง อย่างคุณ **ภรณ์ทิพย์ นาคหิรัญกนก** อดีตนางสาวไทยและอดีตนางงามจักรวาลผู้มีเมตตา ทุกคนแสดงความมีจิตอาสาอย่างน่าภาคภูมิใจ และเมื่อมีคนยกย่องชมเชยการกระทำ เขาหรือเธอก็จะบอกคล้าย ๆ กันว่าตนเองเดินมาถึงเป้าหมายในอาชีพ มีเงินมีทอง มีชื่อเสียงถึงระดับนี้ได้ก็เพราะสังคมให้คือให้ความสนใจสนับสนุนงานของเขาจนทำให้เขามีชื่อเสียงเติบโตเป็นตัวเป็นตนได้อย่างนี้ จึงคิดกันว่าควรจะคืนสิ่งดี ๆ เพื่อขอบคุณและตอบแทนสังคมบ้าง ไม่ใช่กอบโกยเอาฝ่ายเดียวและลืมสังคม เพราะถ้าสังคมย่าแย่ พวกเขาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจะอยู่ได้อย่างไร

อาจจะมีบางคนเห็นเป็นเรื่องน่าชื่นชมและเป็นเรื่องแปลกที่ดาราดัง ๆ หลายคนไปทุ่มเทกำลังกาย กำลังทรัพย์ในการช่วยเหลือสังคมอย่างจริงจัง แต่ถ้าคิดให้ดีจะเห็นว่าไม่ใช่เรื่องแปลก เพราะคนที่คิดเป็นหรือมีจิตอาสาจะคิดอย่างนั้นเสมอ

เรื่องที่แปลกน่าจะเป็นเรื่องของผู้ซึ่งสังคมให้สิ่งดี ๆ มาโดยตลอด ได้รับจนทำให้กลายเป็นคนที่มีชื่อเสียงและมีทรัพย์สินเงินทองมากมาย แต่พอสังคมหรือผู้อื่นเดือดร้อน คนคนนั้นกลับไม่รู้สึกละเลยว่าตนเองควรจะมีส่วนในหน้าที่หรือความรับผิดชอบต่อคนในสังคมบ้าง

แต่ก็นับว่ายังโชคดีที่เมืองไทยมีคนประเภทนี้ไม่มากนัก เพราะเราเป็นเมืองพุทธมีความเมตตาเป็นพื้นฐาน เราจึงหวังได้ว่าอีกไม่นานประชากรที่มีจิตอาสาในบ้านเมืองเราจะเพิ่มมากขึ้น และจะเป็นตัวอย่างอันดีที่ทำให้ “คนไร้น้ำใจ” กลายเป็น “คนมีน้ำใจได้”

คุณเพิ่มเสริมประเด็น

- สายธาร** ความจริงดาราหรือนางงามก็มีความมิจิตอาสาเป็นพื้นฐานในหัวใจ เหมือนคนทั่วไปนั่นแหละ แต่มีโอกาสดีกว่า เพราะพวกเขามีปัจจัยที่หนุนเสริมให้ทำกิจกรรมจิตอาสาได้มากกว่าคนอื่น เช่น มีเงินทอง มีองค์กร หรือมีแฟนคลับช่วยสนับสนุน มีสื่อต่าง ๆ ช่วยกระจายข่าว
- ขนิษฐา** นั่นซี เมื่อมีพื้นฐานของจิตใจดีและมีโอกาสดีอย่างนี้ยิ่งควรทำ พอทำแล้วยังมีชื่อเสียงเพิ่มขึ้นอีก
- สายธาร** แต่สิ่งที่ได้ซึ่งคนประเภทนี้ต้องการก็คือ ความสุขและความภูมิใจ ที่จะหาซื้อที่ไหนก็ไม่ได้ ถ้าไม่ทำด้วยตนเอง

เมื่อเสียชีวิตแล้วร่างกายก็จะกลายเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ

กลับสู่ธรรมชาติเดิม ไม่ได้ตามไปเกิดใหม่

มีแต่ส่วนที่เป็นใจนั้นแหละ ถ้าใจที่ดี คิดดี

ย่อมให้ผลดีเสมอ ไม่ว่าในชาตินี้หรือชาติหน้า

กรรณิการ์...อาจารย์ใหญ่

กรรณิการ์ เป็นศิษยานุศิษย์ และนักวิจัยที่มีคุณภาพคนหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ เธอมีความสนใจเรื่องของกระบวนการคิด หรือการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ตามหลักของท่านอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ชื่อ **ดร.โกวิท วรพิพัฒน์**

เธอกับฉันรู้จักกันเพราะเรามีแนวคิดเรื่องการคิดเป็นแบบเดียวกัน และร่วมงานวิจัยกันมาอย่างต่อเนื่อง จนมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันมาก เธอบอกว่า เธอเคารพนับถือฉันเสมือนเป็น **“คุณแม่”** อีกคนหนึ่ง ซึ่งฉันได้ปฏิเสธเป็นพัลวันว่าตนเองไม่มีอะไรดีถึงขนาดที่เธอยกย่องเช่นนั้น เธอก็ตอบว่า ฉันอายุพอ ๆ กับคุณแม่ของเธอและเธอรอบว่าฉันมีความรักความจริงใจและความปรารถนาดีต่อเธอโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ฉันจึงบอกเธอว่าตัวเธอเองก็มีพฤติกรรมเช่นนั้นต่อฉันเหมือนกัน และนอกจากนั้นเธอยังมีพฤติกรรมเดียวกันนี้ต่อคนอื่น ๆ อีกมากมาย เพราะเธอเป็นคนมีจิตเมตตา และมีน้ำใจในการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นอยู่เสมอ

เมื่อคราวที่คุณแม่ของฉันป่วยและเข้ารับรักษาพยาบาลอยู่ในโรงพยาบาลเป็นเวลาหลายเดือน กรรณิการ์ก็จะไปเยี่ยม **“คุณยาย”** แทบทุกวันหลังเลิกงานกว่าจะไปถึงก็ประมาณหกโมงเย็น เธอจะนำพวงมาลัยดอกมะลิบ้าง ดอกพุดบ้าง ดอกเข็มกระแตบ้างไปให้คุณยายไหว้พระก่อนนอน

เมื่อทักทายพูดคุยกับคุณยายแล้ว เธอก็จะนั่งคุยกับฉันเรื่องงาน นอกจากเรื่องงานแล้ว ก็จะเป็นเรื่องของธรรมะ และการทำบุญสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งการตอบแทนบุญนี้ยบุคคลและผู้มีพระคุณทั้งหลาย ฉันคิดว่าเธอเป็นคนดี มีน้ำใจต่อผู้อื่นฉันอดรู้สึกสงสารชีวิตที่แสนเศร้าของเธอไม่ได้ เพราะเธอได้สูญเสียสุขภาพบุรุษผู้เป็นที่รักไปด้วยอุบัติเหตุมานานแล้ว ฉันจำได้ว่าเคยให้คำปรึกษาหารือและปลอบโยนเธออยู่เสมอเมื่อเธอประสบปัญหาต่าง ๆ

กรณีการไขศรัยมาก ถึงแม้ว่าอายุเธอไม่มากนัก และดูเหมือนเธอจะเป็นคนที่มีสุขภาพแข็งแรง แต่ปรากฏว่าเธอเป็นมะเร็งเต้านม ซึ่งเธอมีความเข้มแข็งเข้าใจในธรรมและยอมรับความเจ็บป่วยนั้นโดยบอกว่าเป็นเรื่องของ “**กรรมและกรรม**” เธอบอกฉันว่าเธอตัดสินใจจะไม่รับการรักษาโดยการแพทย์แผนปัจจุบัน เธอบอกว่า “หนูคิดว่าโรคนี้รักษาหายยาก ถ้าพบช้า และหนูพบช้าไป หนูคิดว่าไม่ว่าจะเป็นการรักษาแบบแผนปัจจุบันหรือแบบยาสมุนไพรโบราณ ผลก็คือ ต้องเจ็บเหมือนกัน เพียงแต่อาจจะเจ็บเร็วหรือช้าต่างกัน และหนูเชื่อว่าการรักษาแบบเคมีบำบัดจะทรมานมาก”

หลังจากนั้นกรณีการได้เคลียร์งานที่ทำอยู่ให้เรียบร้อย แล้วเธอก็เดินทางกลับจังหวัดบ้านเกิดทางภาคเหนือ เพื่อรักษาตัวอย่างเงียบ ๆ อยู่ 3-4 ปี แล้วเธอก็จากไปด้วยความสงบ

ร่างของเธอถูกนำกลับมาบำเพ็ญกุศลในกรุงเทพฯ เพราะเธอมีภารกิจสำคัญที่เธอจะต้องทำอยู่อีกอย่างหนึ่ง นั่นคือ เธอมีเจตจำนงที่จะบริจาคศพให้เป็น “**อาจารย์ใหญ่**” ที่โรงพยาบาลศิริราช เพื่อให้ร่างของเธอสอนนิสิตแพทย์ ซึ่งในอนาคตจะเป็นผู้ที่ดูแลรักษาเพื่อนมนุษย์ที่เจ็บไข้ต่อไป

ความมีจิตอาสาของกรณีการมีอยู่ตลอดเวลา แม้แต่ขณะที่เธอกำลังจะจากโลกนี้ไป

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- ทวีศักดิ์** มีหลายคนที่ยอยาก...บริจาคร่างกายให้เป็น “อาจารย์ใหญ่” หลังจากจากโลกนี้ไปแล้ว แต่ก็กลัว
- สายธาร** กลัวอะไรคะ
- ทวีศักดิ์** กลัวว่าเกิดมาใหม่แล้วจะไม่ครบ 32 ประการ เพราะถูกนำไปผ่าตัดเพื่อศึกษา วิเคราะห์ วิจัย บางคนจะบริจาคดวงตายังเกรงว่าเกิดชาติหน้าจะตาบอด
- สายธาร** คงต้องเรียนให้ท่านทั้งหลายเหล่านั้นทราบร่างกายและใจนั้นเป็นคนละส่วนกัน เมื่อเสียชีวิตแล้วร่างกายก็จะกลายเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ กลับสู่ธรรมชาติเดิม ไม่ได้ตามไปเกิดใหม่ มีแต่ส่วนที่เป็นใจนั้นแหละ ถ้าใจที่ดี คิดดี ย่อมให้ผลดีเสมอ ไม่ว่าในชาตินี้หรือชาติหน้านะคะ

อาจจะไม่มีใครตำหนิ
การที่เราคิดว่าไม่จำเป็นต้องช่วยเหลือผู้อื่น
แต่ใจที่มีจิตเมตตาของเราเองนั่นแหละ
จะตำหนิตัวเราเอง

อีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยบ้านเมืองเราในเรื่องนี้ก็คือ

คุณงามความดีที่คุณบุญผ่อง

มีต่อพวกสัมพันธมิตรในช่วงนั้น

คุณบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์

สมัยที่ยังไม่เกษียณอายุราชการจากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของฉันคือ **ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์** ปลัดกระทรวงฯ ซึ่งเป็นผู้มีภูมิสำเนาอยู่ที่จังหวัดกาญจนบุรี ในปัจจุบันนี้ท่านก็เกษียณอายุราชการแล้วเหมือนกัน แต่ฉันก็ยังได้พบปะท่านในการทำงานหลังเกษียณฯ และงานสาธารณกุศลอยู่เสมอ

เมื่อเช้าฉันเรียนท่านว่า “เมื่อเร็ว ๆ นี้ ดิฉันได้อ่านหนังสือพิมพ์และได้ดูทีวีที่พูดถึงเรื่องของคุณบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ค่ะ คิดว่าท่านคงทราบรายละเอียด เพราะทั้งสองท่านเป็นคนเมืองกาญจน์เหมือนกันนี่คะ”

“ใช่ ทราบดี ประการแรกเพราะท่านเป็นศิษย์เก่าโรงเรียนวิสุทธีรังสีรุ่นที่เก่าแก่ชนิดไม่เห็นหลังกันเลย คือรุ่นที่เรายังไม่เกิดขึ้นแหละ หลังจากนั้นท่านก็เข้ามาเรียนต่อมัธยมปลายที่สวนกุหลาบ กรุงเทพฯ คนเมืองกาญจน์ส่วนใหญ่รู้จักและยกย่องท่านมาก ท่านเป็นนายกเทศมนตรีคนที่ 3 ของเมืองกาญจน์ แต่ที่สำคัญคือท่านเป็นวีรบุรุษสงครามของทางรถไฟสายมรณะ และน่าจะถือว่าเป็นวีรบุรุษของเมืองกาญจน์ก็ได้”

ฉันฟังแล้วจึงรบกวนขอรายละเอียดจากท่านอดีตปลัดกระทรวงฯ ซึ่งท่านได้คุยให้ฉันฟังอยู่นานพอสมควร และได้ความรู้ว่าคุณบุญผ่อง เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2449 ถ้ายังมีชีวิตอยู่ป็นี้น่าจะมีอายุ 107 ปีแล้ว ท่านเป็นบุตรของขุนสิริเวชชะพันธ์ หลังจากจบมัธยมปลายที่สวนกุหลาบแล้วท่านก็เข้ารับราชการที่กรมรถไฟอยู่ถึง 8 ปี แล้วจึงลาออกมาประกอบอาชีพค้าขายกับบิดาและน้อง ๆ ที่กาญจนบุรี

“ครอบครัวท่านคงมีฐานะดี” ฉันทาคาด

“ใช่ มีฐานะดีมาก บ้านท่านเป็นตึกแถวสูงสามชั้นหลังเดียวในเมืองกาญจนบุรี ต่อมาได้ตั้งชื่อร้านว่า **Boonpong and Brothers** พอเกิดสงครามโลกครั้งที่สองทางฝ่ายอักษะโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางญี่ปุ่นได้กวาดต้อนเชลยทหารสัมพันธมิตรจากสิงคโปร์มาไว้ที่เมืองกาญจนบุรีหลายหมื่นคน เอามาใช้เป็นแรงงานสร้างทางรถไฟจากเมืองกาญจนบุรีไปพม่า เพื่อจะต่อไปอินเดียตามแผนยุทธศาสตร์”

“ตอนนั้นท่านก็มีลูกค้าเป็นทหารนานาชาติเพิ่มขึ้นซีคะ” ฉันทพูต

“ใช่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางกองทหารญี่ปุ่นนะ เป็นลูกค้ารายใหญ่รายสำคัญเลยทีเดียว สั่งซื้อสินค้าสารพัดอย่าง แต่ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าประเภทอาหารซื้อขายทุกวัน โดยญี่ปุ่นจะให้หัวหน้าค่ายเชลยมารับของที่ร้าน บางทีคุณบุญผ่องก็จะไปส่งให้ถึงค่าย ทำให้รู้จักคุ้นเคยกับพวกญี่ปุ่นและเมื่อเข้าไปในค่ายก็มีโอกาสได้เห็นสภาพจริง ๆ ภายในค่ายว่าทหารสัมพันธมิตรที่เป็นเชลยมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบากมาก ต้องแออัดกันอยู่ในกระท่อมไม้ไผ่ไม่มุงจากเก่า ๆ ผุ ๆ พัง ๆ แสนสกปรก ถูกบังคับให้ทำงานหามรุ่งหามค่ำ แทบไม่มีเวลาพักผ่อนหลับนอน อาหารก็มีจำนวนจำกัด ผอมโซเหลือแต่หนังหุ้มกระดูก เจ็บป่วยก็ขาดยารักษา ได้รับความแสบแสบ เป็นมาลาเรียบ้าง ต้องทนทุกข์ทรมานแสนสาหัส”

“ฟังท่านพูดแล้วเห็นภาพเลยคะ” ฉันทพูต

“ไม่เคยเห็นเองหรอก ผู้หลักผู้ใหญ่ที่เคยเผชิญกับเหตุการณ์ช่วงนั้น ท่านเล่าให้ฟังนะ” ท่านบอก แล้วท่านก็เล่าต่อไปว่า “ความจริงถ้าคุณบุญผ่องค้าขายกับทหารญี่ปุ่นโดยไม่ต้องสนใจเรื่องอื่นก็มีแต่ได้กับได้ แต่ด้วยความมีมนุษยธรรมและความเมตตา ท่านจึงหาวิธีการช่วยเหลือทหารเชลยเหล่านั้น โดยแอบส่งยาและอาหารให้อยู่ตลอดเวลา แถมยังให้ขอยืมเงินและแอบรับส่งจดหมายถึงครอบครัวในต่างประเทศให้อีกด้วย”

“ท่านแอบนำยาและสิ่งของเข้าไปได้อย่างไรคะ” ฉันทถาม

“ใส่ซองผักที่ส่งเข้าค่ายบ้าง ซุกซ่อนเองบ้าง ให้ลูกสาวอายุ 10 กว่าขวบ แอบไปให้บ้าง นับว่าเสี่ยงชีวิตเลยทีเดียว ะยะหลัง ๆ ทางญี่ปุ่นก็สงสัยอยู่เหมือนกัน แต่โชคดีเพราะอเมริกาทิ้งระเบิดปรมาณูที่ญี่ปุ่น ทางฝ่ายสัมพันธมิตรเลยเป็นฝ่ายชนะ คุณบุญผ่องจึงรอดตัวไปแบบหวุดหวิด แต่ประเทศไทยก็ถูกข้อหาว่าเป็นผู้แพ้สงคราม เพราะยอมให้ญี่ปุ่นเข้ามาใช้พื้นที่ปฏิบัติการสงครามซึ่งรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับขบวนการเสรีไทยที่ขัดขวางการทำงานของญี่ปุ่น ทำให้ทางฝ่ายสัมพันธมิตรยอมรับว่าการที่เราประกาศสงครามกับสัมพันธมิตรนั้น เป็นภาวะจำยอมและเป็นโมฆะ แต่ผมว่าอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยบ้านเมืองเราในเรื่องนี้ก็คือคุณงามความดีที่คุณบุญผ่องมีต่อพวกสัมพันธมิตรในช่วงนั้น เพราะพวกเขา รู้สึกเป็นหนี้บุญคุณและกลับไปบอกกล่าวยกย่องวีรกรรมของคุณบุญผ่อง สมเด็จพระนางเจ้าอลิซาเบธที่สองแห่งอังกฤษได้พระราชทานยศพันโทให้คุณบุญผ่องด้วย ผมว่านับเป็นเกียรติแก่ท่านและครอบครัวรวมทั้งคนไทยเราด้วย คุณเห็นด้วยไหม”

ฉันทตอบท่านเพียงคำว่า “เห็นด้วยค่ะ” แต่ในใจฉันนั้น ฉันทยกย่องสุภาพบุรุษใจเพชรผู้มีจิตอาสาท่านนี้จนเกินจะกล่าวได้

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- ทวิขา** คิดถึงเรื่องนี้แล้วสงสัยอยู่อย่างหนึ่งว่า ถ้าทางญี่ปุ่นเขาจับได้ เขาคงว่า คุณบุญผ่องคิดไม่ซื่อต่อเขา
- ดารณี** ก็อาจจะเป็นอย่างนั้นก็ได้ แต่ถ้าพิจารณาให้ดีก็จะเห็นว่าท่านไม่ได้ไปทำอะไรให้ฝ่ายเขาเสียหาย เช่น ไปยุยงหรือนำอาวุธไปให้เชลย ลุกขึ้นมาสู้ ไปลักขโมย หรือไปทำลายทรัพย์สินของเขา ซึ่งในเรื่อง การค้าขายคุณบุญผ่องก็ตรงไปตรงมา และไม่คิดว่าญี่ปุ่นเป็นศัตรู คุณบุญผ่องมีจิตอาสาโดยไม่ได้หวังผลใด ๆ
- ทวิขา** ได้เหมือนกันนะ ได้ใจคนไงล่ะ
- ดารณี** อ้อ... แน่นอน ทางญี่ปุ่นเขาก็ยกย่องในเรื่องนี้นะ คุณบุญผ่องคงไม่ได้คิดว่าผู้ที่ท่านให้ความช่วยเหลือจะเป็นคนชาติใด ท่านคงคิดแต่เพียงว่า ท่านช่วยเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเท่านั้นเอง

คุณแม่ท่านนั้นขยับตัวจะนั่ง
และคงจะทราบว่าชายกระโปรงของท่านติดอยู่ตรงนั้น
ท่านยังไม่ทันหันมาจับและดึงขึ้น
ฉันและลูกสาวต่างก็เอื้อมมือไปพร้อม ๆ กันโดยอัตโนมัติ

เรื่องจากในและหน้าโรงละคร

เมื่อไม่กี่วันมานี้ลูกสาวพาฉันไปดูละครเวทีที่เป็นละครเพลง เรื่อง "The Phantom of the Opera" ถ้าแปลเป็นภาษาไทยของเราคงแปลว่า "ปีศาจโรงละครโอเปร่า" หรืออะไรประมาณนั้น ผู้แสดงคณะนี้เป็นชาวต่างประเทศซึ่งมาเปิดแสดงที่เมืองไทยรัชดาลัย เรียบเตอร์ คนประพันธ์เรื่องนี้คือ กาสตอง เลอรูซ์ นักเขียนชาวฝรั่งเศส บทประพันธ์เรื่องนี้เป็นวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงซึ่งถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์และเป็นละครเวทีที่โด่งดังมายี่สิบกว่าปีจนถึงทุกวันนี้ ฉันเคยอ่านหนังสือแล้วและยกย่องว่าคนเขียนเก่งมาก วางเค้าโครงเรื่องดีจริง ๆ แต่ฉันไม่เคยดูละครเวทีหรือละครเพลงเรื่องใด ๆ เลย นอกจากไปดูที่โรงละครแห่งชาติ คราวนี้ลูกชวนไปจึงรับปากและไปด้วยทันที

เมื่อไปถึงโรงละคร ฉันเห็นผู้คนมากมายที่หน้าโรงละคร พอเข้าไปข้างในก็เห็นว่าที่นั่งชั้นล่างเต็มเกือบทุกที่ คาดว่าชั้นบนก็คงเต็มเช่นเดียวกัน เราแม่ลูกได้สองที่นั่งริมสุดแถวที่สามจากหน้าเวที แถวหน้าตรงที่เรานั่งเป็นลูกชายกับคุณแม่สูงอายุ เห็นแล้วฉันนึกขมในใจว่าเขาน่ารักเหมือนลูกเรา ที่อุตส่าห์พาแม่ไปดูด้วย ฉันนั่งกวาดสายตามองไปรอบ ๆ และมองการตกแต่งหน้าเวทีซึ่งปิดด้วยม่านกำมะหยี่สีแดงขนาดใหญ่ไว้ ลักครู่ทางโรงละครก็เปิดเพลงสรรเสริญพระบารมีทุกคนในโรงละครลุกขึ้นยืนถวายความเคารพและถวายพระพรแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยพร้อมเพรียงกัน เราสองคนแม่ลูกมองเห็นว่าชายกระโปรงของคุณแม่ที่นั่งอยู่หน้าเราครอบลงบนเบาะที่นั่งซึ่งกระดกตัวขึ้นขณะที่ท่านลุกขึ้นยืน ซึ่งก็ไม่ไปแต่อย่างใด เพียงแต่ชายกระโปรงด้านหนึ่งไปเบียดอยู่ระหว่างเบาะที่นั่งกับด้านข้างใต้พนักเก้าอี้ พอเพลงจบ คุณแม่ท่านนั้นขยับตัวจะนั่งและคงจะทราบบว่า

ชายกระโปรงของท่านติดอยู่ตรงนั้น ท่านยังไม่หันหันมาจับและดึงขึ้น ฉันและลูกสาวต่างก็เอื้อมมือไปพร้อม ๆ กันโดยอัตโนมัติ เพื่อจะช่วยดึงให้ท่าน ปรากฏว่าท่านหันมาข้างหลัง เราจึงรีบหุดมือกลับมาโดยอัตโนมัติเหมือนกัน ก่อนที่ท่านจะเห็นและดึงชายกระโปรงออกเองได้ ลูกชายท่านก็ไม่ทราบ เพราะผู้ชายทั่วไปไม่ค่อยจะสนใจในเรื่องเล็ก ๆ น้อยอย่างนี้

ฉันและลูกจึงนั่งลงโดยไม่พูดอะไรนอกจากมองหน้ากันแล้วยิ้มเท่านั้น เพราะเราถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เราจะต้องทำเช่นนั้น ใครบอกให้เราทำอะไรก็จิตอาสาของเรานั่นแหละบอกให้เราทำ หรือช่วยเหลือผู้อื่นที่ควรจะช่วย โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ คุณแม่กับคุณลูกคู่นั้นไม่เห็นที่เรากำลังจะทำอะไรที่ดีแล้ว เพราะเราไม่ได้หวังคำขอบคุณ แถมยังคิดว่าดีเสียอีกที่ท่านไม่เห็น ท่านจะได้ไม่ “เงิน” ว่าเราจะช่วยถกกระโปรงของท่าน

พอละครจบเราและคนดูทั้งหมดก็ยืนขึ้นปรบมือให้เกียรติเพราะชื่นชมกับความ “สุดยอด” ของละครและนักแสดงเรื่องนี้ ปรบแล้วปรบอีกหลายครั้งหลายหน แล้วเราก็เดินออกมาหน้าโรงละคร ลูกสาวเดินไปรับกล้องถ่ายรูปที่ฝากไว้ ส่วนฉันหยิบโทรศัพท์มือถือขึ้นมาจะถ่ายโปสเตอร์สวย ๆ ไปฝากให้เพื่อนฝูงดู เล็งโทรศัพท์มือถือเดียว เล็งอย่างไรก็ไม่ได้กดสักที เพราะไม่ถนัด เนื่องจากสะพานกระเป่าและหอบเสื้อคลุมด้วย ปรากฏว่ามีสวาน้อยคนหนึ่งซึ่งคงยืนดูฉันอยู่นานแล้วเดินเข้ามาหา บอกว่า

“คุณป้าคะ หนูช่วยดีไหมคะ”

ฉันดีใจ กล่าวขอบใจและส่งโทรศัพท์ให้เธอ เธอถ่ายให้ 3-4 ภาพตามที่ฉันต้องการแล้วก็ส่งโทรศัพท์คืนฉัน ขณะที่นั่ง ๆ ซึ่งเธอรออยู่กำลังเดินมาพอดี เธอจึงยกมือไหว้ฉันอย่างอ่อนน้อมแล้วขอตัวแยกไป

ฉันรับไหว้แล้วนึกในใจว่า “เด็กคนนี้น่ารักจริง ๆ มีจิตอาสาแล้วยังมีมารยาทไทยด้วย”

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

- มาลินี** อ่านเรื่องนี้แล้ว ฉันว่าความมีจิตอาสา นั้นมีอยู่ในกันทั้งหัวใจของมนุษย์
แทบทุกคนนะ
- สาวตรี** ฉันก็ว่าอย่างนั้น แต่ที่เธอใช้คำว่า “แทบทุกคน” ก็ถูกนะ เพราะมนุษย์
อาจจะไม่มีจิตอาสาทุกคน...
- มาลินี** เว้นแต่คนปกติที่มีจิตเมตตาผู้อื่น อยากช่วยเหลือผู้อื่น มองเห็นคนอื่น
ประสบความสำเร็จหรือมีปัญหาต่อหน้าต่อตาไม่ได้ แล้วยัง...
- สาวตรี** เอาละ...พอแล้ว แล้วก็ไม่ต้องหวังสิ่งตอบแทนใช่ไหม
- มาลินี** หวังซี
- สาวตรี** หวังอะไร หวังจะได้บุญหรือ
- มาลินี** เปล่า อาจจะไม่หวังบุญ แต่หวังความสุขใจที่จะตามมาโดยไม่หวัง
อย่างอื่นไงละ

ความรักที่บริสุทธิ์ คือสิ่งที่ดีมีคุณค่า
แต่ความรักที่เป็นความเสียสละ
จะมีคุณค่ายิ่งขึ้น

ส่วนคริสทีนนั้นสุดยอด
จิตใจของเธอลึกซึ้งและยอมเสียสละจริง ๆ
ยอมช่วยชีวิตราอูล
โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ละครเรื่องนี้ใครมีใจอาสา

ไปดูละครเพลง The Phantom of the Opera แล้ว ปรากฏว่าฉันต้องตอบคำถามและต้องพูดคุยกับใครต่อใครหลายคน

วันหนึ่งฉันไปรับประทานอาหารกับเพื่อนสนิทสองคน เจื่อมพรเพื่อนคนแรกถามว่า “ตัวเป็นคนรักศิลปะวัฒนธรรมไทย นอกจากไปดูละครที่โรงละครแห่งชาติแล้วก็ไม่เคยเห็นตัวไปดูละครเวทีแบบสมัยใหม่แบบนี้ แต่ในตัวนี่ก็ยังไปถึงไปดูละครละครเพลงฝรั่ง”

ฉันตอบว่า “ที่ไปเพราะลูกเขาอุตส่าห์พาไปและไปเพราะเคยอ่านและชอบเรื่องนี้ เลยอยากดูที่เขาเล่นเป็นละคร ละครฝรั่งเขาก็ทำตามแบบฉบับของเขา ละครไทยเราก็ทำตามแบบของเรา แต่เวลาที่เราดูละครอะไรก็ตาม เรามองตรงจุดที่เป็นความงาม หรือความมีศิลปะไม่ว่าจะเป็นละครไทยหรือละครเทศ เราคิดว่ามีสิ่งเหล่านี้ให้ชมเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็ศิลปะการแสดงของตัวละคร เพลงหรือดนตรีที่ไพเราะ เครื่องแต่งกายหรือฉากที่มีแสงสีสวยงาม ที่สำคัญก็คือ เรื่องที่คนเขียนวางเค้าโครงเรื่องไว้ดีสามารถทำให้คนอ่านหรือคนดูเกิดอารมณ์สอดคล้องหรือเกิดความรู้สึกประทับใจในลักษณะที่เขาต้องการก็ถือว่าเป็นศิลปะ เรื่องนี้ก็เป็นอย่างนั้น เราคิดว่าคนดูส่วนใหญ่เข้าใจและมีความรู้สึกร่วมกับผู้แสดงนะ ทั้ง ๆ ที่เป็นละครเพลงนี่แหละ”

ฉันตอบเพื่อนเสียดียาว เธอพยักหน้ารับทราบ แต่ธิดาเพื่อนอีกคนขอร้องว่า “ช่วยเล่าเรื่องย่อให้ฟังหน่อยได้ไหม”

ฉันจึงเล่าให้เธอฟังว่า “เป็นเรื่องที่เกิดในโรงละครโอเปร่าเก่าแก่ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง ซึ่งมีผู้เข้าชมมากมายมาโดยตลอด ต่อมาปรากฏว่ามีเรื่องหรือเหตุการณ์ที่น่ากลัวเกิดขึ้นบ่อย ๆ เช่น ไฟดับบ่อย ๆ บ้าง ฉากและโคมระย้าขนาดใหญ่หล่นลงมาทับคนดู ตายบ้าง เจ็บบ้าง บางทีก็มีเสียงประหลาด หรือเงารูปคนที่หาต้นตอไม่ได้แทรกเข้ามาบ้าง เกิดความปั่นป่วนจนนักร้องนำเสียงโซปราโนซึ่งเป็นดาวที่คนนิยมก็หยุดงานไป ทำให้นางเอกชื่อ คริสทีน นักร้องรุ่นน้องต้องร้องแทนแล้วเธอก็ได้รับการสอนให้ร้องเพลงได้อย่างไพเราะด้วยพลังเสียงพิเศษจนกลายเป็นดาวเด่น โดยชายลึกลับที่เธอได้ยินแต่เสียงจากซอกมุมต่าง ๆ ในโรงละครชายคนนั้นสอนเธอด้วยความรักในตัวเองเป็นอันมาก และในที่สุดเธอก็ได้พบตัวจริงว่าเขาเป็นชายร่างสูงสง่าในชุดดำที่สวมหน้ากากสีขาวไว้ครึ่งซีก เธอรู้สึกชอบคุณและยกย่องนิยมชมชื่นเขามากจนกลายเป็นความรัก ในขณะที่เดียวกันก็มีราอูลชายหนุ่มตัวละครรูปร่างมาหลงรักเธอ เขาและใคร ๆ คาดว่าชายชุดดำเป็นปีศาจหรือบุคคลอันตราย จนวันหนึ่ง คริสทีนได้กระซอกหน้ากากของเขาออกและพบว่าใบหน้าส่วนที่เขาปิดบังไว้นั้นอัปลักษณ์น่าเกลียดมาก เขารู้สึกอับอายและได้เล่าประวัติชีวิตให้เธอฟังว่าเขามีปมด้วยเรื่องนี้มาตั้งแต่เกิด แม่ไม่รักและทอดทิ้งจนเขาต้องใช้ชีวิตหลบ ๆ ซ่อน ๆ อยู่อย่างยากลำบากอยู่ที่ใต้ถุนโรงละครใกล้ทะเลสาบ คริสทีนสงสารและเห็นใจว่าเขาขาดและต้องการความรัก แต่เธอก็คงจะรักเขาในลักษณะเช่นนั้นต่อไปได้ยาก ชายชุดดำจึงได้ลักพาตัวเธอหนีไป ราอูลชายหนุ่มรูปหล่อและคณะละครได้ติดตามไปช่วย แต่ราอูลพลาดเพราะตามเข้าไปจนถูกชายชุดดำเอาห่วงเชือกซึ่งโยงจากที่สูงคล้องคอเขาไว้ขณะที่เขายืนอยู่ ถ้าชายอัปลักษณ์ดึงปลายเชือกราอูลก็จะถูกแขวนคอทันที คริสทีนพยายามร้องขอให้เขาปล่อยราอูล ขอร้องเพียงไรเขาก็ไม่ยอม โดยตั้งเงื่อนไขว่า เขาจะยอมปล่อยราอูล

ก็ต่อเมื่อคริสทีนตอบรับว่าจะอยู่กับเขาตลอดไป ในที่สุดคริสทีนก็ตอบตกลงตามความต้องการของเขาเพื่อช่วยชีวิตของราอูลไว้ ชายชุดดำจึงตัดเชือกปล่อยราอูลและในขณะเดียวกันเขาก็ไล่ให้คริสทีนไปกับราอูลด้วย แล้วเขาก็อยู่ตามลำพังอย่างเดียวดายและจบชีวิตลง ฉากสุดท้ายปรากฏว่าคริสทีนได้กลับมาหาเขา ณ ที่พำนักใต้โรงละครและพบแต่เพียงหน้ากากของเขาวางอยู่ ทำให้คริสทีนเศร้าใจเสียใจมาก เรื่องนี้ก็จบลงตรงนี้”

ฉันเล่าเรื่องยืดยาวให้เพื่อนฟังจนจบแล้วถามเพื่อนว่า “ฟังจบแล้วคิดอย่างไร”

ธิดาบอกว่า “คนเขียนเขาวางโครงเรื่องดีมาก ดูเป็นเรื่องลึกลับน่าติดตาม แต่แล้วก็หักมุมทำให้เศร้าและเกิดความรู้สึกสงสารจับใจ”

“ฉันก็รู้สึกทำนองนั้น แล้วฉันก็สรรเสริญว่าทั้งสามคนนั้นก็กล้าหาญและได้สร้างวีรกรรมของความรัก ไว้วันหลังคุยกันต่อ จะบายโมงแล้วกลับกันเถอะ”
ฉันชวนเพื่อนกลับ

คุยเพิ่มเสริมประเด็น

จิตา คุยเรื่องนั้นต่อหน่อยนะ เรื่องที่ตัวบอกว่าตัวละครสามคนในเรื่อง The Phantom of the Opera กล้าหาญและสร้างวีรกรรม

ฉัน อ้อ...ใช่...ชายชุดดำกล้าต่อสู้กับอีกฝ่ายซึ่งมีจำนวนมากกว่าและได้เปรียบกว่า กล้าลักพาหญิง ซึ่งเรื่องลักพานี้อาจจะไม่ใช่วีรกรรมนะ เพราะเขาทำเพื่อตัวเอง แต่ตอนสุดท้ายที่เขายอมปล่อยศัตรูกับคนที่ตัวเขารักไปนี่ชื่อน่ายกย่องมาก เป็นการเสียสละและไม่ได้ทำเพื่อตัวเอง

จิตา แล้วราอูลและคริสทีนล่ะ

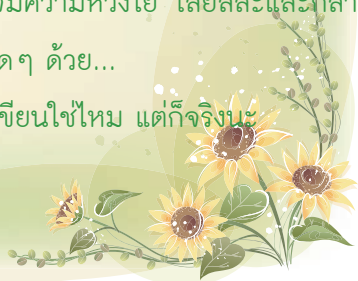
ฉัน ราอูลกล้าสละชีวิตช่วยคนที่ตนเองรัก ส่วนคริสทีนนั้นสุดยอด จิตใจของเธอลึกซึ้งและยอมเสียสละจริงๆ ยอมช่วยชีวิตราอูล โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เพราะถ้าช่วยแล้วเธอก็ต้องทนอยู่กับชายชุดดำที่แสนอัปลักษณ์ และหลังจากถูกปล่อยไปแล้วเธอยังกลับมาหาชายชุดดำด้วยความสงสารห่วงใย

จิตา เราว่าทุกคนมีความรักกันหัวใจ

ฉัน ใช่จะ ความรักที่มีอนุภาพทำให้จิตใจมีความห่วงใย เสียสละและกล้าที่จะทำสิ่งดีๆ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ ด้วย...

จิตา (หัวเราะ) อ้อ ด้วยจิตอาสาอย่างที่ตัวเขียนไข่มุ่ใหม่ แต่ก็จริงนะ

ฉัน (หัวเราะ) ใช่...ไม่ปฏิเสธ

חנאסחר

ถ้าทำเมื่จิตอาสา...ขอช่องทางให้...ไปอาสา

1. ถ้าท่านอยากให้ **หยาดโลหิต**ของท่านช่วยชีวิตมนุษย์ละก็ โปรดติดต่อศูนย์บริจาคโลหิต สภากาชาดไทย โทร. 0 2252 4600-9 หรือเว็บไซต์ www.nbc.in.th
2. ถ้าอยากให้ **คนในโลก**มีมุมมองเห็นโลกเหมือนคนทั่วไป โปรดติดต่อศูนย์ดวงตา สภากาชาดไทย โทร. 0 2256 4039, 0 2256 4040 ต่อศูนย์ดวงตา เว็บไซต์ www.eyebankthai.com
3. ถ้าอยากเป็น **“อาจารย์ใหญ่”** ของคนที่จะเป็นแพทย์ โปรดติดต่อ 0 2256 4628 เว็บไซต์ www.nbc.in.th หรือ www.organdonate.in.th และ www.redcross.or.th
4. ถ้าอยากสงเคราะห์ **สัตว์พิการ** โปรดติดต่อ โทร. 0 2584 4896, 0 2961 6625 เว็บไซต์ www.home4animals.org
5. ถ้าอยากไป **พบปะพูดคุยจัดกิจกรรม**ให้ **คุณปู่คุณย่าคุณตาคุณยาย**คลายเหงา หรือจะไป **เลี้ยงอาหาร** ไปมอบสิ่งของให้ท่าน โปรดติดต่อบ้านบางแค 0 2413 1141, 0 2455 1590 เว็บไซต์ www.banbangkae.go.th หรืออีเมล banbangkae@banbangkae.go.th

6. ถ้าอยากอ่าน “หนังสือเสียง” ให้คนในโลกมีดฟังให้เขามีความรู้ความเพลิดเพลิน โปรดติดต่อ โทร. 0 2248 0555, 0 2246 3835 ต่อ 200, 201 เว็บไซต์ www.tabod.net อีเมล info@tab.or.th
7. ถ้าสงสารและอยากสงเคราะห์ “เด็กพิการ” โปรดติดต่อมูลนิธิเด็กพิการ โทร. 0 2539 9958, 0 2539 9706 เว็บไซต์ www.hoytapoolom.org
8. ถ้าอยากช่วยทำให้ “ควันบุหรี่” หดไปจากสังคม โทร. 0 2278 1826 Quitline 1600 เว็บไซต์ www.smokefreezone.or.th หรือ www.ashthailand.or.th
9. ถ้า “รักป่ารักสิ่งแวดล้อม” ลองติดต่อไปที่มูลนิธิ สืบ นาคะเสถียร โทร. 0 2247 8389 เว็บไซต์ www.seub.or.th
10. ถ้าเห็นว่าการผลิตรกระดาษคือการลดทรัพยากร หรือการใช้กระดาษไม่เป็น จะทำให้ไม่มีกระดาษ โปรดติดต่อบ้านจิตอาสาเพื่อ recycle เว็บไซต์ <http://paperanger.co.cc> หรืออีเมล paperranger@live.com

11. ยังมีผู้คนและหน่วยงานหลายแห่งที่ต้องการ “ของมือสอง” ของคุณไปเป็นทุนในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชนซึ่งด้อยโอกาส ถ้าคุณเบื่อหรือยังไม่เบื่อของเหล่านั้น แต่อยากให้ อยากรวยเหลือ โปรดติดต่อมูลนิธิทุนไทย โทร. 0 2314 4112-3 เว็บไซต์ www.tff.or.th, www.give2all.com อีเมล dsc@tff.or.th

12. ถ้าคุณมีสุขภาพแข็งแรง อารมณ์ดี ยิ้มง่าย และที่สำคัญ คือเห็นอกเห็นใจคนเจ็บป่วย คุณน่าจะลองไปสมัครเป็น “เทหิดา” หรือ “นางฟ้า” ของโรงพยาบาลรามามาธิบดี คุณจะช่วยให้บริการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้คนไข้ที่มาโรงพยาบาล ติดต่อขอรายละเอียดได้ที่ ศูนย์เสริมพลังสร้างสุขภาพ โทร. 0 2201 2652 เว็บไซต์ <http://ramaclinic.ra.mahidol.ac.th/voluntee.html>

แนะนำช่องทางให้ครบหนึ่งไหลแล้ว เชื่อว่าจิตอาสาของท่าน คงอาสาไปทำในสิ่งซึ่งท่านเชื่อว่าทำแล้วมีความสุข และผู้ที่ท่านทำให้...ก็มีความสุข

“10 ควรทำ” อยู่ในเส้นทางของจิตอาสา

1. ควรคิดว่ามนุษย์ทุกชาติทุกภาษาอยู่ในโลกใบเดียวกัน มีวัฏจักรของชีวิตที่ปรารถนาความสุขและห่างไกลความทุกข์เหมือนกันจึงควรช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยความเมตตา เพราะเมตตาคือ ธรรมที่จะค้ำจุนโลก

2. ควรน้อมรำลึกถึงพระพุทธเจ้าหรือศาสดาของศาสนาที่ท่านเคารพนับถือว่าเป็นต้นแบบของความเมตตาและจิตอาสาที่มีต่อมวลมนุษยชาติ

3. ควรน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่ทรงเป็นบุคคลต้นแบบของความมีจิตอาสาเป็นที่ประจักษ์ชัด

4. ควรน้อมรำลึกถึงวีรกษัตริย์และวีรชนคนไทยในอดีตที่สละเลือดเนื้อและชีวิต เพื่อรักษาผืนแผ่นดินไทยให้อยู่มาได้จนถึงทุกวันนี้

5. ควรระลึกถึงพระคุณของบิดามารดาที่ให้ความรัก ความห่วงใย และความมีจิตอาสาต่อลูกในทุกขณะจิต

6. ควรระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ที่นอกจากจะให้ความรู้แก่ศิษย์ตามบทบาทหน้าที่ในเวลาที่มีการเรียนการสอนแล้ว ท่านยังมีความห่วงใยในสารทุกข์สุกดิบและมีความปรารถนาดีอยู่ตลอดเวลา แม้ในเวลาที่คุณศิษย์เติบโตใหญ่หรือห่างไกลกันทั้งนี้เพราะวิสัยครูที่ดีย่อมมีจิตอาสาไม่เปลี่ยนแปลง

7. ควรสนับสนุนยกย่องเชิดชูบุคคล หน่วยงาน องค์กร หรือชุมชนให้มีจิตอาสา

8. ควรช่วยเหลือและร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน องค์กร หรือชุมชนในการพัฒนากระบวนการจิตอาสาให้แพร่ขยายและมีเครือข่ายที่สามารถทำงานให้เก่าส่วนรวมได้อย่างเป็นมรรคเป็นผล

9. ควรสร้างและพัฒนาความมีจิตอาสาของสมาชิกทุกคนในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติในอนาคต

10. ควรสำรวจความมีจิตอาสาของตนเองอย่างตรงไปตรงมาและปรับระดับความมีจิตอาสาของตนเองให้สูงถึงขั้นที่สามารถจะชมเชยตนเองได้

“10 อย่างทำ” เมื่อคุณอยู่ในเส้นทางจิตอาสา”

1. อย่าหวั่นไหว หรือหัวใจพองแทบปรักกับคำติหรือคำชม เพราะจะเจ็บระบบหรือเหลิงจนเสียงาน

2. อย่ากลัวหรืออายที่จะทำความดีต่อผู้อื่น ไม่ขมขื่นถ้าใครว่าบ้าหรือโง่

3. อย่าคิดถึงยศถาบรรดาศักดิ์ เมื่อใจรักความมีจิตอาสา

4. อย่าคิดถึงแต่เรี่ยวแรงหรือเพศวัย เพราะยังมีพลังใจ และพลังปัญญา

5. อย่าหวังสิ่งตอบแทนใดๆ

นอกจากความสุข และความภาคภูมิใจในการเสียสละ

6. อย่าท้อถอย ถ้างานไม่บรรลุ

แต่ให้ระเบิดประจุเพิ่มพลังความดี

7. อย่าแข่งขันเรื่องไร้อารมณ์กับผู้อื่น

แต่จงตื่นแก้แค้นกันในมวลมนุษยชาติ

8. อย่าคิดว่าเงินทองมีน้อย จึงไม่ค่อยมีจิตอาสา

เงินทองมีหรือไม่ แต่ถ้ามีพลังกายใจ อาสาได้ทุกคน

9. อย่าหวังผลบุญจากการให้
บุญจะได้แก่คนให้ที่ไม่หวังผล

10. อย่าให้จิตอาสาเป็นเพียงนามธรรม
แต่จงนำไปทำให้เกิดผล

“10 ความคิด” เมื่อมีจิตอาสา

1. เมื่อเคยอยากได้สิ่งใดในยามยาก
คนที่ทุกข์ลำบากคงอยากได้ในยามนี้

2. โลกนี้ไม่มีเราเพียงคนเดียว
เพียงเศษเสี้ยว ถ้าช่วยได้ก็ให้เกิด

3. น้ำเต็มสระบัวบานดูงามตา
ความเต็มใจจะอาสาภิเช่นนั้น

4. การให้ที่สร้างสุข
คือการให้ที่ไม่ผูกกับสิ่งตอบแทน

5. เพียงแววตาและวาทะจากล่าวขอบคุณ
ก็เกื้อหนุนพลังใจให้อาสา

6. “ความอยาก” นั้นมีมากและหลากหลาย
แต่ “อยากทำดี” ตีค่าได้ว่าสูงนัก

7. หยาดน้ำตาของ “ผู้รับ” ที่หลังไหล
เพราะยกย่องในน้ำใจจิตอาสา

8. เมตตาคือ ธรรมคำจุนโลก
ล้างความโศกด้วยความมีจิตอาสา

9. ลบตำแหน่งและฐานะให้หมดไป
ในขณะที่หัวใจจะอาสา

10. ถ้าบ้านเมืองกรปด้วยคนจิตอาสา
คงดงามดุจเมืองฟ้าเมืองสวรรค์

จิตอาสา...คือดอกไม้ที่ให้ผล

จิตอาสา	คือสิ่งใด	หากใครถาม
คือพลัง	งดงาม	อันยิ่งใหญ่
กอรปด้วย	เมตตาธรรม	นำดวงใจ
หนุนเสริมให้	รักจะทำ	แต่ความดี
รับผิดชอบ	ในหน้าที่	แห่งมนุษย์
ส่องพิสุทธ์	เกื้อกูล	คุณวิถึ
ช่วยแกทุกข์	สร้างสุข	ด้วยยินดี
ไม่เคยเบือน	หน้าหนี	แต่ช่วยกัน
สละพลัง	กายใจ	หลังทรัพย์
ไม่หวังผล	ตอบรับ	ไม่ไฝฝั้น
หวังเพียงความ	สุขใจ	ในวาระวัน
ภูมิใจได้	สร้างสรรค์	แต่สิ่งดี
ดุจดั่งปลูก	ดอกไม้ไว้	ที่ในสวน
หมั่นขุดพรรณ	บำรุง	อย่างเต็มที่
จนออกดอก	สีสด	ชื่นชีวี
แล้วออกผล	รสดี	มีทั่วกัน
หากมนุษย์	ซ้งใจ	ได้ตรงตริก
ถึงสำนึก	ของมนุษย์	สุดสร้างสรรค์
มีน้ำใจ	ต่อมนุษย์	โลกเดียวกัน
โลกทั้งโลก	ใบนี้พลัน	งดงามนัก

"สโรชา"*

เพลงคุณธรรม

ทำนอง เส่หลเมมา

เนื้อร้อง ประทีรพรธณ ภาณวะวัฒน์

เชื่อไหมเอ๋ย	ว่าเราทุกคน	ล้วนมี
คุณธรรมแสนดี	ฝังในใจนี้	มานานนม
เพียงเรา	ต้องนำมาใช้	ในสังคม
ให้ความดี	แทรกใน	อารมณ์
จะสุขสม	กันทั่ว	สากล
เริ่มต้น	ที่ตัว	
ไม่มีัว	ระเริง	หลงไป
ฝึกหัวใจ	ใช้ศีลกันอบาย	ช่วยสกัด
มีธรรม	เสริมความดีล้ำ	งามจรัส
ความฉ้อฉล	คดโกงต้องตัด	ปิดไปไกล มีให้แผ้วพาล
เมื่อหัวใจ	ฟ่องใสขางาม	น่าชม
ดีพร้อมสม	สร้างควมดีไว้	ให้เป็นหลัก
เพื่อแม่	เหลียวแลสงเคราะห์	ให้ประจักษ์
ผู้ยากไร้	ผู้มีทุกข์หนัก	อุตุจากปลัก ด้วยรักเมตตา
เร็วรับมา	อาสา	ด้วยจิต และพลัง
เป็นที่หวัง	ร่วมสร้าง	ชาติไทย ในทางดี
เพื่อแม่	น้ำใจต่อกัน	ด้วยไมตรี
ช่วยสังคม	ด้วยคุณความดี	ชาติสุขศรี เพราะมีคุณธรรม

ชาติสุขศรี

เพราะมีคุณธรรม

มาร์ชจิตอาสา

เนื้อร้อง ทำนอง ประสิทธิ์พรพรณ ภาคระวัฒน์

คุณธรรม ความดี	มีใน	ใจทุกเมื่อ
อยากช่วยเหลือ	แก้อุgul	พูนสุขสันต์
อนุเคราะห์	และพัฒนา	สังคมพลัน
ดวงใจมั่น	ด้วยพลัง	ความหวังดี
เปิดกันบึ้ง	ระเบิดใจ	ใฝ่อาสา
เพราะเชื่อว่า	คุณธรรม	นำวิถี
ไม่หวังผล	ส่วนตน	สร้างสามัคคี
ร่วมฤดี	เพื่อส่วนรวม	ร่วมพลัง
จิตอาสา	คิดและทำ	นำความสุข
แก้ความทุกข์	ช่วย “ผู้รับ”	ตั้งใจฝัน
“ผู้ให้” ภาค-	ภูมิใจ	เกินจ่านรรจ์
จิตอาสามั่น	สร้างคุณธรรม	นำสังคม (ซ้ำ)

จิตอาสา จิตอาสา จิตอาสา

ประเด็นเนื้อหาของมาร์ชมาจาก

1. ความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความดีอยู่ในใจอยู่แล้วและปรารถนาที่จะทำความดีต่อผู้อื่นและสังคม
2. อยากให้ความดีนั้น “ระเบิดจากภายใน” หรือมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าจากกันบึ้งหัวใจ ที่จะทำความดีต่อสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนหรือประโยชน์ส่วนตน (ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)
3. ความตั้งใจดังกล่าวคือ “จิตอาสา” ที่ทำ “ผู้ให้” มีความสุข เพราะได้ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อ “ผู้รับ” ที่สำคัญคือ สามารถขยายและสร้าง “สังคมคุณธรรม” ได้

หลากหลายคำถาม และมุมมอง...ของจิตอาสา

1. ความอวดดี กับความมีจิตอาสา ต่างกันตรงที่มีความรู้สึกอันบริสุทธิ์คั่นอยู่
2. ปลุกผลไม้หวังผลไม่ แต่ปลุกจิตอาสาหวังผลทางใจของผู้ปลุก
3. ความสุขอย่างหนึ่ง คือ ความสุขที่เกิดจากการที่มีคนมาบอกเราว่า ระลึกถึงบุญคุณที่เรามีต่อเขา หรือทำให้เขาพ้นทุกข์ โดยเราไม่เคยคิดถึงสิ่งที่ทำไปแล้ว
4. ครูอาชีพ (ไม่ใช่ผู้มีอาชีพครู) จะมีจิตอาสาเป็นเสมือนสัญชาตญาณติดตัวตลอดชีวิต
5. สิ่งที่ทำให้พ่อแม่ลูกหรือสามีภรรยาทำความดีต่อกัน นอกจากความรักแล้ว ก็คือ ความมีจิตอาสาใจใหม่
6. ตัวชี้วัดที่พิเศษสุดของความมีจิตอาสา คือ การชี้วัดใจตนเอง ด้วยความเที่ยงธรรม
7. จิตอาสาของคนบางคน ไม่เกิดจากความรัก แต่เกิดจากความห่วงใย แต่ความห่วงใยนั้นคงไม่เกิดขึ้น เพราะความเกลียดชังใจใหม่
8. ถ้าความอยาก คือ ความโลภเพื่อตนเอง ความอยากนั้น ย่อมไม่ถูกต้อง เว้นเสียแต่ว่า ความอยากนั้น คือ ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น
9. จุงคนตาบอดกับจุงคนรักข้ามถนน ให้ความสุขเหมือนกัน แต่ไม่เหมือนกัน ใจใหม่

10. ฝั่งงานหาน้ำหวานไปไว้ในรังผึ้งตามธรรมชาติและตามหน้าที่ตามประเภทของผึ้ง แต่สำหรับมนุษย์เรา จิตอาสาเป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกเพศทุกวัย และทุกสถานภาพพึงมีและพึงกระทำ
11. พลทหารหรือนายพล มีความแตกต่างกันในชั้นยศ แต่สิ่งที่ทำให้มีเหมือนกันหรือเท่ากันได้ คือความมีจิตอาสา
12. ผู้มีจิตอาสาที่แท้จริง ย่อมไม่หวังผลตอบแทนสำหรับตนเอง แต่พลังของจิตอาสาย่อมส่งผลกลับมาแน่นอน อย่างน้อยที่สุด ก็คือ ความภาคภูมิใจที่โป่งพองในหัวใจ
13. สองสิ่งที่ไม่มีความรู้สึกของคนมีจิตอาสา คือ ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และความเมินเฉย
14. ภาพอันงดงามที่แทรกอยู่ในภาพที่ไม่ชวนมองของอุบัติภัย คือ ภาพการทำงานด้วยความเสียสละของผู้มีจิตอาสา
15. ผู้มีจิตอาสาที่ทำงานหนัก ย่อมเหน็ดเหนื่อยและหิวกระหายน้ำ ทั้ง ๆ ที่เขามีน้ำอยู่อย่างเปี่ยมล้น...น้ำใจนั่นเอง

คณะกรรมการบริหารศูนย์คุณธรรม

1. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.เทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานกรรมการ
2. ศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ โปษยานนท์ กรรมการ
ผู้แทนปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
3. นายอนันต์ ระวังทุกข์ กรรมการ
ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. นางญาณี เลิศไกร กรรมการ
ผู้แทนถาวรปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
5. นายวัชรมงคล เบญจชนะฉัตร กรรมการ
6. นายสิน สีสวน กรรมการ
7. นางสาวนราทิพย์ พุ่มทรัพย์ กรรมการ
8. ศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ
9. พลโท นิวัติ บุรณะกุล กรรมการ
10. นางกี้มพร กองสอน กรรมการ
11. นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร กรรมการและเลขานุการ

จิตอาสา...คือดอกไม้ที่ให้ผล

ผู้แต่ง

ประไพร์พรรณ ภาณวะวัฒน์

ที่ปรึกษา

1. ดร.ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร	ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม
2. นายสุทธิพงศ์ ชาญชฎานนท์	รองผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม
3. ดร.วรวิมล แสงเฟื่อง	ผู้จัดการฝ่ายยุทธศาสตร์
4. นางรสนา วิทยา	ผู้จัดการฝ่ายอำนวยการ

คณะทำงาน

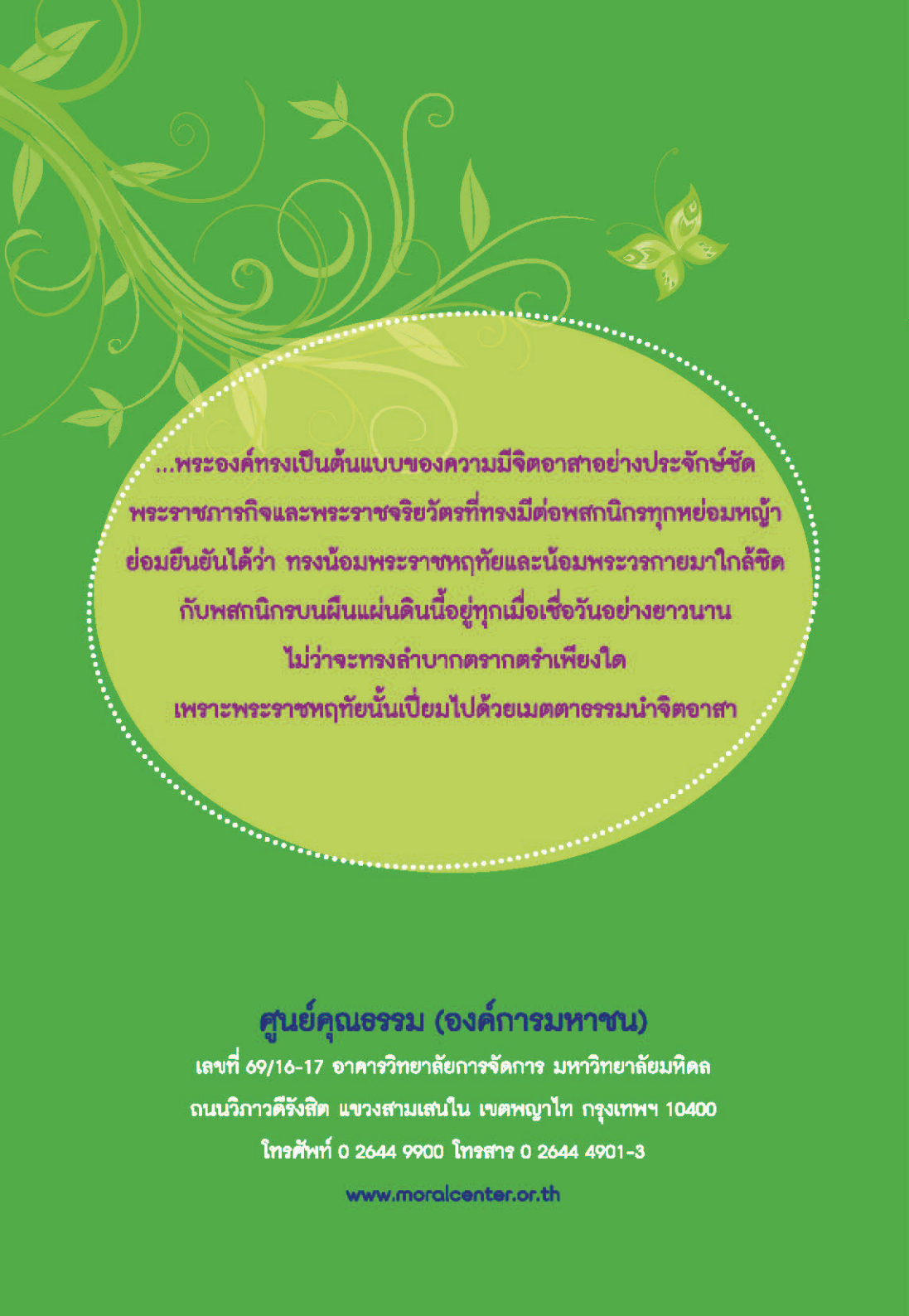
1. นางสาวพนิดา สัตถาสาธุชนะ	หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและจัดการความรู้
2. นางสาวศรวิไล นวลขาว	หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั่วไป
3. นางสาวกิธิญา สุขประเสริฐ	นักวิชาการ
4. นางกฤตินิภูรุ ประสมพลอย	นักวิชาการ
5. นางสาวชนกกานต์ หอวรรณภากร	นักวิชาการ

ศิลปินกรม

1. ขวัญดาว สระสีสม
2. หทัยภัทร อ่อนน้อม
3. นัทฐา คล้ายสุบรรณ

พิสูจน์อักษร

1. ลัดดา สุนทรโรทก
2. สมพร วงศ์ทองดี
3. กชพรรณ เต็งรัตนนันท์
4. สุภาวรรณ แซ่จิ่ง
5. ณัชชานิชรุ อภิชัยไพบูลย์

...พระองค์ทรงเป็นต้นแบบของความมีจิตอาสาอย่างประจักษ์ชัด
พระราชภารกิจและพระราชจริยวัตรที่ทรงมีต่อพสกนิกรทุกหย่อมหญ้า
ย่อมยืนยันได้ว่า ทรงน้อมพระราชหฤทัยและน้อมพระวรกายมาใกล้ชิด
กับพสกนิกรบนผืนแผ่นดินนี้อยู่ทุกเมื่อเชื่อวันอย่างยาวนาน
ไม่ว่าจะทรงลำบากตรากตรำเพียงใด
เพราะพระราชหฤทัยนั้นเปี่ยมไปด้วยเมตตาธรรมนำจิตอาสา

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

เลขที่ 69/16-17 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2644 9900 โทรสาร 0 2644 4901-3

www.moralcenter.or.th